BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 181 - 26 EYLÜL 1978 FİYATI 5 TL

DOĞU'DA TERÖR

Türkiye'de 161 Irak'lı Kürt yönetici ve eğitmen tutuklu mu?

Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu, sendikaların, meslek ve kitle örgütlerinin durumuna ve bu alandaki güncel görevlere ilişkin bir bildiri yayınladı. 3 Eylül 1978 tarihinde TİP Merkez Yönetim Kurulu'nun kararı olarak kabul edilen bildiri "Sendikaları, Meslek ve Kitle örgütlerini zayıflatmak ve bölmek emperyalizme ve faşizme hizmettir" başlığını taşıyor.

İşsizlik, pahalılık, yokluk ve yoksulluk gibi sorunlara çözüm bulamayan burjuvazinin faşist saldırı ve cinayetlere daha çok başvurduğu belirtilen TİP bildirisinde, faşizme karşı mücadelenin örgütlenmesinin, birleştirilmesinin ve güçlendirilmesinin ertelenemez bir görev olduğu vurgulanıyor. Faşist saldırıyı püskürtmenin yolunun faşizme karşı işçi, emekçilerin örgütlü kitlesel gücünü çıkartmak olduğu belirtilen bildiride, çözümün faşizme karşı güçler arasında birlik ve dayanışmayı sağlamaktan geçtiği hatırlatıldıktan sonra şöyle deniyor:

Türkiye İşçi Partisi

SENDİKALARIMIZI, MESLEK VE KİTLE ÖRGÜTLERİMİZİ GÜÇLENDİRELİM

"ÖRGÜTLERİ BÖLÜP PARÇALAYARAK, ESAS GÖREVLERİNİ YAPAMAZ HALE GETİREREK KİTLELERİ ÖRGÜTSÜZ BIRAKMA İŞÇİ VE EMEKÇİ KİTLELERİ DEMOKRASİ MÜCADELESİ DIŞINA ATMAYA ÇALIŞAN GERİCİ GÜÇLERE HİZMETTİR. ÖRGÜTLERDE ANTİ DEMOKRATİK UYGULAMA VE EĞİLİMLERE KARŞI ÖRGÜTLENMELERE GİTMEK DE ÖRGÜTLERİN BÖLÜNMESİNE HİZMET ANLAMINA GELİR"

BURJUVAZİ İŞÇİ-EMEKÇİ ÖRGÜTLERİNE SALDIRIYOR KİTLELERİ ÖRGÜTSÜZLÜĞE ZORLUYOR

"En geniş kitlelerin örgütlenmesini ve faşizme karşı mücadeleye sorulmasını önlemek için burjuvazi bütün gücüyle saldırıyor. İşçilerin ya tamamen örgütsüz ya da sarı sendikaların güdümünde kalmasını istiyor, sınıf sendikalarını tasfiye etmeye çalışıyor. Diğer emekçi sınıf ve tabakaların örgütlenmesini durdurmak, mevcut örgütleri etkisizleştirmek, dağıtmak için her türlü baskı ve zorbalığa başvuruyor, provokasyonlar düzenliyor.

"Sendikaların gücünü kırmak, etkisizleştirmek; demokratik kitle örgütlenmesini durdurmak, mevcut örgütleri dağıtmak; kısacası kitleleri örgütsüz bırakmak gerici güçlerin esas hedefleri arasındadır. Örgütsüz kitleler güçsüzdür. Faşizme karşı mücadele ancak kitle çalışması, kitle direnişi, kitle mücadelesi ile başarılabilir. Faşizme karşı mücadelenin kitleselleştirilmesi kitlelerin örgütlenmesine bağlıdır. Bu görevi başarabilmek için kitle örgütlerinin kendi kitlesini en geniş kapsamda örgütlemesi ve örgütlediği kitlelerin hak ve çıkarlarını sağlamak için doğru ve etkin bir mücadele anlayışına kavuşturulması gerikir.

"TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ; önder işçilerin, köylülerin ve işçi sınıfının mücadelesine gönül vermiş aydınlar ve gençlerin parti saflarına kazanılması kadar; en geniş işçi ve emekçi kitlelerin sendikalarda, meslek ve kitle kukuruluşlarında örgütlenmesini de faşizme karşı mücadelenin önemli şartı olarak görür, bu uğurda mücadelesini sürdürür.

"Kitle örgütleri esas olarak kendi kitlesinin ekonomik, demokratik hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmekle görevlidir. Bu görevini başardığı oranda kitlesini örgütleyebilir ve örgütlü kitlesini mücadeleye sokabilirler.

"Kitle örgütlerini politik örgütlerin yerine koymak, somut ekonomik, demokratik görevleri arkaya atarak, genel; soyut politik mücadele hedeflerini öne sürmek örgütleri daraltıcı, demokrasi mücadelesini zayıflatıcı yanlış bir anlayıştır. Herörgüt emperyalizmin ve faşizmin kendi alanındaki girişimlerine karşı mücadele verir, bu mücadelesini işçi sınıfının öncülüğünde yürütülen mücadele bütününe bağlı kılar. Üyelerinin ekonomik, demokratik hak ve çıkarlarını sağlamada başarı gösteremeyen, sendika ve kitle örgütü yöneticileri soyut politik mücadeleyi öne çıkararak bu başarısızlıklarını örtmek isterler. Üyelerinin günlük yaşam koşullarını iyileştirmek için daha ileri haklar sağlamak uğruna mücadele etmeyen sendikalar tabanlarından koparlar, üyelerini emperyalizme ve faşizme karşı mücadeleye sokamazlar. Eğitimin demokratikleşmesi, eğitim emekçilerinin hak ve çıkarlarının savunulmasını geri plana iten öğretmen örgütleri geniş öğretmen kitlesini kucaklayamaz, harekete geçiremez hale gelir. Bu durum memur örgütleri, teknik eleman örgütleri, gençlik örgütleri ve bütün kitle örgütleri için de böyledir.

ÖRGÜT İÇİ DEMOKRASİYİ KORUMAK VE GELİŞTİRMEK ŞARTTIR

"Kitle örgütlerini dar grup çıkarları içi kullanan, geniş kitleyi güdülecek bir yığın olarak gören anlayış yok edilmelidir.

"Örgüt içi demokrasi mutlaka sağlanmalıdır. Anti-demokratik tüzükler demokratikleştirilmeli, bütün tüzüklerden anti-demokratik hükümler çıkarılınalıdır. Bütün kitle örgütlerinde seçimler demokratik yöntemlerle yapılamalı ve böyle yapılan seçim sonuçlarına da kesinlikle saygı gösterilmelidir.

"Yönetimi ele geçirmiş bir grubun "merkeziyetçilik" adına tabanın sesine kulağını tıkayıp, her türlü anti demokratik yönteme başvurmasına da; sorumsuz grupların "demokratiklik" adına örgütsel bütünlüğü ve merkezi

tanımayan başına buyruk davranışlarına da izin verilemez.

"Örgütsel bütünlüğün sağlanması ve korunmasının temel koşulu örgüt içi demokrasinin işlemesidir.

"Kitle örgütlerinde kendisi gibi düşünmeyenleri ihraç etmek, demokratik kurallar içinde yürütülen muhalefet hareketlerini anti demokratik yöntemlerle susturmak, örgüt dışına atmak ve böylece örgütün yönetimini tabanın çoğunluğuna rağmen elinde tutmak örgütlerin bölünmesi sonucunu doğurur, burjuvaziye hizmet edilmiş olunur.

"Örgütlerin tabanını pasif olmaktan çıkarmak, faşizmin karşısına kitlesel
örgüt içi demokrasi şarttır. Kararların oluşmasına katılmayan, yönetime talip olma ve yöneticileri seçme hakları kısıtlanan kitle, anti demokratik yöntemlerle örgütü ele geçirenlere uymaz, bu sahte yönetimlerin aldıkları kararların uygulanmasına da katılmaz. Kitlenin eyleme sokulabilmesi örgüt içi demokrasinin işlemesine ve örgütün kitlesinin somut, ortak talepleri için doğru bir mücadele yürütmesine bağlıdır.

"Örgütleri bölüp parçalayarak, esas görevlerini yapamaz hale getirerek kitleleri örgütsüz bırakma işçi ve emekçileri demokrasi mücadelesi dışına atmaya çalışan gerici güçlere hizmettir. Örgütlerde anti demokratik uygulama ve eğilimlere karşı örgütlenmelere gitmek de örgütlerin bölünmesine hizmet anlamına gelir.

"TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ; sendikaların, meslek ve kitle örgütlerinin doğru bir mücadele anlayışına kavuşarak somut görevlerini başarması, örgütlerdeki tahribatın önlenmesi için bütün gücüyle ilkeli ve kararlı bir mücadele yürütmektedir.

"TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ MERKEZ YÖNETİM KURULU; bütün üyelerini kitle örgütlerinin bütünlüğünün korunması, demokratik bir tüzük ve işleyişe kavuşturulması ve ekonomik-demokratik mücadelede etkinliğe ulaştırılması;

"Örgütlerin bozguncu, yıkıcı, tasfiyeci unsurlardan kurtarılarak emperyalizme ve faşizme karşı mücadelede üzerlerine düşen görevi başarır hale getirilmesi için görevli kılar.

"Emperyalizmin ve faşizmin geriletilmesi, demokrasinin geliştirilmesi için bütün ilerici, demokrat ve yurtsever güçlerin yurt çapında güçbirliğini sağlamaya çalışan TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ;

"Faşizme karşı, kitlesel, örgütlü mücadele yerine bireysel teröre dayanan mücadeleyi benimseyen akımlar ile emperyalizmin ve büyük burjuvazinin baskı ve tertiplerine her gün yeni bir fırsat sağlayan ve nesnel olarak onlarla aynı çizgiye düşen maocu hareketler dışındaki tüm anti faşist güçleri sendikalarda, meslek ve kitle örgütlerinde birlikte davranmaya çağırır.

TİP Merkez Yönetim Kurulu'nun bildirisi şöyle sona eriyor.

"SENDİKALARIMIZI, MESLEK VE KİTLE ÖRGÜTLERİMİZİ GÜÇLENDİRELİM.

"BAĞIMSIZLIK VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNE EN GENİŞ KİTLELERİ KATALIM.

"EMPERYALİZME VE FAŞİZME KARŞI BİRLEŞİK MÜCADELEYİ ÖRGÜTLEYELİM!

"ÖRGÜTLÜ BİR HALKI HİÇ BİR KUVVET YENEMEZ!"

Düzeltme

Yürüyüş'ün 180. sayısında Behice Boran'ın "Sol içinde TİP'nin yeri ve görevleri" başlığıyla yayınlanan yazısında bir dizgi yanlışı olmuştur.

Yazının 9. paragrafının ilk cümlesinde "kapitalizme" olması gereken sözcük "sosyalizme" olarak dizilmiştir. Cümlenin doğrusu şöyledir:

"Batılı toplumlar feodalizmden kapitalizme geçerken en ileri çağdaş toplum kapitalizmdi."

Düzeltir, özür dileriz.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık
Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ ● Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Konur Sok. 15/8, Kızılay-ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1, Çemberlitaş - İSTANBUL, Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği COODIFF 13/2 Square Wiser-1040 Bruxelles/Belçika ● Abone Koşulları: Yıllık 200.TL., 6 aylık 100 TL. Avrupa, 6 aylık 250.TL.(20 DM) Yıllık:500.TL.(40 DM), Amerika: 6 aylık325.T Yıllık: 650TL.Avustralya-Japonya: 6 aylık 400.TL., Yıllık 800 TL. ● Posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan koşulları: Arka Kapak (Renkli) 15.000. TL., Arka Kapak (Siyah - beyaz) 12.000. TL., İç sayfalarda sütun santimi: 40.- TL., Yayın ilanları % 50 indirimlidir. ● Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri ● Kapak: Uğur OKMAN

Yürüyüş Avrupa Temsilciliği
Coodiff-Boite Postale 42-1040
Bruxelles
Telefon: 230 34 72
Banka Hesap No: 001-0414791-95
Bruxelles
Avrupa için yıllık abone bedeli: 40 DM

NE YAPILABİLİR?

BEHİCE BORAN

CHP'yi tutup da şimdi CHP iktidarından hoşnut olmıyanlar veya halkın hoşnut olmamasından kaygı duyanlar bir kaç çeşit savunma taktiğine başvuruyorlar.

Birincisi, bu CHP iktidarı değildir, demokratik sol bir iktidar da değildir, bir uzlaşma, bir denge iktidarıdır. Onun için CHP'den beklenenler bu iktidardan beklenmemelidir, yanlış olur, haksızlık olur.

Hükümetin kuruluş biçimine bakıp onbir bağımsız bakanın hükümette yeraldığı anımsanınca bu görüş ve iddia haklı gibi görünür. Ama bu haklılık sadece biçimde kalır. Hükümetin, ekonomik bunalımın yükünü işçi emekçi dar gelirli kitlelerin sırtına yıkan işler yapması - devalüasyonlar, zamlar, gerçek ücretlerin dondurulması vb. - böyle bir denge hükümeti olması, bağımsızların desteğine muhtaç olmasından mıdır? Bu soruya yukardaki görüşü savunanlar bile "evet" diyemez. Bunlar, emperyalizme bağımlı geri kapitalist düzenin kurallarının gerektirdiği ve bu gerekleri yerine getirten IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşların dayattığı "önlemler"dir. Kaldıki CHP Lideri, kendisi, Küçük Kurultay'da yaptığı ve televizyondan verilen konuşmasında hükümetin CHP'nin demokratik sol programı yolunda işler yaptığını övünerek açıkladı.

CHP iktidarını savunma babında ileri sürülen ikinci görüş, hangi iktidar olsa bu yapılanları yapmak zorunda olacağıdır. Türkiye geçmiş iktidarlarca öyle bir yere getirilip sıkıştırılmıştır ki, dış borçlar ve döviz yokluğu ekonomiye ve iktidara öyle bastırmaktadır ki, dayatılan şartları kabul etmekten başka çare yoktur. Bu savın bir uzantısı olarak da, sol, yapılanları sürekli eleştiriyor, ama ne yapılması gerektiğini söylemiyor diye çıkışılıyor.

Emperyalizme bağımlı geri kapitalist düzen sürdükçe, bu bağımlılık ilişkileri içinde kapitalist yoldan kalkınmada direnildikçe Türkiye'nin darboğazlardan kurtulup düze çıkmasının olanağı yoktur. Bunu yıllardan beri söylüyor, nedenlerini açıklamaya çalışıyoruz. Tüm borçlar ertelense, "taze para" bulunsa dahi bu, sorunların çözümü değil, geçici bir ferahlama olabilecektir ancak. Kaldı ki gerçek sol - işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi - kapitalist düzen içinde burjuvazinin ve iktidarlarının sorunlarını çözmekle yükümlü de değildir.

İşçi sınıfının partisi iktidarda olsa ne yapardı? Bu yersiz, hatta anlamsız bir sorudur. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi bugünkü gibi koşullarda ve bugünkü hükümetin iktidara gelişi gibi iktidara gelmezdi ki... İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin iktidara gelişi sınıflararası güçler dengesinin işçi, emekçi sınıflar lehine değiştiği; işçi sınıfının emekçi sınıflarla ittifaklarını kurup pekiştirdiği; işçi ve müttefiki emekçi sınıfların örgütlü, etkin, ülke siyasetinde ağırlığını ve sesini duyurur ve düzeni değiştirmeye hazır duruma geldiği koşullarda olacaktır. Ve işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi iktidarı Türkiye'yi emperyalist kapitalist dünya ilişkileri dışına çıkarmaya, sosyalizm doğrutusunda bir kalkınma yolu izleyerek kapitalizmden sosyalizme geçişi sağlamaya yönelik işleri temel alacaktır.

İktidara gelişin şu önkoşulları ve iktidarda yapılacak işlerin niteliği üzerine yaptığımız kısa açıklama bile politikada bilimselliğin bir ifadesidir. Dolayısıyla, Sayın Ecevit'in "siyasal akımlar bilimsel yöntemlerle incelenebilir, eleştirilebilir,ama siyasal akımlar bilimsel olanlar veya olmayanlar diye ayrılamazlar", savına bir yanıttır. Toplumların nesnel değişme ve gelişme yasaları vardır. İktidara geliş de bu yasaların işleyişi içinde, nesnel ve toplumsal/öznel koşulların belirlemesiyle olur. Bir siyasal hareket bu yasa ve koşulların bilincinde ise ve strateji ve taktiklerini ona göre saptayıp, ona göre uyguluyorsa bilimseldir. İşçi sınıflarının bilimsel sosyalist partileri böyledir. Yok böyle hareket etmiyorsa, toplumun biliminin bilincinde ve bilgisinde değilse, o siyasal hareket bilimsel değildir. Burjuva partileri bu durumdadır. Sayın Ecevit'in iktidara gelmeyi ve iktidarda kalmayı sadece bir oy hesabı olarak görmesi, iktidarın sınıfsal dayanaklarını ve iktidarın niteliği ile, yaptığı ve yapabileceği işlerle, bu sınıfsal dayanaklar arasındaki bağlantıyı ise hiç görmemesi CHP hareketinin bilimsel temellere oturmadığının göstergelerinden biridir. Bilimsellik toplumu totaliter rejime götürmez ama, bilimsel sosyalist olmamak, solculuk iddiasındaki bir partiyi yüzde kırk iki oy alıp da, hükümet olup da iktidar olamamaya, sağ güçlerin ve emperyalist ortaklarının elinde silkelenmeye götürür.

Bugünkü, emperyalizmle bütünleşmiş geri kapitalist düzen içinde Türkiye'nin sorunlarına temel çözümler getirmek olanağı yoktur. Geri kapitalizm, Batının gelişmiş kapitalizm düzeyine de erişemez. Bununla beraber, sorunları temelden çözmese de göreli olarak hafifletecek, ekonomiyi ve ülkeyi sıkıştıran kıskacı biraz gevşetebilecek birkaç noktaya değinilebilir.

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist dünyaya açılma politikası sürdürülmelidir. Daha önceki bir yazımızda belirttiğimiz üzere istikrarlı pazar, ucuz ve politik takıntısız kredi, ileri teknoloji, barış ve güvenlik açısından, Türkiye bu açılımı yapmak zorundadır. Bu politikanın izlenmesi Batı ile olan ilişkilere göre ayarlanmamalı, Batı ile pazarlıklarda alınacak sonuç ne olursa olsun, bu politika geliştirilerek sürdürülmelidir. Emperyalist Batı'nın bu yakınlaşma politikasına set çekmeye yönelik baskılarına direnilmelidir. Batı, kesenin ağzını ne kadar sıksa, Türkiye kapitalizmini asgari ölçüde ayakta tutacak kadar "yardım"da bulunacaktır. Ama Türkiye'nin sorunlarına daha geçerli çözümler Batı'nın bu "yardım"larından değil, Batı emperyalizmi dışındaki dünyaya açılmaktadır.

3. Dünya ile de ilişkiler, özellikle ilerici olanlarıyla, geliştirilmelidir. Bu ilişkiler "halka teorisi" gibi fanteziler üzerinde değil, gerçekçi olanaklara dayadırılmalıdır. Batı teknolojisi ile Türkiye emek gücünün üretimde birleşmesi için Arap petrol dolarları Türkiye'ye yatmaz. Batı ise Türkiye'ye, çağdaş ileri teknoloji getirmek için değil, Orta ve Yakın Doğu'ya girebilmek amacıyla Türkiye'yi tramplen olarak kullanmak için yatırım yapıp kendi fabrikalarını kurmaya gelir. Ama mal ihracı karşılığı petrol alımı, petrol boru hattı anlaşması ve su karşılığı petrol anlaşması gibi gerçekçi, pratik anlaşmalar yararlıdır. Arap ve diğer 3. dünya ülkeleriyle ekonomik olanaklar daha yakından, daha somut ve ayrıntılı biçimde incelenip saptanmalıdır.

İç politikada, ekonomik sorunların yanı sıra en başta gelen sorun terörizmin önlenmesi, can güvenliğinin sağlanmasıdır. Sekiz ayı geçen iktidar süresinde "ortalık birden bire güllük gülistanlık olmaz" mazereti geçerliliğini yitirmektedir. Asayiş konusunda daha iyi sonuçlar alınmaya başlandığı iddiası da Başbakan'ın bir "kavli mücerret"i olarak kalmaktadır. Terörün önlenmesinin, asayişin sağlanmasının yolu "mavi bereli"leri kentlere salmak, güvenlik kuvvetlerine "modern silahlar" vermek değildir, olayları yapanları bulup ortaya çıkarmak, adliyeye teslim etmektir. Etkin istihbarat, iz sürmek, suçlular yakalanıncaya, arkalarındaki teşvikçiler, yardımcılar, onları yönetenler açığa çıkarılıncaya kadar dosyaları kapatmamaktır. Terörizmin üzerine yürümek, kaynaklarını hepten kurutabilmek değilse bile kontrol altına almak böyle mümkün olur. Hükümet mutlaka bu işi başarmalı, "anarşi"yi kontrol altına alabilmelidir.

Burada bir noktaya da işaret edelim. Sağın suçlamaları karşısında çok duyarlı ve gereksiz yere sürekli savunmada olan başbakan hükümetin yansız objektif olduğunu kanıtlamak kaygısıyla sağ ve goşist terörü aynı ağırlıktaymışlar gibi terazi kefelerine koyuyor. Oysa sol adına terörist maceralara girişenler, hatta örgütler bulunmakla beraber, bugün Türkiye'de faşist terör sürmekte ve tamboy açık faşizm tehdidi görülmektedir. Faşist terör goşist terörle kıyaslanmıyacak kadar geniş çaplı örgütlü ve bir takım örtülü iç ve dış güçler tarafından desteklenir, yönetilir durumdadır. "Anarşi"nin en azından kontrol altına alınması, bu sağ terörizmin üstüne yürümek, kaynaklarına - bu kaynaklar ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar - inmekle olacaktır. Bunun bir koşulu da, CHP liderinin MC döneminde parsellendiğini defalarca vurguladığı devleti bu parsellenmeden kurtarmak, faşist fedailere yol vererek gereksiz yere şişirilmiş, bütçeye yük olan kadroları normal boyutlarına indirmektir.

Bu "anarşi" konusunda üstünde durulması gereken bir nokta daha var. Kışkırtmaların, baskıların, şiddetin Doğu ve Güney Doğu illerinde yoğunlaştığı açık. Hükümet etnik ve mezhep ayrılıklarının sömürülmesine sözle karşı çıkarken davranış ve eylemiyle bu karşı çıkışa ters düşmektedir. İki ay önce Barzani ve Talabani denilen tarafların Türkiye toprakları üzerinde çatışması ve harekatın, önce Türkiye'den geçme izni verilen tarafın sonradan imhasıyla sonuçlanması hükümetin, en azından kimi resmi makamların, tutumu hakkında soru işaretleri ortaya koyarken, son "uçan jandarma" tatbikatında Kürt köylerinin ve kadın çocuk sivil halkın harekâta hedef alınması çok düşündürücüdür. Faşistlerin gayrı resmi şiddetine bu kez resmi şiddet eklenmiş olmaktadır. Bundan mutlak surette kaçınılması, tüm ülkede olduğu kadar Doğu ve Güney Doğu bölgesinde de demokratik hak ve özgürlüklerin, eşitliğin ve asayişin yerleşmesi şarttır.

Hükümet 1976 yılını temel alarak işçilerin gerçek ücretlerini kamu kesimi için dondurdu. Eninde sonunda özel kesim için de aynı şeyin yapılacağı bellidir. Oysa emeğin üretkenliği arttıkça, milli gelir yükseldikçe gerçek ücretlerin artışı da zorunludur. İşçi ücretleri için bu ters uygulamayı getiren hükümet fiyatları ve kârları kontrol altına almak için bir şey yapmıyor. Fiyatları kontrol için illerde komisyonlar kurulması göstermelik olmaktan öteye gitmeyecektir. Sorun, pazardaki sebze, bakkaldaki yumurta fiyatlarının satış yerinde kontrolü ile çözümlenemez. Bununla başa çıkılmaz ve bir sonuç alınmaz. Sorun tüm fiyatlar yapısını belirleyen veya etkileyen temel malların ve kritik konumdaki malların fiyatlarının seyrini izleyebilmek ve kontrol altına alabilmektir. Bu, geniş, merkezi bir örgütlenme; araştırma, saptama, izleme ve denetim işlevlerinin aksaksız yürütülmesini gerektirir.

İşçi emekçi kitlelerin vergi yükü de mutlak surette hafifletilmeli; çok sözü edilen "vergi reformu" yapılmalıdır.

Ama kısaca değindiğimiz bu işlerin başarılması büyük burjuvazinin ve ortaklarının engellemelerinin, direnmelerinin üstesinden gelinmesine; bu da, işçi ve emekçi geniş kitlelerin büyük gücünün demokratik mücadelede seferber edilmesine bağlıdır. CHP ise oylarını topladığı kitlelerin bu gücünden korkmaktadır.

Irak Kürdistan Yurtsever Birliği'ne bağlı bir grubun Türkiye'den geçiş izni verildikten sonra topraklarımızda pusuya düşürülerek teslim alınmasına ve bir bölümünün kurşuna dizilmesine ilişkin haber YÜRÜYÜŞ'ün 178. sayısında yer almıştı. Yürüyüş'ün bu yayuunudan da önce, Hakkari yöresinde geçen olaylar üzerinde TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın başkanlığında bir heyet bölgede incelemelerde bulunmuş, TİP Başkanlık Kurulu olaya ilişkin bir açıklama yapmıştı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya yönelik ırkçı ve bölücü kışkırtmalar, yayına başladığı günden beri Yürüyüş'ün ısrarla karşı çıkıp titizlikle üzerinde durduğu bir konu olmuştu. Bu haberin dergimizde yayınlanmasından sonra, KSH, KYP, KDP Merkez Komitesi üyesi Kemal Fuat, sözü geçen olayın daha geniş ayrıntılarına ışık tutan bir mektubu Yürüyüş'e gönderdi. Bu mektubun tam metnini yayınlıyoruz.

Kemal Fuat'ın mektubu, Türkiye topraklarında cereyan eden ve bugün de devam ettiği ifade edilen olayın, ülkemizde hükümet sorumluluğunu elinde tutan makamlara yüklediği sorumluluğun boyutlarını ortaya koymaktadır. Kemal Fuat'ın mektubunda, Türkiye topraklarından geçmesine izin verilen Kürt yurtsever grubundan 161 kişinin Hakkari yöresindeki bazı Kürt aşiretlerine rehin bırakılarak saklanıldığı ifade edilmektedir. Fuat'a göre, Türkiye'deki Kürt aşiretlerine verilen bu görevin yerine getirilmesi ağır tehditlerle sağlanmıştır. Daha da önemlisi, kendilerine rehin bırakılan 7 Irak'lı Kürt yurtseverini serbest bırakan iki aşiret sert bir tahribata uğratılmış ve bu olay, basında "aşiretler arası bir kavga" olarak gösterilmiştir.

Kemal Fuat, sözü edilen iki aşiret tarafından serbest bırakılan 7 kişinin nasıl taksim edildiğini ve kimlerin hangi aşiretlere dağıtıldığını açıklayabilecek durumda olduğunu da dile getirmektedir.

Kemal Fuat'ın mektubunda ifade ettiği bazı unsurlar Türkiye ile Irak arasındaki ilişkileri de ilgilendirmektedir. Buna göre, Irak yönetiminin Türkiye'ye petrol sevkiyatı üzerine karar alması, topraklarımızda olan olayın hemen arkasından olmuştur ve bu olayla ilgilidir.

Kemal Fuat'ın açıklaması, sözü geçen Irak'lı Kürt yurtsever grubuna, pusuya düşürülmek üzere verilen geçiş izninin perde arkasını da aydınlatabilecek hususlar içermektedir. Açıklamada, geçiş için verilen garantinin, "eski Savunma Bakanlarından bir Van milletvekilinin adı" ile ilişkili olduğu ileri sürülmektedir. Eski Savunma Bakanı bu Van Milletvekilinin bu olayla ilişkisi varsa, bu nedir?

Yürüyüş, 178. sayısında verilen haberle birlikte Kemal Fuat'ın açıklamasını, yetkili makamlar tarafından derhal açığa kavuşturulması gereken olgular olarak görmektedir. Sözü geçen olaylar Türkiye'nin hükümet makamlarına ağır bir hukuksal sorumluluk yüklediği gibi, ülkemizin uluslararası ilişkileri, bağımsızlığı ve hükümranlığı, ilerici dünya kamuoyu ile ilişkileri bakımından da vahim bir nitelik taşımaktadır. Bu konuda yetkili makamların tercih edebileceği bir sessizlik, olayları külleme çabası, taşınan sorumluluğu azaltmak şöyle dursun daha da ağırlaştıracaktır. Bütün bu nedenlerle YÜRÜYÜŞ, sözü geçen olayın aydınlığa kavuşturulmasını, kendisine düşen çok önemli bir demokratlık ve yurtseverlik görevi saymaktadır.

Şimdi, Hükümetin ve onun Başbakanının en kısa zamanda resmi bir açıklama yapmasını bekliyoruz.

YÜRÜYÜŞ

içinde oynamanın yanısıra, Ortadoğuda yeni bir senaryoyu tezgahlıyor: her sınırın iki tarafı arasında yüzyıllarca unutulmayacak kan davası tipi, büyük kıyımlar, kırışlar tertiplemek. Gelin, 161 kardeşimizi beraberce kurtarma kampanyasını gerçekleştirelim ve bu eylem içinde CIA'nın halklar arası düşmanlığının en son tertibini de Dünyanın gözü önüne sergileyelim.

Bu mektubumu derginizde yayınlayacağınızı umar, bütün arkadaşlar adına en derin saygılarımı sunarım.

Kemal Fuat
(KSH), (KYP), (KDP)
Merkez Komitesi üyesi

كمال فؤاد

line dönüşmekte gecikmedi.

Ve Salı günü Saat 15'e böyle gelindi.

Salı günü toplanan genel kurulda yapılan yoklamada 228 üyenin salonda hazır bulunduğu görüldü. 229'luk sayısal dayanaktan sadece 1 fire verilmişti. Siirt bağımsız milletvekili Abdülkerim Zilan yoklamada hazır bulunmamıştı.

CHP'liler kendileri adına ender rastlanan bir ciddiyet örneği göstermişler, bağımsızlar da sadakatten sapmamışlardı...

Bu sonuç elde edilince, Feyzioğlu'nun hiç değilse şimdilik denizde sabun köpürtmeğe çalıştığı anlaşılmış oldu. Bir gazete manşetine göre de, "Feyzioğlu vurmuş ama düşürememişti!.."

Partisinin hükümetten çekilme kararını açıklarken politikada bunda böyle de "aşırı uçlar dışı" çalışacağını belirten ve meclis çalışmalarında belki de bir alışkanlık eseri çoğul takısıyla "seviyeli" bir muhalefet vereceklerini söyleyen Feyzioğlu acaba ufukta hangi rüzgarı kokluyordu?..

Çoğu kişinin kafasına takılan başlıca sorulardan biri buydu.

Bu soruya bir kısım çevreler, "Feyzioğlu cumhurbaşkanlığına oynuyor" şeklinde yanıt veriyorlardı.

GÖNÜLDEKİ ASLANLAR

Bir kısmına göre, Feyzioğlu yakın bir gelecekte "geniş tabanlı" bir gelişmenin Başbakanlık sandalyesine oynuyordu. Bu konuda ileri sürülen hesaplara göre,

Çatı olmayı düşlüyor.

Kamran İnan önümüzdeki ay yapılacak olan AP kurultayında büyük olasılıkla Demirel'e yenik düşecek ve AP'den sökeceği yaklaşık 20-40 isimli bir beyaz liste ile memleketi "içine düştüğü zor durumdan" kurtarmak için bir "geniş tabanlı" hükümet inşasına omuz tutacaktı. O inşaatta "aşırı uçlar dışı-Atatürkçü" rolü de Feyzioğlu yüklenecekti. CHP'nin içinde de, Eczacıbaşı hesabına göre "müfrit", bazı "sol" gevezelere göre de "Sol sosyal demokrat" ya da "CHP'nin sola açık" kanadından 20 milletvekilinin devre dışı bırakılmasıyla ortaya güllük gülistanlık bir geniş taban çıkacaktı. Feyzioğlu'nun oynadığı ileri sürülen alan da buydu!..

Bir başka görüşe göre de, Feyzioğlu'nun istifasında böylesine ciddiyetler aramak vakit alıcıydı. Feyzioğlu hükümet içinde horlanmış, dediğine kulak asılmayan bir konuma itilmişti. Kaymakamlık yapmayı da onuruna yediremeyince istifa etmişti!.. Daha çok CHP çevrelerinin görüşünü yansıtan bu yaklaşım şu şekilde noktalanıyordu: Nesli tükenmeğe yüz tutan bir politikacı tipinin son temsilcilerinden biri de kayıp gitmişti!..

DOĞU'YA YÖNELEN FAŞİST PROVOKASYON

Öte yandan CHP Genel Başkanı'nın, partisinin küçük kurultayında yaptığı uzun konuşmada bir kez daha ortaya çıktığı gibi burjuvazi CHP'ye görmek istediği yonca yaprağını fazlasıyla bulmaktadır.

Buna karşın burjuvazinin politik karar ve manevra alanları salt CHP ağırlıklı iktidarla tekdüze olmamakta, bu doğrultuda dondurulmamaktadır.

Diğer sermaye partileriyle çeşitlenen siyasal tersanelerde çeşitli manevra ve hedef tezgahlarının oluşturulmasına da önem ve hız verilmektedir.

Bunun son bir göstergesi de Doğu üzerine sahneye konan ayrımcı ve provokatif politikaların yoğunlaşmasıdır. Bu konudaki tezgahların boyutu geçtiğimiz hafta "Hürriyet"in bir yayınıyla biraz daha gözler önüne serilmiştir. "Doğu bölünüyor" manşetiyle bu tezgaha yeni bir ivme kazandırma niyet ve kararlılıkları açıkça ortaya çıkmıştır.

Yakın bir geçmişte, Şemdinli dolaylarında 700'ler katliamına, Amerika'dan yeni dönen Metin Toker ile Cüneyt Arcayürek'i papuçlarının tozuyla sevkeden gazete, yerli ve yabancı emperyalist-faşist odakların lobiliği görevini ısrarlı bir propaganda bombardımanıyla sürdürmektedir.

Faşizm, mevcut bütün ekonomik, politik, ideolojik kök, kaynak ve dayanaklarıyla ağını ol-gunlaştırmağa çabalamaktadır.

Ve bu aşamada 1,5 yıl önce "Ya faşizm, ya CHP" almaşığıyla köşeye sıkıştırılmak istenen kitlelerin ufuklarının karartılmasına, inançlarının ve umutlarının uçurumlanmasına yoğun bir baskıyla çalışılmaktadır.

Bu karanlığı yaracak tek gücün ise işçi sınıfının politik örgütü önderliğinde tüm emekçi kitlelerin birliğinden geçtiği gerçeği alabildiğine farkedilmektedir.

Tacettin Hiçyılmaz: MESS'in çıkarlarını AP içinde daha yakından kollamak için kolları sıvadı.

AP'de ilk raund

İzmir'de Sermayenin formülleri kozlaşıyor

AP İzmir Kongresi 30 Eylül Cumartesi günü yapılacak. Kongre tarihi yakınlaştıkça büyük sermayenin has partisi içindeki çekişme artıyor. AP'yi içerden ve dışardan destekleyen sermaye grupları arasındaki çekişme adaylar arasındaki çekişme biçiminde belirginleşiyor.

"Esnaf adayı" olarak lanse edilmeye çalışılan Kemal Baysak'ın çekilmesiyle İl Başkanlığı için adaylıklarını koyanların sayısı dörde indi. Şimdiki İl Başkanı Hayrettin Yorgancıoğlu'nun yanısıra, eski il başkanlarından Halil Ünalp ve Kemal Serdaroğlu'da adaylıklarını koyduklarını açıkladılar. Üç aday da Demirel dışında genel yönetim kurulunun tümüyle değişmesinden yana olduklarını belirtiyorlar. Dördüncü aday ise şimdiki genel yönetim kurulundan yana görünüyor.

Adaylardan, halen il başkanı olan, Hayrettin Yorgancıoğlu İzmir'in en büyük holdinglerinden Durmuş Yaşar Holdingin sahibi Selçuk Yaşar tarafından destekleniyor. MESS İzmir Bölge Temsilcisi Tacettin Hiçyılmaz'ın Yorgancıoğlu'na karşı çıkarak adaylığını koyması sermayenin arasındaki çekişmelerin göstergelerinden birisi.

Kamuran İnan'ın İzmir ayağı olduğu belirtilen Cemal Tercan bugüne kadar "esnaf adayı" olarak lanse etmeye çalıştığı Kemal Baysak'ı destekliyordu. Baysak ve Serdaroğlu'nun çıkışları ise paralellik taşıyordu; her ikisi de MESS'e ve Durmuş Yaşar Holdinge karşı tavır almışlardı. Nitekim bir süre sonra Baysak adaylığını geri çekti ve Tercan eski Demokratlardan ve milletvekillerinden Kemal Serdaroğlu'nu desteklediğini açıkladı.

Kemal Serdaroğlu yaptığı açıklamada MESS Bölge temsilcisini MHP'nin adayı olmakla suçladı. MESS'in "MHP paralelindeki bir burjuva teşkilatı" olduğunu ve giderek AP'yi ele geçirme amacını taşıdığını söyledi. Selçuk Yaşar'ın da servetini AP vasıtasıyla oluşturduğunu ve ilerde Demirel'e de karşı çıkacağını öne sürdü.

Bu arada AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in girişimlerini de gözardı etmemek gerekiyor. Demirel bütün bu çekişmelerin üstesinden Halil Ünalp'i üç yıllık bir aradan sonra tekrar İl Başkanı seçtirmekle gelebileceğine inanmış görünüyor. Halil Ünalp'in kazanması aynı zamanda, ne tür bir genel yönetim kurulu oluşturulması gerektiği konusunda da, Demirel için belirli açıklıklar getireceğe benziyor. İzmir İl kongresi AP içinde sermayenin formüllerinin kozlarını paylaşacağı bir ilk raund olacak.

Irak Kürdistan Yurtsever Birliği'ne bağlı bir grubun Türkiye'den geçiş izni verildikten sonra topraklarımızda pusuya düşürülerek teslim alınmasına ve bir bölümünün kurşuna dizilmesine ilişkin haber YÜRÜYÜŞ'ün 178. sayısında yer almıştı. Yürüyüş'ün bu yayınından da önce, Hakkari yöresinde geçen olaylar üzerinde TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın başkanlığında bir heyet bölgede incelemelerde bulunmuş, TİP Başkanlık Kurulu olaya ilişkin bir açıklama yapmıştı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya yönelik ırkçı ve bölücü kışkırtmalar, yayına başladığı günden beri Yürüyüş'ün ısrarla karşı çıkıp titizlikle üzerinde durduğu bir konu olmuştu. Bu haberin dergimizde yayınlanmasından sonra, KSH, KYP, KDP Merkez Komitesi üyesi Kemal Fuat, sözü geçen olayın daha geniş ayrıntılarına ışık tutan bir mektubu Yürüyüş'e gönderdi. Bu mektubun tam metnini yayınlıyoruz.

Kemal Fuat'ın mektubu, Türkiye topraklarında cereyan eden ve bugün de devam ettiği ifade edilen olayın, ülkemizde hükümet sorumluluğunu elinde tutan makamlara yüklediği sorumluluğun boyutlarını ortaya koymaktadır. Kemal Fuat'ın mektubunda, Türkiye topraklarından geçmesine izin verilen Kürt yurtsever grubundan 161 kişinin Hakkari yöresindeki bazı Kürt aşiretlerine rehin bırakılarak saklanıldığı ifade edilmektedir. Fuat'a göre, Türkiye' deki Kürt aşiretlerine verilen bu görevin yerine getirilmesi ağır tehditlerle sağlanmıştır. Daha da önemlisi, kendilerine rehin bırakılan 7 Irak'lı Kürt yurtseverini serbest bırakan iki aşiret sert bir tahribata uğratılmış ve bu olay, basında "aşiretler arası bir kavga" olarak gösterilmiştir.

Kemal Fuat, sözü edilen iki aşiret tarafından serbest bırakılan 7 kişinin nasıl taksim edildiğini ve kimlerin hangi aşiretlere dağıtıldığını açıklayabilecek durumda olduğunu da dile getirmektedir.

Kemal Fuat'ın mektubunda ifade ettiği bazı unsurlar Türkiye ile Irak arasındaki ilişkileri de ilgilendirmektedir. Buna göre, Irak yönetiminin Türkiye' ye petrol sevkiyatı üzerine karar alması, topraklarımızda olan olayın hemen arkasından olmuştur ve bu olayla ilgilidir.

Kemal Fuat'ın açıklaması, sözü geçen Irak'lı Kürt yurtsever grubuna, pusuya düşürülmek üzere verilen geçiş izninin perde arkasını da aydınlatabilecek hususlar içermektedir. Açıklamada, geçiş için verilen garantinin, "eski Savunma Bakanlarından bir Van milletvekilinin adı" ile ilişkili olduğu ileri sürülmektedir. Eski Savunma Bakanı bu Van Milletvekilinin bu olayla ilişkisi varsa, bu nedir?

Yürüyüş, 178. sayısında verilen haberle birlikte Kemal Fuat'ın açıklamasını, yetkili makamlar tarafından derhal açığa kavuşturulması gereken olgular olarak görmektedir. Sözü geçen olaylar Türkiye'nin bükümet makamlarına ağır bir hukuksal sorumluluk yüklediği gibi, ülkemizin uluslararası ilişkileri, bağımsızlığı ve bükümranlığı, ilerici dünya kamuoyu ile ilişkileri bakımından da vahim bir nitelik taşımaktadır. Bu konuda yetkili makamların tercih edebileceği bir sessizlik, olayları külleme çabası, taşınan sorumluluğu azaltmak şöyle dursun daha da ağırlaştıracaktır. Bütün bu nedenlerle YÜRÜYÜŞ, sözü geçen olayın aydınlığa kavuşturulmasını, kendisine düşen çok önemli bir demokratlık ve yurtseverlik görevi saymaktadır.

Şimdi, Hükümetin ve onun Başbakanının en kısa zamanda resmi bir açıklama yapmasını bekliyoruz.

YÜRÜYÜŞ

içinde oynamanın yanısıra, Ortadoğuda yeni bir senaryoyu tezgahlıyor: her sınırın iki tarafı arasında yüzyıllarca unutulmayacak kan davası tipi, büyük kıyımlar, kırışlar tertiplemek. Gelin, 161 kardeşimizi beraberce kurtarma kampanyasını gerçekleştirelim ve bu eylem için de CİA'nın halklar arası düşmanlığının en son tertibini de Dünyanın gözü önüne sergileyelim.

Bu mektubumu derginizde yayınlayacağınızı umar, bütün arkadaşlar adına en derin saygılarımı sunarım.

Kemal Fuat
(KSH), (KYP), (KDP)
Merkez Komitesi üyesi

Tacettin Hiçyılmaz: MESS'in çıkarlarını AP içinde daha yakından kollamak için kolları sıvadı.

AP'de ilk raund

İzmir'de Sermayenin formülleri kozlaşıyor

AP İzmir Kongresi 30 Eylül Cumartesi günü yapılacak. Kongre tarihi yakınlaştıkça büyük sermayenin has partisi içindeki çekişme artıyor. AP'yi içerden ve dışardan destekleyen sermaye grupları arasındaki çekişme adaylar arasındaki çekişme biçiminde belirginleşiyor.

"Esnaf adayı" olarak lanse edilmeye çalışılan Kemal Baysak'ın çekilmesiyle İl Başkanlığı için adaylıklarını koyanların sayısı dörde indi. Şimdiki İl Başkanı Hayrettin Yorgancıoğlu' nun yanısıra, eski il başkanlarından Halil Ünalp ve Kemal Serdaroğlu'da adaylıklarını koydukların açıkladılar. Üç aday da Demirel dışında genel yönetim kurulunun tümüyle değişmesinden yana olduklarını belirtiyorlar. Dördüncü aday ise şimdiki genel yönetim kurulundan yana görünüyor.

Adaylardan, halen il başkanı olan, Hayrettin Yorgancıoğlu İzmir'in en büyük holdinglerinden Durmuş Yaşar Holdingin sahibi Selçuk Yaşar tarafından destekleniyor. MESS İzmir Bölge Temsilcisi Tacettin Hiçyılmaz'ın Yorgancıoğlu'na karşı çıkarak adaylığını koyması sermayenin arasındaki çekişmelerin göstergelerinden birisi.

Kamuran İnan'ın İzmir ayağı olduğu belirtilen Cemal Tercan bugüne kadar "esnaf adayı" olarak lanse etmeye çalıştığı Kemal Baysak'ı destekliyordu. Baysak ve Serdaroğlu'nun çıkışları ise paralellik taşıyordu; her ikisi de MESS'e ve Durmuş Yaşar Holdinge karşı tavır almışlardı. Nitekim bir süre sonra Baysak adaylığını geri çekti ve Tercan eski Demokratlardan ve milletvekillerinden Kemal Serdaroğlu'nu desteklediğini açıkladı.

Kemal Serdaroğlu yaptığı açıklamada MESS Bölge temsilcisini MHP'nin adayı olmakla suçladı. MESS'in "MHP paralelindeki bir burjuva teşkilatı" olduğunu ve giderek AP'yi ele geçirme amacını taşıdığını söyledi. Selçuk Yaşar'ın da servetini AP vasıtasıyla oluşturduğunu ve ilerde Demirel'e de karşı çıkacağını öne sürdü.

Bu arada AP Genel Başkanı Süleyman Demirel'in girişimlerini de gözardı etmemek gerekiyor. Demirel bütün bu çekişmelerin üstesinden Halil Ünalp'i üç yıllık bir aradan sonra tekrar İl Başkanı seçtirmekle gelebileceğine inanmış görünüyor. Halil Ünalp'in kazanması aynı zamanda, ne tür bir genel yönetim kurulu oluşturulması gerektiği konusunda da, Demirel için belirli açıklıklar getireceğe benziyor. İzmir İl kongresi AP içinde sermayenin formüllerinin kozlarını paylaşacağı bir ilk raund olacak.

iline dönüşmekte gecikmedi.

Ve Salı günü Saat 15'e böyle gelindi.

Salı günü toplanan genel kurulda yapılan yoklamada 228 üyenin salonda hazır bulunduğu görüldü. 229'luk sayısal dayanaktan sadece 1 fire verilmişti. Siirt bağımsız milletvekili Abdülkerim Zilan yoklamada hazır bulunmamıştı.

CHP'liler kendileri adına ender rastlanan bir ciddiyet örneği göstermişler, bağımsızlar da sadakatten sapmamışlardı...

Bu sonuç elde edilince, Feyzioğlu'nun hiç değilse şimdilik denizde sabun köpürtmeğe çalıştığı anlaşılmış oldu. Bir gazete manşetine göre de, "Feyzioğlu vırmuş ama düşürememişti!.."

Partisinin hükümetten çekilme kararını açıklarken politikada bunda böyle de "aşırı uçlar dışı" çalışacağını belirten ve meclis çalışmalarında belki de bir alışkanlık eseri çoğul takısıyla "seviyeli" bir muhalefet vereceklerini söyleyen Feyzioğlu acaba ufukta hangi rüzgarı koklıyordu?..

Çoğu kişinin kafasına takılan başlıca sorulardan biri buydu.

Bu soruya bir kısım çevreler, "Feyzioğlu cumhurbaşkanlığına oynuyor" şeklinde yanıt veriyorlardı.

GÖNÜLDEKİ ASLANLAR

Bir kısmına göre, Feyzioğlu yakın bir gelecekte "geniş tabanlı" bir gelişmenin Başbakanlık sandalyesine oynuyordu. Bu konuda ilerisürülen hesaplara göre,

Çatı olmayı düşlüyor.

Kamran İnan önümüzdeki ay yapılacak olan AP kurultayında büyük olasılıkla Demirel'e yenik düşecek ve AP'den sökeceği yaklaşık 20-40 isimli bir beyaz liste ile memleketi "içine düştüğü zor durumdan" kurtarmak için bir"geniş tabanlı" hükümet inşasına omuz tutacaktı. O inşaatta "aşırı uçlar dışı-Atatürkçü" rolü de Feyzioğlu yüklenecekti. CHP nin içinde de, Eczacıbaşı hesabına göre "müfrit", bazı "sol" gevezelere göre de "Sol sosyal demokrat" ya da "CHP'nin sola açık" kanadından 20 milletvekilinin devre dışı bırakılmasıyla ortaya güllük gülistanlık bir geniş taban çıkacaktı. Feyzioğlu'nun oynadığı ileri sürülen alan da buydu!..

Bir başka görüşe göre de, Feyzioğlu'nun istifasında böylesine ciddiyetler aramak vakit alıcıydı. Feyzioğlu hükümet içinde horlanmış, dediğine kulak asılmayan bir konuma itilmişti. Kaymakamlık yapmayı da onuruna yediremeyince istifa etmişti!.. Daha çok CHP çevrelerinin görüşünü yansıtan bu yaklaşun şu şekilde noktalanıyordu: Nesli tükenmeğe yüz tutan bir politikacı tipinin son temsilcilerinden biri de kayıp gitmişti!..

DOĞU'YA YÖNELEN FAŞİST PROVOKASYON

Öte yandan CHP Genel Başkanı'nın, partisinin küçük kurultayında yaptığı uzun konuşmada bir kez daha ortaya çıktığı gibi burjuvazi CHP'ye görmek istediği yonca yaprağını fazlasıyla bulmaktadır.

Buna karşın burjuvazinin politik karar ve manevra alanları salt CHP ağırlıklı iktidarla tekdüze olmamakta, bu doğrultuda dondurulmamaktadır.

Diğer sermaye partileriyle çeşitlenen siyasal tersanelerde çeşitli manevra ve hedef tezgahlarının oluşturulmasına da önem ve hız verilmektedir.

Bunun son bir göstergesi de Doğu üzerine sahneye konan aymıcı ve provokatif politikaların yoğunlaşmasıdır. Bu konudaki tezgahların boyutu geçtiğimiz hafta "Hürriyet"in bir yayınıyla biraz daha gözler önüne serilmiştir. "Doğu bölünüyor" manşetiyle bu tezgaha yeni bir ivme kazandırma niyet ve kararlılıkları açıkça ortaya çıkmıştır.

Yakın bir geçmişte, Şemdinli dolaylarında 700'ler katliamına, Amerika'dan yeni dönen Metin Toker ile Cüneyt Arcayürek'l papuçlarının tozuyla sevkeden gazete, yerli ve yabancı emperyalist-faşist odakların lobiliği görevini ısrarlı bir propaganda bombardımanıyla sürdürmektedir.

Faşizm, mevcut bütün ekonomik, politik, ideolojik kök, kaynak ve dayanaklarıyla ağını ol-gunlaştırmağa çabalamaktadır.

Ve bu aşamada 1,5 yıl önce "Ya faşizm, ya CHP" almaşığıyla köşeye sıkıştırılmak istenen kitlelerin ufuklarının karartılmasına, inançlarının ve umutlarının uçurumlanmasına yoğun bir baskıyla çalışılmaktadır.

Bu karanlığı yaracak tek gücün ise işçi sınıfının politik örgütü önderliğinde tüm emekçi kitlelerin birliğinden geçtiği gerçeği alabildiğine farkedilmektedir.

Federal Alman Basınında MHP

GESTAPO'DAN STRAUSS'A!..

"Subay okulu mezunu ve Pantürk hareketinin Führeri olan Alparslan Türkeş ile, kendi tutumundan ötürü, şimdiye kadar iyi ilişkilerimiz varolmuştur." GESTAPO'nun, Alman Dışişleri Bakanlığına 9.10.1944 tarihinde yazmış olduğu bu satırlar, Almanya'da yayınlanan, Avrupa'nın metal işkolundaki en büyük sendikası olan IGM'nin 6 Eylül tarihli dergisinde (Zeitung Der Industriegewerkschaft Metall) yer alıyor. Aynı dergide GESTAPO tarafından dost ilan edilen Alparslan Türkeş ile ünlü Alman gericisi Franz Josef Strauss arasında yapılmış olan görüşmelerin ardındaki esrar perdesinin de kaldırıldığı belirtiliyor.

Jürgen Roth imzasıyla yayınlanan yazıda şöyle deniyor: "Alparslan Türkeş ve bir MHP delegasyonu 1978 yılı Nisan ayı sonundan Mayıs ortalarına kadar bir haftayı aşan bir süre için Almanya'da kaldılar. Aşırı sağcı Türklerin Almanya'dabulunmalarının gerçek nedeni Alparslan Türkeş'in uzun zamandan beri hayranlık duyduğu FSJ (Hıristiyan Sosyal Birliği) ile bir buluşma idi. 1 Mayıs 1978'de herşey hazırdı. Kimsenin bilgi sahibi olmaması için özen gösterilen gizli bir buluşma oldu. Bu buluşmanın ardından gazetecilerin ısrarlı soruları üzerine 3 Mayıs'ta bir açıklama yapan CSU (FSJ'nin yalnızca Bavyera eyaletinde bulunan aşırı sağcı partisi) basın sözcüsü Rosenberg, 'Strauss'la Türke arasında yalnızca bir bilgi alışverişi olduğunu' söyledi. Fakat 'konuşmanın içeriğine ilişkin söylenecek hiçbir şey bulunmuyordu.' Bugün, CSU basın sözcüsünün o zaman yaptığı açıklamayı hatırlamak istemediği ve şunları söylediği görülüyor: 'Bildiğim kadarıyla bir görüşme yapılmadı.' Sözcü ve CSU buluşmayı neden yalanladıklarının bilincindeler. Çünkü bu görüşme hiç de yalnızca bir bilgi alışverişi değildi."

İkinci Dünya Savaşının bitmediğini ilan edecek ve Sovyetlere karşı bir cihat açılmasını isteyecek kadar fanatik bir gerici olan Strauss ile Türkeş ve yanındakiler arasındaki görüşmenin yaklaşık 60 dakika sürdüğü belirtiliyor. IGM dergisine göre Türkeş'in yanında toplantıya katılan Murat Bayrak da görüşmenin çok samimi bir havada geçtiğini söyledi. IGM dergisi şunları yazıyor: toplantıda "edinilen bilgilere göre Strauss, MHP politikacılarına propaganda yoluyla gelecekte MHP ve bozkurtlar için Federal Almanya'da uygun bir psikolojik ortam yaratılması ve ayrıca MHP'nin burada (Almanya'da) daha iyi görünmesini sağlamak için de, MHP'nin Avrupa'daki politik durumunun düzeltilmesi yolunda yardımcı olma sözü verdi. Bavyera'da başlangıç olacaktı. CSU'nun ne ölçüde parasal yardımda bulunacağı ise bilinmiyor.

Ancak bilinen bir şey varsa, o da CSU sözcüsünün aşağıdaki şu açıklaması: 'Şüphesiz Türk partileri ve politik örgütleriyle de ilişki içindeyiz. Bunlardan bizim politik görüşlerimizi paylaşanlara da yardımda bulunuyoruz.'"

Öte yandan gene aynı dergide faşistlerin başka para kaynaklarının da bulunduğu öne sürülüyor: ". Türk faşistlerinin Führeri parayı nereden buluyor? Bir MHP yönetim kurulu üyesi gazetecilerle yaptığı görüşmede yayınlanmaması koşuluyla şu açıklamayı yaptı: "Parayı CIA'dan alıyoruz. " Bugüne kadar akıp duran bu kaynaklardan yalnızca birisi. Bir diğeri ise kaçakçılık; özellikle afyon, silah ve sigara kaçakçılığı. Ve nihayet Türkeş ve komandoları Türkiye'de reformlardan korkan sermayedarlar tarafından finanse ediliyorlar. Bunlardan birisi daha önce sözü edilen, Strauss ile yapılan görüşmeye katılan Murat Bayrak. Bir diğeri ise Tercüman gazetesinin sahibi Kemal Ilıcak. Kardeşi Sehal Ilıcak Frankfurt yakınındaki Zeppelinheim'da basılan Tercüman'ın Avrupa baskısını yönetiyor."

MHP'Yİ KİMLER DESTEKLİYOR?

Almanya'da yayınlanmakta olan Süddeutsche Zeitung adlı bir günlük gazetenin 4 Temmuz tarihli sayısında ise MHP'nin yurt dışındaki faaliyetleri anlatılırken Tercüman Gazetesi tarafından desteklendiği belirtiliyor: "Frankfurtta basılan 40.000 tirajlı sağcı Tercüman gazetesi de MHP tarafını tutmuştur ve tutmaktadır. Sütunlarında MHP'ye bol bol yer vermekte, başarı ve girişimlerini tüm ayrıntıları ile yayınlamaktadır. Örneğin Aralık 1975'de Köln'de yapılan MHP Avrupa toplantısından ateşli bir biçimde sözetmiş ve MHP derneklerinin başarılı çalışmaları gerçekleştirdiğini yazmıştır. Şimdi de kendilerini Alman kamuoyuna tanıtmaya başlamak istediklerini belirtmektedir."

IG Metal Dergisinin bildirdiğine göre "Türk faşistlerinin şefleri-ideologları aynı zamanda Tercüman gazetesinde çalışmaktadırlar. Tercüman'ın Avrupa baskısı, yalnızca Almanya'da 5000'i aşkın üyesi bulunan MHP'nin yurt dışı örgütlerini açıkça desteklemektedir. Örneğin Heilbron muhabiri Güney Almanya bölgesinde MHP'nin sorumlu yönetmenidir."

Gene aynı dergi tarafından Münih'te bulunan MHP sorumlusu Hasan Oraltay'ın "CIA Radyosu 'Radio Liberty'nin memuru" olduğu öne sürülüyor: Bu ikisi "iki Radio Liberty memurunun ifadesine göre 'tatarlara' yapılan yayınlar bölümünde devamlı olarak 'yahudi aleyhtarı ve faşist kışkırtma propagandası'nı sürdürmektedir." Derginin aktardığına göre hemen hemen her yıl Alparslan Türkeş Hasan Oraltay'ın Volpini Caddesi 30 numaradaki evini ziyaret etmektedir. Bu kişi ile görüşmeye gelenler ise kendilerini tanıtmak için Tercüman Gazetesi redaktörü Doğan Pürsü'nün adını vermektedirler.

VE SALDIRILAR...

Faşist sürülerin saldırıları konusunda Süddeutsche Zeitung Gazetesi şu örnekleri veriyor: "Düsseldorf Hilden'den Ali İhsan Özseydar, yatağının üzerinde asılı halen başbakan olan Sosyal Demokrat B. Ecevit'in resmini indirmemesi üzerine, MHP militanı Nizamettin Alas tarafından bıcaklanmıştır... Duisburg'da (Milliyet) gazetesi okumaya dalmış bir Türk bozkurtların saldırısına uğramış ve tartaklanmıştır. Sol bir işçi derneğin korosunda çalıştığı için de 18 yaşındaki Hüseyin Mazkara dayak yemiştir. Yine Münster'de işçi ve öğrenci derneğinde çalıştığı için bir kişi tehdit edilmiş, bir daha oraya gitmesi durumunda öldürüleceği söylenmiştir... Remscheid'da işçilerin sendikalardan çıkması için baskı ve tehditler uygulanmıştır. Rüsselheim'daki işçi demeği de yine bunlar tarafından basılmış ve tahrip edilmiştir. Hatta öldürmekten ve öldürmeye teşebbüsten bile çekinmemektedirler. Hamburg yakınındaki Norclerstedt'de sendikalı Neşet Daniş sendika üyesi arkadaşları ile yeni seçimlerde işçi derneğinin yönetimine gelmeye çalıştığından bozkurtlar tarafından öldürülmüştür." IG Metal Dergisi bu örneklere yenilerini ekliyor: Derginin aktardığına göre: "WDR'de (Federal Alman Radyosu) çalışan bir kadın redaktör şunları söylüyor: 'Eleştirili her yayının arkasından Bozkurtların ölüm tehditleri geliyor. 'Berlin'de solcu tanınan bir Türk'ün çocuğunu kaçırmakla tehdit ettiler. Sosyal demokrat örgütlerin bildirilerini dağıtanları dövüyorlar. Hagen şehrinde 'bozkurtlar' açıkça cinayet işlemeye çalışıyorlar; 'dönekleri bize bildirin, biz onlarla hesaplaşırız' diyorlar."

Federal Alman basınında MHP'ye yardımcı olanların bu kadarla kalmadığı belirtiliyor. Süddeutsche Zeitung, Jürgen Roth tarafından öne sürülen bir iddiayı yineliyor. Frankfurt'ta geçmişte düzenlenen bir yürüyüşü organize edenlerin arasında Frankfurt konsolosluğu çalışma ateşesinin bulunduğunu, Neşet Daniş'in öldürüldüğü olayda Hamburg Başkonsolosluğu çalışma ateşisinin 'Vurun, Allahını seven komünistlere vursun" diyerek kışkırtıcılık yaptığını söylüyor. "Konsolosluk binası önünde, MHP'ye karşı bildiri dağıtan iki öğrenci yaklaşık 6-7 konsolosluk memuru tarafından zorla içeri sokulmuş, dayak atılmış ve yaralanmışlardır." diyerek Essen'deki Türk Konsolosluğunun da olaylara karıştığını öne sürüyor.

Federal Alman basınının aktardığı birçok olay Almanya'da çalışanlar ve Türkiye için mechul değil. Ancak bu saldırıların ve cinayetlerin üzerine Ecevit Hükümeti tarafından yürünmüş de değil. Örneğin Neşet Daniş'in ölüm olayı hâlâ aydınlatılmadı ve katiller ortaya çıkarılmadı. MHP'ye yardımcı olan, birçok saldırı olayına karıştıkları gerek Federal Alman basınında yer almış olan, gerekse Türkiye'li işçiler tarafından defalarca yinelenen konsolosluk memurları hakkında bugüne kadar ne işlem yapıldı? MHP'nin yurt dışındaki ilişkileri ne oranda ortaya çıkarıldı? Bu konuda IG Metal Dergisinin yazarı Jurgen Roth şunları söylüyor: "FJS ne istiyor? Onun Avrupa'da 'sosyalist ve komünistlere' karşı bir sağ cephe kurmak istediği kesinlikle söylenebilir. Ve O'na göre, bu amaç için her ortak mübahtır. Bu savaşın başarısı Türkeş ve dostlarına karşı mücadelenin zamanında yapılmasına bağlıdır. Türkiye'de bu yılın başındanberi yönetimde olan sosyal demokrat Bülent Ecevit hükümeti - çok yumuşak ve korkarak - bu mücadeleye başladı. Bu nedenle Türkeş ve 'bozkurtları' yabancı ülkelerde ve özellikle tarihte ve günümüzde benzerlerinin bulunduğu Federal Almanya'da destek arıyorlar. Bunu önlemek gerekiyor." Jurgen Roth'un sözlerine katılmamak olanaksız.

Son olarak da şunları sormak gerekiyor: GESTAPO ile Alparslan Türkeş arasında varolduğu öne sürülen "iyi ilişkiler" nelerdir? Türkeş'in "ilişkilerden" kendisi için önemli deneyimler kazandığını Türkiye'de olanlar ortaya koymuyor mu?

---

nemi içinde alan kapitalistleşme sürecine rağmen çözümlenememiş olması, sadece Türkiye'de kapitalist sistemin bir çözümsüzlüğünü yansıtmıyor. Aynı zamanda Türkiye kapitalizminin politik ve sınıfsal güçler dengesine ilişkin sorunlarını dile getiriyor.

Bugün Türkiye'nin Doğu'sunda yüzbini aşkın göçebe ailesi yaşıyor. Beritan, Alikan, Duderan, Batuvan, Kandali, Soran, Garisan, Mehmediyan, Keşgülü, Üztürikan, Tayan, Zivikan, Keçan, Gıttan, Moserešan ve Davudyan aşiretlerinin adları ve göçebe yaşamları, sık aralıklarla kamuoyunun da gündemine giriyor. Topraksızlık, öğrenim ve sağlık olanaklarının yokluğu, kişiliği geliştirme olanaklarının en geri düzeyde olması, toprağa ve belirli bir yerleşme yerine kavuşma talebi, göçebe topluluklarının başlıca yaşamsal sorunlarını oluşturuyor.

Göçebelik ve göçerlik ilişkilerininsürekliliği, yine Türkiye büyükburjuvazisinin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da egemenliğini sürdüren büyük toprak ağaları ve şeyhlerle birleşmesine dayanıyor. Türkiye burjuvazisi, egemenliğini tüm ülke düzeyinde sağlamlaştırıp yaygınlaştırabilmek için, feodal toplum düzeninin kalıntısı en gerici egemen sınıfları tasfiye etmek yerine onlarla birleşme ve onların egemenliğini koruma yolunu seçiyor. Göçebelik ve göçerlik ilişkilerinin sürekliliği, feodal üst yapı kurumlarının böylece yaşama olanağı bulmasına dayanıyor.

Hayvancılıkla geçinen göçebe aileleri, burjuvazi için önemli bir sömürü kaynağı oluşturuyor. Göçebe ailelerinin ürettiği hayvansal ürünler, normal piyasa fiyatlarının çok altında tüccarlar tarafından satın alınabiliyor. Göçebe aileleri, geniş hazine topraklarına el koymuş olan büyük toprak ağalarının toprak kiracıları olarak da burjuvazi için önemli kazanç kaynaklarından birini oluşturuyor. Göçebe ailelein hayvanları için otlak bulunması da, otlaklar için peşin ödeme talep eden faizci ve tefecilere aşırı kârlar elde etme olanağını veriyor

Göçebe ailelerin sorunları, burada bitmiyor. Göçebe reislerinin büyük sermayedarlarla ve büyük toprak sahipleriyle birleşip bütünleşmesi, göçebe aileleri üzerindeki doğrudan sömürüyü birkaç kat daha artırıyor. Göçebe ailelerin durumunun olduğu gibi devam etmesini sağlayan göçebe reisleri, kendilerine sunulan köşklerle, saraylarla, burjuvaziye yaptıkları bu hizmetin karşılığını alıyorlar.

Göçebe aileleri üzerindeki ekonomik toplumsal baskı mekanizmalarından belki daha da önemlisi, bu topluluklarını, burjuvazinin ve burjuva iktidarları-

Göçmen ailelere yönelik baskılar çeşitli...

yetmiyormuş gibi, bu emekçi toplulukları, askeri tatbikatların da konusu yapılıyor. Kadını, erkek, yaşlı, çocuk olmak üzere göçer toplulukları bu tür tatbikatların ekseni olarak seçiliyor. Bir göçebe köyünün 300 saniye içinde yerle bir edilmesi, bir askeri tatbikatın başarı göstergesi gibi ilan edilebiliyor.

Göçebe yaşam biçimi ve bu yaşam biçiminin üzerine kurulan ekonomik ve toplumsal baskı uygulamaları, Doğu'lu emekçi halkın kaderi değildir. Tüm bunlar, bir yandan emperyalizmle içiçe geçmiş yerli büyük burjuvazinin, diğer yandan da onun en geri toplumsal ilişkileri sürdüren ortaçağ kalıntısı egemen güçlerle kurduğu ittifakın ürünüdür. Bu yaşam biçiminden ve Doğu'lu emekçi kitlelere yönelik tüm baskılardan kurtuluşun yolu, nın Doğu'ya yönelik baskıcı, ayrımcı ve ırkçı uygulamalarının aracı ve hedefi olmalarıdır. Otlak ve toprak için birbirlerine düşürülmeye çalışılan göçerler, bu durum bahane edilerek insanlık dışı uygulamalar uygun görülmektedir. Kaçakçı arama bahanesiyle yöneltilen baskılar da öncelikle göçerleri hedef almaktadır. Öte yandan, göçer toplulukları, diğer emekçi kitlelere "yabani ve dağ insanı" olarak hedef gösterilerek, faşizme ve faşist ideolojiye ırkçılığa kitle tabanı yaratılmaya çalışılmaktadır.

İşte burjuvazi ve onun ortağı toprak ağaları tarafından göçerlere çizilen bu yaşam biçimi bütün Türkiye emekçilerinin işçi sınıfının önderliğinde, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesindeki birliğinin kurulmasından geçmektedir.

Federal Alman Basınında MHP

GESTAPO'DAN STRAUSS'A!..

"Subay okulu mezunu ve Pantürk hareketinin Führeri olan Alparslan Türkeş ile, kendi tutumundan ötürü, şimdiye kadar iyi ilişkilerimiz varolmuştur." GESTAPO'nun, Alman Dışişleri Bakanlığına 9.10.1944 tarihinde yazmış olduğu bu satırlar, Almanya'da yayınlanan, Avrupa'nın metal işkolundaki en büyük sendikası olan IGM'nin 6 Eylül tarihli dergisinde (Zeitung Der Industriegewerkschaft Metall) yer alıyor. Aynı dergide GESTAPO tarafından dost ilan edilen Alparslan Türkeş ile ünlü Alman gericisi Franz Josef Strauss arasında yapılmış olan görüşmelerin ardındaki esrar perdesinin de kaldırıldığı belirtiliyor.

Jürgen Roth imzasıyla yayınlanan yazıda şöyle deniyor: "Alparslan Türkeş ve bir MHP delegasyonu 1978 yılı Nisan ayı sonundan Mayıs ortalarına kadar bir haftayı aşan bir süre için Almanya'da kaldılar. Aşırı sağcı Türklerin Almanya'da bulunmalarının gerçek nedeni Alparslan Türkeş'in uzun zamandan beri hayranlık duyduğu FSJ (Hıristiyan Sosyal Birliği) ile bir buluşma idi. 1 Mayıs 1978'de herşey hazırdı. Kimsenin bilgi sahibi olmaması için özen gösterilen gizli bir buluşma oldu. Bu buluşmanın ardından gazetecilerin ısrarlı soruları üzerine 3 Mayıs'ta bir açıklama yapan CSU (FSJ'nin yalnızca Bavyera eyaletinde bulunan aşırı sağcı partisi) basın sözcüsü Rosenberg, 'Strauss'la Türke arasında yalnızca bir bilgi alışverişi olduğunu' söyledi. Fakat 'konuşmanın içeriğine ilişkin söylenecek hiçbir şey bulunmuyordu.' Bugün, CSU basın sözcüsünün o zaman yaptığı açıklamayı hatırlamak istemediği ve şunları söylediği görülüyor: 'Bildiğim kadarıyla bir görüşme yapılmadı.' Sözcü ve CSU buluşmayı neden yalanladıklarının bilincindeler. Çünkü bu görüşme hiç de yalnızca bir bilgi alışverişi değildi."

İkinci Dünya Savaşının bitmediğini ilan edecek ve Sovyetlere karşı bir cihat açılmasını isteyecek kadar fanatik bir gerici olan Strauss ile Türkeş ve yanındakiler arasındaki görüşmenin yaklaşık 60 dakika sürdüğü belirtiliyor. IGM dergisine göre Türkeş'in yanında toplantıya katılan Murat Bayrak da görüşmenin çok samimi bir havada geçtiğini söyledi. IGM dergisi şunları yazıyor: toplantıda "edinilen bilgilere göre Strauss, MHP politikacılarına propaganda yoluyla gelecekte MHP ve bozkurtlar için Federal Almanya'da uygun bir psikolojik ortam yaratılması ve ayrıca MHP'nin burada (Almanya'da) daha iyi görünmesini sağlamak için de, MHP'nin Avrupa'daki politik durumunun düzeltilmesi yolunda yardımcı olma sözü verdi. Bavyera'da başlangıç olacaktı. CSU'nun ne ölçüde parasal yardımda bulunacağı ise bilinmiyor.

Ancak bilinen bir şey varsa, o da CSU sözcüsünün aşağıdaki şu açıklaması: 'Şüphesiz Türk partileri ve politik örgütleriyle de ilişki içindeyiz. Bunlardan bizim politik görüşlerimizi paylaşanlara da yardımda bulunuyoruz."

Öte yandan gene aynı dergide faşistlerin başka para kaynaklarının da bulunduğu öne sürülüyor: ". Türk faşistlerinin Führeri parayı nereden buluyor? Bir MHP yönetim kurulu üyesi gazetecilerle yaptığı görüşmede yayınlanmaması koşuluyla şu açıklamayı yaptı: "Parayı CIA'dan alıyoruz. " Bugüne kadar akıp duran bu kaynaklardan yalnızca birisi. Bir diğeri ise kaçakçılık; özellikle afyon, silah ve sigara kaçakçılığı. Ve nihayet Türkeş ve komandoları Türkiye'de reformlardan korkan sermayedarlar tarafından finanse ediliyorlar. Bunlardan birisi daha önce sözü edilen, Strauss ile yapılan görüşmeye katılan Murat Bayrak. Bir diğeri ise Tercüman gazetesinin sahibi Kemal Ilıcak. Kardeşi Sehal Ilıcak Frankfurt yakınındaki Zeppelinheim'da bulunan Tercüman'ın Avrupa baskısını yönetiyor."

MHP'Yİ KİMLER DESTEKLİYOR?

Almanya'da yayınlanmakta olan Süddeutsche Zeitung adlı bir günlük gazetenin 4 Temmuz tarihli sayısında ise MHP'nin yurt dışındaki faaliyetleri anlatılırken Tercüman Gazetesi tarafından desteklendiği belirtiliyor: "Frankfurtta basılan 40.000 tirajlı sağcı Tercüman gazetesi de MHP tarafını tutmuştur ve tutmaktadır. Sütunlarında MHP'ye bol bol yer vermekte, başarı ve girişimlerini tüm ayrıntıları ile yayınlamaktadır. Örneğin Aralık 1975'de Köln'de yapılan MHP Avrupa toplantısından ateşli bir biçimde sözetmiş ve MHP derneklerinin başarılı çalışmaları gerçekleştirdiğini yazmıştır. Şimdi de kendilerini Alman kamuoyuna tanıtmaya başlamak istediklerini belirtmektedir."

IG Metal Dergisinin bildirdiğine göre "Türk faşistlerinin şefleri-ideologları aynı zamanda Tercüman gazetesinde çalışmaktadırlar. Tercüman'ın Avrupa baskısı, yalnızca Almanya'da 5000'i aşkın üyesi bulunan MHP'nin yurt dışı örgütlerini açıkça desteklemektedir. Örneğin Heilbron muhabiri Güney Almanya bölgesinde MHP'nin sorumlu yönetmenidir."

Gene aynı dergi tarafından Münih'te bulunan MHP sorumlusu Hasan Oraltay'ın "CIA Radyosu 'Radio Liberty'nin memuru" olduğu öne sürülüyor: Bu ikisi "iki Radio Liberty memurunun ifadesine göre 'tatarlara' yapılan yayınlar bölümünde devamlı olarak 'yahudi aleyhtarı ve faşist kışkırtma propagandası'nı sürdürmektedir." Derginin aktardığına göre hemen hemen her yıl Alparslan Türkeş Hasan Oraltay'ın Volpini Caddesi 30 numaradaki evini ziyaret etmektedir. Bu kişi ile görüşmeye gelenler ise kendilerini tanıtmak için Tercüman Gazetesi redaktörü Doğan Pürsü'nün adını vermektedirler.

VE SALDIRILAR...

Faşist sürülerin saldırıları konusunda Süddeutsche Zeitung Gazetesi şu örnekleri veriyor: "Düsseldorf Hilden'den Ali İhsan Özseydar, yatağının üzerinde asılı halen başbakan olan Sosyal Demokrat B. Ecevit'in resmini indirmemesi üzerine, MHP militanı Nizamettin Alas tarafından bıcaklanmıştır... Duisburg'da (Milliyet) gazetesi okumaya dalmış bir Türk bozkurtların saldırısına uğramış ve tartaklanmıştır. Sol bir işçi derneğin korosunda çalıştığı için de 18 yaşındaki Hüseyin Mazkara dayak yemiştir. Yine Münster'de işçi ve öğrenci derneğinde çalıştığı için bir kişi tehdit edilmiş, bir daha oraya gitmesi durumunda öldürüleceği söylenmiştir... Remscheid'da işçilerin sendikalardan çıkması için baskı ve tehditler uygulanmıştır. Rüsselheim'daki işçi derneği de yine bunlar tarafından basılmış ve tahrip edilmiştir. Hatta öldürmekten ve öldürmeye teşebbüsten bile çekinmemektedirler. Hamburg yakınındaki Norclerstedt'de sendikalı Neşet Daniş sendika üyesi arkadaşları ile yeni seçimlerde işçi derneğinin yönetimine gelmeye çalıştığından bozkurtlar tarafından öldürülmüştür." IG Metal Dergisi bu örneklere yenilerini ekliyor: Derginin aktardığına göre: "WDR'de (Federal Alman Radyosu) çalışan bir kadın redaktör şunları söylüyor: 'Eleştirili her yayının arkasından Bozkurtların ölüm tehditleri geliyor. 'Berlin'de solcu tanınan bir Türk'ün çocuğunu kaçırmakla tehdit ettiler. Sosyal demokrat örgütlerin bildirilerini dağıtanları dövüyorlar. Hagen şehrinde 'bozkurtlar' açıkça cinayet işlemeye çalışıyorlar; 'dönekleri bize bildirin, biz onlarla hesaplaşırız' diyorlar."

Federal Alman basınında MHP'ye yardımcı olanların bu kadarla kalmadığı belirtiliyor. Süddeutsche Zeitung, Jürgen Roth tarafından öne sürülen bir iddiayı yineliyor. Frankfurt'ta geçmişte düzenlenen bir yürüyüşü organize edenlerin arasında Frankfurt konsolosluğu çalışma ateşesinin bulunduğunu, Neşet Daniş'in öldürüldüğü olayda Hamburg Başkonsolosluğu çalışma ateşisinin 'Vurun, Allahını seven komünistlere vursun" diyerek kışkırtıcılık yaptığını söylüyor. "Konsolosluk binası önünde, MHP'ye karşı bildiri dağıtan iki öğrenci yaklaşık 6-7 konsolosluk memuru tarafından zorla içeri sokulmuş, dayak atılmış ve yaralanmışlardır." diyerek Essen'deki Türk Konsolosluğunun da olaylara karıştığını öne sürüyor.

Federal Alman basınının aktardığı birçok olay Almanya'da çalışanlar ve Türkiye için mechul değil. Ancak bu saldırıların ve cinayetlerin üzerine Ecevit Hükümeti tarafından yürünmüş de değil. Örneğin Neşet Daniş'in ölüm olayı hâlâ aydınlatılmadı ve katiller ortaya çıkarılmadı. MHP'ye yardımcı olan, birçok saldırı olayına karıştıkları gerek Federal Alman basınında yer almış olan, gerekse Türkiye'li işçiler tarafından defalarca yinelenen konsolosluk memurları hakkında bugüne kadar ne işlem yapıldı? MHP'nin yurt dışındaki ilişkileri ne oranda ortaya çıkarıldı? Bu konuda IG Metal Dergisinin yazarı Jurgen Roth şunları söylüyor: "FJS ne istiyor? Onun Avrupa'da 'sosyalist ve komünistlere' karşı bir sağ cephe kurmak istediği kesinlikle söylenebilir. Ve O'na göre, bu amaç için her ortak mübahtır. Bu savaşın başarısı Türkeş ve dostlarına karşı mücadelenin zamanında yapılmasına bağlıdır. Türkiye'de bu yılın başındanberi yönetimde olan sosyal demokrat Bülent Ecevit hükümeti - çok yumuşak ve korkarak - bu mücadeleye başladı. Bu nedenle Türkeş ve 'bozkurtları' yabancı ülkelerde ve özellikle tarihte ve günümüzde benzerlerinin bulunduğu Federal Almanya'da destek arıyorlar. Bunu önlemek gerekiyor." Jurgen Roth'un sözlerine katılmamak olanaksız.

Son olarak da şunları sormak gerekiyor: GESTAPO ile Alparslan Türkeş arasında varolduğu öne sürülen "iyi ilişkiler" nelerdir? Türkeş'in "ilişkilerden" kendisi için önemli deneyimler kazandığını Türkiye'de olanlar ortaya koymuyor mu?

Göçmen ailelere yönelik baskılar çeşitli...

nemi içinde alan kapitalistleşme sürecine rağmen çözümlenememiş olması, sadece Türkiye'de kapitalist sistemin bir çözümsüzlüğünü yansıtmıyor. Aynı zamanda Türkiye kapitalizminin politik ve sınıfsal güçler dengesine ilişkin sorunlarını dile getiriyor.

Bugün Türkiye'nin Doğu'sunda yüzbini aşkın göçebe ailesi yaşıyor. Beritan, Alikan, Duderan, Batuvan, Kandali, Soran, Garisan, Mehmediyan, Keşgülü, Üztürikan, Tayan, Zivikan, Keçan, Gıttan, Moserešan ve Davudyan aşiretlerinin adları ve göçebe yaşamları, sık aralıklarla kamuoyunun da gündemine giriyor. Topraksızlık, öğrenim ve sağlık olanaklarının yokluğu, kişiliği geliştirme olanaklarının en geri düzeyde olması, toprağa ve belirli bir yerleşme yerine kavuşma talebi, göçebe topluluklarının başlıca yaşamsal sorunlarını oluşturuyor.

Göçebelik ve göçerlik ilişkilerininsürekliliği, yine Türkiye büyükburjuvazisinin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da egemenliğini sürdüren büyük toprak ağaları ve şeyhlerle birleşmesine dayanıyor. Türkiye burjuvazisi, egemenliğini tüm ülke düzeyinde sağlamlaştırıp yaygınlaştırabilmek için, feodal toplum düzeninin kalıntısı en gerici egemen sınıfları tasfiye etmek yerine onlarla birleşme ve onların egemenliğini koruma yolunu seçiyor. Göçebelik ve göçerlik ilişkilerinin sürekliliği, feodal üst yapı kurumlarının böylece yaşama olanağı bulmasına dayanıyor.

Hayvancılıkla geçinen göçebe aileleri, burjuvazi için önemli bir sömürü kaynağı oluşturuyor. Göçebe ailelerinin ürettiği hayvansal ürünler, normal piyasa fiyatlarının çok altında tüccarlar taraından satın alınabiliyor. Göçebe aileleri, geniş hazine topraklarına el koymuş olan büyük toprak ağalarının toprak kiracıları olarak da burjuvazi için önemli kazanç kaynaklarından birini oluşturuyor. Göçebe ailelein hayvanları için otlak bulunması da, otlaklar için peşin ödeme talep eden faizci ve tefecilere aşırı kârlar elde etme olanağını veriyor

Göçebe ailelerin sorunları, burada bitmiyor. Göçebe reislerinin büyük sermayedarlarla ve büyük toprak sahipleriyle birleşip bütünleşmesi, göçebe aileleri üzerindeki doğrudan sömürüyü birkaç kat daha artırıyor. Göçebe ailelerin durumunun olduğu gibi devam etmesini sağlayan göçebe reisleri, kendilerine sunulan köşklerle, saraylarla, burjuvaziye yaptıkları bu hizmetin karşılığını alıyorlar.

Göçebe aileleri üzerindeki ekonomik toplumsal baskı mekanizmalarından belki daha da önemlisi, bu toplulukların, burjuvazinin ve burjuva iktidarları-

yetmiyormuş gibi, bu emekçi toplulukları, askeri tatbikatların da konusu yapılıyor. Kadın, erkek, yaşlı, çocuk olmak üzere göçer toplulukları bu tür tatbikatların ekseni olarak seçiliyor. Bir göçebe köyünün 300 saniye içinde yerle bir edilmesi, bir askeri tatbikatın başarı göstergesi gibi ilan edilebiliyor.

Göçebe yaşam biçimi ve bu yaşam biçiminin üzerine kurulan ekonomik ve toplumsal baskı uygulamaları, Doğu'lu emekçi halkın kaderi değildir. Tüm bunlar, bir yandan emperyalizmle içiçe geçmiş yerli büyük burjuvazinin, diğer yandan da onun en geri toplumsal ilişkileri sürdüren ortaçağ kalıntısı egemen güçlerle kurduğu ittifakın ürünüdür. Bu yaşam biçiminden ve Doğu'lu emekçi kitlelere yönelik tüm baskılardan kurtuluşun yolu,

nın Doğu'ya yönelik baskıcı, ayrımcı ve ırkçı uygulamalarının aracı ve hedefi olmalarıdır. Otlak ve toprak için birbirlerine düşürülmeye çalışılan göçerler, bu durum bahane edilerek insanlık dışı uygulamalar uygun görülmektedir. Kaçakçı arama bahanesiyle yöneltilen baskılar da öncelikle göçerleri hedef almaktadır. Öte yandan, göçer toplulukları, diğer emekçi kitlelere "yabani ve dağ insanı" olarak hedef gösterilerek, faşizme ve faşist ideolojiye ırkçılığa kitle tabanı yaratılmaya çalışılmaktadır.

İşte burjuvazi ve onun ortağı toprak ağaları tarafından göçerlere çizilen bu yaşam biçimi

bütün Türkiye emekçilerinin işçi sınıfının önderliğinde, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesindeki birliğinin kurulmasından geçmektedir.

DOĞU'DA BURJU
KAR

TARIK ZİYA EKİNCİ

TÜRKİYE'DE DOĞU'DA YAŞAYAN KÜRT ASILLI YURTTAŞLARIMIZI HEDEF ALAN BÖLÜCÜ POLİTİKA, BURJUVAZİNİN BÖLÜCÜ POLİTİKASI İÇİNDE ÖN PLANA GEÇMİŞTİR. DAHA ÇOK MEZHEP AYRIMI ŞEKLİNDE ORTAYA ÇIKAN VE ÖZELLİKLE ALEVİ YURTTAŞLARI HEDEF ALAN BÖLÜCÜ UYGULAMALAR DA DURMAMIŞTIR. FAKAT GÜNÜMÜZDE DEMOKRATİK HAYATIMIZ ÜZERİNE BİR KARABULUT GİBİ ÇÖKEN EN AĞIR BÖLÜCÜ UYGULAMA IRK AYRIMINA DAYANAN, DOĞU'LU YURTTAŞLARI HEDEF ALAN BÖLÜCÜ POLİTİKADIR. SİNSİ BİR BİÇİMDE SÜRDÜRÜLEN BU POLİTİKANIN AMACI GENİŞ KİTLELERDE VE ÖZELLİKLE AYDIN KESİMİNDE KÜRT DÜŞMANLIĞI YARATMAKTIR. GÜNÜMÜZDE İLERİCİ, DEMOKRAT GÖRÜŞLERE SAHİP BİR KISIM AYDIN ARASINDA BİLE ÜLKE BÜTÜNLÜĞÜNÜN TEHDİT ALTINDA OLDUĞU GEREKÇESİ İLE BİR KÜRT DÜŞMANLIĞI YERLEŞMİŞTİR. BU DÜŞMANLIK BÜROKRASİNİN YÜKSEK KATMANLARINDA İSE TEMEL BİR İDEOLOJİ HALİNE GELMİŞTİR.

IRKÇI ŞOVEN BASKILAR VE AYIRIMCI UYGULAMALAR BİÇİMİNDE YÜRÜTÜLEN BURJUVA BÖLÜCÜLÜĞÜ, ÜLKE BÜTÜNÜNDE BURJUVAZİNİN SÖMÜRÜ DÜZENİNİ SÜRDÜRMEYE VE EGEMENLİĞİNİ PEKİŞTİRMEYE YARADIĞI KADAR, DOĞU'DA AĞALIK DÜZENİNİ DE GÜÇLENDİRMEKTE VE ETKİLİ KILMAKTADIR. BUNDAN ÖTÜRÜ BURJUVAZİNİN BÖLÜCÜ UYGULAMALARINA KARŞI YÜRÜTÜLECEK MÜCADELE TÜRKİYE'DE GENEL DEMOKRASİ MÜCADELESİNDEN SOYUTLANAMAZ. TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI SİYASAL HAREKETİNİN ÖNCÜLÜĞÜNDE TÜM BATILI VE DOĞULU EMEKÇİLERİN BİRLİKTE EMPERYALİZME, KAPİTALİZME VE FEODAL GERİCİLİĞE KARŞI YÜRÜTECEKLERİ BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNİN BAŞARIYA ULAŞMASIYLA IRKÇI, ŞOVEN BASKILAR ŞEKLİNDE ORTAYA ÇIKAN BURJUVA BÖLÜCÜLÜĞÜ SON BULACAKTIR. İŞÇİ VE EMEKÇİ SINIFLARIN BÜTÜNLÜĞÜNÜ BOZUCU DAVRANIŞLAR BURJUVAZİNİN BÖLÜCÜ POLİTİKASININ SÜRDÜRÜLMESİNDEN BAŞKA SONUÇ VERMEZ.

14 Eylül Perşembe günü Hakkari'nin Yüksekova yöresinde hava kuvvetlerinin desteği ile jandarma komandolarının bir tatbikatı yapıldı. Yüksek kademeden ilgililerin gözetiminde yapılan bu tatbikat basına açık olarak civar köy ve ilçelerden toplanan yöre halkının izlemesini sağlıyacak biçimde sürdürülmüştür.

Basına yansıyan şekli ile, kadın, çocuk, ihtiyar ve gençleriyle bir yerleşme bölgesinde bulunan Doğulu yurttaşlarımızın bir kesimi temsili düşman kuvvetleri olarak gösterilmiş ve bu hal''ın toptan imhasını öngören askeri bir tatbikat yapılmıştır. İlgililerin deyimi ile "üçyüz saniye içinde, günlük yaşamını sürdüren bu vatandaşlar hava kuvvetlerinin bombardımanından sonra komandoların saldırısı ile tümden imha edilmiş ve tatbikatın başarı ile sonuçlandığı" açıklanmıştır.

Dünyanın her tarafında orduların savaş hazırlığı için, genellikle savunma amacı ile askeri tatbikatlar yaptıkları bilinmektedir. Bu tatbikatlar ülkenin konumuna göre varsayılan olası dış düşman kuvvetlere karşı yapılır. Bunların basına kısmen açık olarak yapılmasına karşın detayları genellikle gizli tutulur. Hele tatbikatın yapıldığı bölgedeki yöre halkının tatbikatı izlemek için toplandığı hiç görülmemiştir. Yine dünyada askeri tatbikatların ülke içinde, o ülke halkının bir kesimini, düşman göstererek, hedef alacak bir biçimde yapıldığını "en azından kamuoyuna açık biçimde" gösteren tek bir örnek yoktur.

"Çalışlar-78" jandarma tatbikatı ve ondan önce aynı bölgede yapılan benzer nitelikli takbikatlar son derece anlamlıdır. Bu tatbikatlar bir yönü ile Doğu'da yaşıyan yurttaşlarımızı ülke bütünlüğüne karşı düşmanca emellere sahip bir topluluk olarak gösterirken, diğer yandan bu vatandaşlarımızı tehdit ve baskı altında tutmayı amaçlamaktadır.

Hukukun üstünlüğüne dayalı, insan hak ve özgürlüklerini temel alan bir anayasal düzende toplumu oluşturan insanların bir kısmını düşmanca emellere sahipmiş gibi görmek ve göstermek bölücü ve ayırıcı bir politikanın ürünüdür.

BURJUVAZİNİN "BÖLÜCÜLÜĞÜ" ÖZELLİKLE BUNALIM DÖNEMİNDE YOĞUNLAŞIYOR

Gerçekten Türkiyede burjuvazi her zaman bölücü olmuştur. Emperyalizme bağımlı geri ve çarpık Türkiye kapitalizminin ağır bunalım dönemlerinde bölücülük politikası daha belirgin bir hal almaktadır. Bölücü tutumunda burjuvazi iki yüzlü ve riyakardır. Kendi bölücü politikasını gizlemek için işçi sınıfı hareketini ve geniş halk yığınlarının demokratik özlem ve istemlerini bölücülükle suçlamaktadır. İşçi sınıfı hareketini baskı altına almak, demokratik gelişmeleri durdurmak için bölücülüğü her zaman bir araç olarak kullanmıştır. Doğu'da yaşıyan Kürt asıllı yurttaşlarımızın kişiliğinde yürütülen bölücü politika işçi sınıfı hareketinin ve demokratik hayatımızın üstünde bir tehdit aracı, bir Demokles kılıcı olarak kullanılagelmiştir. İşçi sınıfı hareketinin ve tüm demokrasiden yana güçlerin burjuvazinin bu sinsi oyununa karşı duyarlı olması zorunludur. Burjuvazinin bölücü politikasının temeline inerek, maskesini düşürmek demokrasi mücadelesinin temel koşuludur.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana burjuvaziyi temsil eden tüm siyasal iktidarlar Doğuya yönelik bölücü politikalarını ikiyüzlü ve riyakarca uygulamışlardır. Anayasa ve vatandaşlık haklarına ilişkin yasalarda, Türkiye toprakları üzerinde yaşıyan tüm vatandaşlar eşit haklara sahip olarak görülmekte ve gösterilmektedir. Yasal açıdan ırk, dil, din ve mezhep ayırımı yapılmıyacağı saptanmıştır. Oysa uygulamada yasaların öngördüğü temel ilkeler sürekli olarak bir yana itilmiş, yok farzedilerek insanlık dışı, bölücü ve ayırıcı işlemler sürdürülmüştür. Burjuvazinin bölücü uygulamaları, ırk ayırımı, dil ayırımı gözetilerek yapıldığı gibi, din ve mezhep ayırımlarına dayanılarak da yapılmaktadır.

Kapitalistleşme süreci içinde, değişik evrelerde, bu bölücü uygulamalardan biri diğerlerine göre daha çok ön plana çıkmıştır. Örneğin, kapitalistleşmenin ilk evrelerinde gelişen ticaret burjuvazisinin özlemlerine uygun olarak, ticari hayatı elinde tutan gayrimüslim yurttaşlara yönelik bölücü uygulamaların ön planda olduğunu görmekteyiz. Gayrimüslim yurttaşların ticari hayattaki etkinlikleri yok oluncaya kadar bu bölücü uygulama en ağır şeklide sürdürülmüştür. Varlık vergisinin uygulanmasıyla noktalanan din ayırımına dayalı bölücü politikadan sonra Türkiye'de Doğu'da yaşıyan Kürt asıllı yurttaşları hedef alan bölücü politika ön plana geçmiştir. Buna karşın zaman zaman daha çok mezhep ayırımı şeklinde ortaya çıkan ve özellikle Alevi yurttaşları hedef alan bölücü uygulamaları da görmekteyiz. Fakat günümüzde demokratik hayatımızın üzerine bir karabulut gibi çöken en ağır bölücü uygulama ırk ayırımına dayanan, Doğulu yurttaşları hedef alan bölücü politikadır. Sinsi bir biçimde sürdürülen bu politikanın amacı geniş kitlelerde ve özellikle aydın kesimde Kürt düşmanlığı yaratmaktadır. Gerçekten günümüzde ilerici, demokrat görüşlere sahip bir kısım bürokrat arasında bile ülke bütünlüğünün tehdit altında olduğu gerekçesi ile bir Kürt düşmanlığı yerleşmiştir. Bu düşmanlık bürokrasinin yüksek katmanlarında ise temel bir ideoloji haline gelmiştir.

BURJUVA BÖLÜCÜLÜĞÜNÜN BAŞLICA YÖNTEMLERİ

İşçi sınıfı siyasal hareketi, bu ölçüde yaygınlık kazanmış burjuva bölücü politikasına karşı hem burjuvaziye yönelik, hem de işçi ve emekçi sınıflar arasında ideolojik bir savaşım vermek zorundadır. İşçi sınıfı hareketinin ve demokrasiden yana güçlerin burjuva bölücülüğüne karşı etkili bir savaşım verebilmeleri için bu politikanın özelliklerini ve uygulama biçimlerini her yönü ile tanımaları gerekir.

Burjuvazinin, sınıf olarak egemenliğini sürdürmek ve sömürü çarklarını işletebilmek için, Doğu'da yaşıyan Kürt halkına yönelik bölücü, ırkçı politikası değişik araçlarla sürdürülmektedir. Günlük yaşamda süreklilik kazanan ve adetâ doğal bir durum olarak görülmeye başlanan bu uygulamaları şöylece özetleyebiliriz:

1) Burjuvazinin bölücü politikası Doğu'da yaşıyan vatandaşlarımızı ikinci sınıf vatandaşlar olarak görmeyi alışkanlık haline getirmiştir. Anayasal haklardan yararlanmak isteği Doğulu yurttaşlar için bir suçdur. Doğuda her çeşit demokratik istek ve hareket önceden bir suç girişimi olarak nitelenir. Egemen sınıfların gözünde Doğu'lu emekçiler ve aydınlar önceden suçludur. Doğu'nun ekonomik ve sosyal bakımdan geriliğini dile getirmek, anayasa dışı antidemokratik uygulamalara tepki göstermek bölücü girişimler olarak tepki ile karşılanır. Anayasal temel vatandaşlık hakları Doğu'da göstermeliktir. Burjuvazi anayasayı ve vatandaşlık haklarını belirliyen diğer yasaları Doğuda ve Batıda farklı biçimde uygulamaktadır.

2) Kanun kaçağı arama, silah toplama, kaçakçılıkla mücadele bahanesi ile girişilen komanda harekâtları, Doğu'lu yurttaşları hedef alan anayasa dışı bölücü uygulamaların sadece en belirgin örnekleridir. "Askeri komandoların aniden kasaba ve köyleri kuşatması, toplanan yurttaşların toplu olarak nezarete alınması, döğülmesi, fiziki işkence ve haysiyet kırıcı muamelelere maruz bırakılması, kadınların bile tehdit ve tahkir edilmesi ülkenin diğer bölgelerinde örneği görülmeyen bölücü uygulamalardır." (T.B.M.M. Tutanak Dergisi 17.9.1970 gün ve 134. Birleşim). Bu uygulamalarla Doğu'lu vatandaşlarımızın kişiliğinde, Anayasamızın kişi dokunulmazlığını güvence altına alan, eziyet ve işkenceyi yasaklayan 14. maddesi, konut dokunulmazlığını güvence altına alan 15 ve 16. maddeleriyle, bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunulamayacağı konusundaki 11.maddesi hükümleri açıkça çiğnenmiştir.

3) Eğitim alanındaki ayırıcı ve bölücü politikanın sonucu olarak doğuda yaşıyan vatandaşlarımızın yüzde 70-yüzde 80'inden fazlası hiçbir eğitim görmemiş ve Türkçe bilmediklerinden de Kürtçe konuşmaktadırlar. Bu vatandaşlarımız dillerinden dolayı kınanmakta, devlet dairelerinden kovulmakta, hakaret görmektedirler. Bu uygulama, bölücü politikanın zora dayanan bir özümleme girişimi olarak karşınıza çıkmaktadır.

Zora dayalı özümleme politikasının başka yöntemleri de vardır:

a) Kapitalist plak şirketleri Kürtçe türkülerle binlerce plak doldurup piyasaya sürerken hiç bir engelle karşılaşmadıkları halde, bu plakları satın alıp kullanan Doğu'lu yurttaşlar bölücülükle suçlanır, baskı görür ve haklarında kovuşturma açılarak yargılanırlar. Gazinolarda genel arzu üzerine Kürtçe şarkı söyleyen ses sanatkarları tutuklanır ve haklarında kovuşturma yapılır. (29.8.1971 tarihli Cumhuriyet gazetesinde bir haber)

b) Kürt dilinde yayınlanan bilimsel ve edebi nitelikli kitapların toplatılması süreli, süresiz yayın organlarının kapatılması ve yayınlayanların kovuşturmaya tabi tutularak ceza tehdidi altında tutulmaları, zora dayanan özümlemeye ilişkin bölücü politikanın uygulama örnekleridir. Kürtçenin konuşulmasına ve bu dilin kullanılmasına engel olunmak suretiyle yapılan uygulamalar, geniş halk yığınlarını ağaların aracılığına mahkum ederek ağalık düzeninin daha da güçlenmesine yarıyan önemli sosyal ve politik sonuçlar doğurmaktadır.

c) Son on beş yıldan beri sürdürülen Yatılı Bölge Okulları uygulamasının aslında doğulu vatandaşlara yönelik zora dayalı özümleme politikası için bir araç olarak kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Kırsal alanda yaşıyan ilkokul çağındaki çocukların eğitilmesi sözde amacını taşıyan bu uygulama nedeniyle bugüne kadar açılan 52 okulun 50'si Doğu bölgesindedir.

BURJUVA BÖLÜCÜLÜĞÜNÜN İDEOLOJİK MASKELERİ

4) Doğu ve Güneydoğu illerinde bugüne kadar yapılan bir kısım askeri tatbikatta, gerilla harekâtını temizlemeye yönelik planların uygulanması, ya da son yapılan "Çalışlar-78" tatbikatında görüldüğü gibi, bir idari yerleşme bölgesinde

A BÖLÜCÜLÜĞÜNE
ŞI SAVAŞ

bulunan (köy,oba ve mezra) bütün bir halkı düşman görerek temizlemeyi amaçlıyan uygulamalar yapılmaktadır. Bunların yöre halkına ve basına açık tutularak kamuoyuna yansıtılması, halk arasında, doğulu yurttaşları düşmanca emellerin sahibiymiş gibi göstermeyi amaçlayan davranışlar olarak nitelenmektedir. Bir kısım vatandaşlarını düşman gözüyle görme ve gösterme sonucunu doğuran bu girişimler burjuvazinin bölücülüğü resmi bir tez olarak benimsediğini açıkça ortaya koymaktadır.

5) Toprağın toplulaşması ve yoğunlaşması sonucu her yıl on binlerce Doğu'lu emekçi topraklarından koparak iç göç'e mecbur kalmaktadırlar. Bugün İstanbul, İzmir, Adana, Eskişehir, Ankara v.b. büyük sanayi şehirlerimizin gecekondu semtlerinde oturan yüzbinlerce doğulu yurttaşımız kapitalizmin yedek işgücünü oluşturmaktadır. Türkçe bilmeyen, eğitimsiz ve niteliksiz işçi olarak çalışan bu yurttaşlarımız, çalışma hayatında da ayırıcı bir uygulamaya tabidirler. Son derece ağır koşullar altında kimsenin itibar etmediği hamallık, çöpçülük ve inşaat işçiliği yapmaktadırlar. "Pis kürt", "kuyruklu kürt", "mağara kaçkını vahşi kürt" gibi aşağılayıcı deyimlerle hakaretlere, ırkçı ayrımlara maruz kalan bu vatandaşlarımıza karşı diğer işçilerin düşmanca tavırlar içine itilmesini sağlamak amacı ile büyük çabalar harcanmaktadır. İşçi sınıfımızı oluşturan bir kısım yurttaşlara uygulanan bu ırkçı şoven baskılar ve ayırım yapan uygulamalar, işçi sınıfının birliğini ve bütünlüğünü bozmaya yönelik girişimlerdir.

6- Burjuvazinin ırkçı şoven baskılar şeklinde ortaya çıkan ayırıcı ve bölücü politikasını yaygınlaştırmak, etkili kılmak ve doğrulayarak haklı göstermek için ideolojik planda da önemli çabalar harcanmaktadır. En küçük demokratik talepler ülke bütünlüğüne yönelik düşmanca emeller olarak gösterilmektedir. Haber alma örgütlerinin bu politikayı beslemede uydurduğu yalan haberlere ve spekülasyonlara dayalı raporlar, kapalı kapılar ardında uygulanacak baskı yöntemlerinin dayanağı olarak kullanılmaktadır. Bu raporlardan sansasyon yaratan bölümler, sık sık basın yoluyla kamuoyuna yansıtılarak doğulu vatandaşlara karşı düşmanlığın oluşmasına özen gösterilmektedir.

Burjuvazinin ırkçı ideologları ve milliyetçi politikacıları da burjuvazinin resmi politikasındaki iki yüzlülüğe cevap verecek tezler geliştirmektedirler. Bunların bir bölümü zora dayanan özümlemeyi doğrulayan teorik geliştirmeler yapar ken diğer bir bölümü de açıkça ırk ayırımı yaparak Doğulu vatandaşlara yönelik düşmancauygulamalarıhaklı göstermeye çalışmaktadırlar. Fahrettin Kırzıoğlu, Edip Yavuz v.b. tarihçiler Kürtlerin orta asyadan gelen Türkler olduklarını, Kürt dilinin sonradan farsça ve arapçanın etkisiyle farklılaşıp oluştuğunu kanıtlamaya çalışmışlardır. Nihai Atsız, İsmet Tümtürk ve benzeri ırkçı yazarlar da Doğu'lu vatandaşlarımızın Türk olmadıklarını, Türklere düşman olduklarını ve ülkedeki tüm kötülüklerin nedeni olan bir çıban başı oluşturduklarını, kurtuluşun ancak bu insanların topten tasfiyesi ile mümkün olacağını savunmuşlardır.

BURJUVA BÖLÜCÜLÜĞÜNÜN SONUÇLARI

Doğu halkına yönelik ırkçı şoven baskılarla beliren burjuvazinin bölücü politikası iki önemli sonuç doğurmaktadır:

1- Bir yandan emekçi halkta ve özellikle aydın küçük burjuvazide Doğu'da yaşıyan kürt halkına karşı husumet ve düşmanlığın oluşmasına ve yaygınlaşmasına neden olmaktadır. Bu da burjuvazinin egemenliğini ve sömürü düzenini sürdürmesine ve bölücü politikasını rahatlıkla yürütmesine önemli bir destek sağlamaktadır.

2- Diğer yandan burjuvazinin bölücü politikası, ülke çapında yaygınlaştırdığı ırkçı değer yargılarına karşı Doğuda aydın ve şehirli küçük burjuva kesimlerinde bir psikolojik vaziyet alış, bir davranış eğilimi biçiminde sınıfsal temelden yoksun bir muhalefetin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu kesim Doğu'daki sömürüyü, baskıyı ve ayırıcı politikayı tek nedene, etnik farklılıklara bağlamaktadır. "Ayrı bir yurttaş kategorisiymiş gibi muamele görme, ana dili başka olduğu için suçlanma, horlanma ve dilini serbestçe kullanamama durumu geriliğin, sömürünün ve her çeşit baskının belirleyici nedeni olarak gösterilmektedir. (Behice Boran, Türkiye'de Sosyalizmin Sorunları, 1. baskı s.197)

Oysa bölücü politikanın sorumlusu siyasal iktidarların arkasındaki tüm egemen sınıflar, bütünüyle burjuvazidir. Doğu'lu ve Batı'lı egemen sınıflar politik, ekonomik ve sosyal bakımdan bütünleşerek sömürü düzeninin sürdürülmesi amacı ile politik ve ideolojik mücadele biçimlerinin tüm araç ve yöntemlerini birlikte uygulamaktadırlar.

Gerçekten ırkçı şoven baskılar ve ayırımcı uygulamalar biçiminde yürütülen burjuva bölücülüğü ülke bütününde burjuvazinin sömürü düzenini sürdürmeye ve egemenliğini pekiştirmeye yaradığı kadar, doğuda ağalık düzenini de güçlendirmekte ve etkili kılmaktadır. Bundan ötürü burjuvazinin bölücü uygulamalarına karşı yürütülecek mücadele Türkiye' de genel demokrasi mücadelesinden soyutlanamaz. Türkiye İşçi Sınıfı siyasal hareketinin öncülüğünde tüm batılı ve doğulu emekçilerin birlikte emperyalizme, kapitalizme ve feodal gericiliğe karşı yürütecekleri bağımsızlık-demokrasi ve sosyalizm mücadelesini başarıya ulaşmasıyle ırkçı şöven baskılar şeklinde ortaya çıkan burjuva bölücülüğü son bulacaktır. İşçi ve emekçi sınıfların bütünlüğünü bozucu davranışlar burjuvazinin bölücü politikasının sürdürülmesinden başka sonuç vermez.

SOSYALİZMİ AMAÇLAYAN İŞÇİ SINIFI SİYASAL HAREKETİ, HER ÇEŞİT SÖMÜRÜ VE BASKIYA KARŞI OLDUĞU GİBİ, BURJUVAZİNİN IRKÇI MİLLET ANLAYIŞININ NEDEN OLDUĞU BASKILARA VE BÖLÜCÜ UYGULAMALARA KARŞI DA MÜCADELE VERMEYİ BİR GÖREV BİLİR. BÖYLE BİR MÜCADELE ANLAYIŞI İŞÇİ SINIFININ KURTULUŞUNUN VE ULUSLARARASI SOSYALİST HAREKETİN BAŞARISININ TEMEL KOŞULUDUR.

ZORBALIĞA VE BASKIYA DAYANAN BURJUVA MİLLİYETÇİLİĞİNE KARŞI, DOĞULU EMEKÇİLER TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI İLE BÜTÜNLEŞEREK BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİNE KATILMALI, İNANÇLI, GÖNÜLLÜ VE ONURLU BİR BİRLİĞİN SAĞLANMASI İÇİN, İŞÇİ SINIFI ENTERNASYONALİZMİNİN BİR GEREĞİ OLAN, HALKIN KENDİ KADERİNİ GELECEKTE SERBESTÇE TAYİN ETME DEMOKRATİK KURALININ ÖDÜNSÜZ ŞEKİLDE UYGULANACAĞI İNANCININ YERLEŞTİRİLMESİ İÇİN TÜM ÇABALAR HARCANMALIDIR.

BURJUVA BÖLÜCÜLÜĞÜ KARŞISINDA TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI SİYASAL HAREKETİNİN GÖREVLERİ

Sosyalizmi amaçlıyan işçi sınıfı siyasal hareketi her çeşit sömürü ve baskıya karşı olduğu gibi, burjuvazinin ırkçı millet anlayışının neden olduğu baskılara ve bölücü uygulamalara karşı da mücadele vermeyi bir görev bilir. Böyle bir mücadele anlayışı işçi sınıfının kurtuluşu ve uluslararası sosyalist hareketin başarısının temel koşuludur. Kaldı ki, Türkiye'de burjuvazinin Doğu'lu vatandaşlarımızı hedef alan ırkçı şoven baskıları, Doğu'nun işçi ve emekçi yığınlarının en ağır biçimde ezen ve sömüren bir politikaolmakla birlikte Türkiye İşçi Sınıfının ekonomik ve politik mücadelesini ezmek ve genel demokratik gelişmeyi engellemek için de kullandığı bir araçtır.

İşçi sınıfımızın bilinçlenmesi ve kendisi için sınıf olma süreci içinde burjuva milliyetçiliğinin tüm kötülüklerini, doğulu yurttaşları hedef alan bölücü uygulamalarını ve bunların sömürü düzenini sürdürmede nasıl bir araç olarak kullanıldığını öğrenmesi zorunludur. Burjuvaziye karşı mücadelede işçi ve emekçi sınıfların birliğini, doğulu emekçilerin de işçi sınıfı mücadele ekseni etrafında toplanmasını sağlamak da, bu alanda saptanacak sağlam ve tutarlı bir stratejiye bağlıdır.

Burjuvazinin bölücü politikasına karşı, günümüzde başlıca görevler şöylece sıralanabilir.

1- Doğuda yaşıyan vatandaşlarımızın burjuva bölücülüğünün baskılarına karşı yürüttükleri demokratik mücadelenin, Türkiye İşçi Sınıfı ve ilerici güçlerinin bağımsızlık-demokrasi ve sosyalizm için yürüttükleri büyüyen hareketin bütünleşmiş bir parçası olarak sürdürülmesi zorunludur. Aksi halde doğulu vatandaşlarımızın bölücü, ırkçı şöven baskılardan kurtulması mümkün olmadığı gibi, Türkiye işçi sınıfı hareketi de önemli bir destekten yoksun kalacaktır.

Bu zorunluluğu işçi ve emekçi sınıflara bıkmadan anlatmak, doğulu emekçileri de buna inandırmak için işçi sınıfı enternasyonalizmini ödünsüz şekilde hayata geçirmenin kararlılığını göstermek,

2- Burjuvazinin ve burjuva iktidarlarının Doğu'lu vatandaşlarımızın anayasal haklarına saygılı olması, tüm yasaların ayırım gözetmeden, eşit, adaletli ve hakkaniyete uygun biçimde uygulanması için aralıksız bir mücadele vermek, gereklidir.

Unutmamak gerekir ki demokrasi mücadelesinin temel koşulu yasalarla sağlanan hakların kullanılabilmesi ve bunların eksiksiz bir biçimde yaşama geçmesinin sağlanmasıdır.

3- Doğu'nun ekonomik ve sosyal bakımdan geri kalmışlığını nedenleriyle birlikte sergiliyerek, kalkınması için, alt yapı yatırımları, sanayi yatırımları, eğitim, sağlık v.b. alanlarda gerekli önlemlerin alınması amacı ile aralıksız bir mücadele vermek,

4- Vatandaşların dilleri ve inançları üzerine yapılan baskıları mahkum ederek, kendi dillerini serbestçe konuşup kullanmalarına engel olan anayasa dışı uygulamaları sergileyerek bunlara karşı mücadele etmek,

5- Her ne görünüm altında olursa olsun zora dayalı tüm özümleme girişimlerini mahkum ederek, anayasaya aykırılıklarını sergiliyerek, bunlara karşı ödünsüz bir mücadele vermek.

6- Doğulu vatandaşların kuşku altında tutulmasını, düşmanca emellere sahip bir yurttaş kategorisiymiş gibi muamele görmelerini ve bunu ima edecek tüm resmi, ya da gayri resmi girişim ve davranışlara karşı etkin biçimde mücadele vermek,

7- Çalışma hayatında doğulu yurttaşlara farklı biçimde davranılmasını, işçi sınıfının birliğini ve bütünlüğünü bozmayı amaçlıyan ırkçı ayırımları sergiliyerek mahkum etmek, işçi sınıfının bu konuda uyanık davranması için, ideolojik yetkinliği sağlamak, her türlü şartlanmaya karşı amansız bir mücadele vermek,

8- Doğulu emekçilerin horlanmasına, hakaret görmesine, ikinci sınıf vatandaş statüsünde muamele görmelerine karşı çıkmak, geliştirilen ideolojik saldırı araçlarını etkisiz kılacak önlemleri almak, kardeşliği ve birliği savunarak, emekçi vatandaşlar arasında oluşması muhtemel düşmanlıkları ortadan kaldıracak etkin bir mücadele vermek,

9- Doğulu emekçileri ezen, demokratik gelişmeyi engelliyen feodal gericiliğin temsilcisi ağalık düzenini etkisiz kılacak ve geniş köylü kitlelerinin az da olsa ekonomik yaşam düzeylerini yükseltecek köklü bir toprak reformu için aralıksız ve etkin bir mücadele vermek,

10- Ulusal bencilliği ve ulusal soyutlanmayı ön planda tutan küçük burjuva milliyetçi akımlarına karşı etkin bir ideolojik mücadele vererek işçi ve emekçi sınıfların saflarında işçi sınıfı enternasyonalizmini etkili kılmak,

11- Zorbalığa ve baskıya dayanan burjuva milliyetçiliğine karşı, doğulu emekçilerin Türkiye İşçi sınıfı ile bütünleşerek bağımsızlık-demokrasi ve sosyalizm mücadelesine katılmaları, inançlı, gönüllü ve onurlu bir birliğin sağlanması için, işçi sınıfı enternasyonalizminin bir gereği olan, halkın kendi kaderini gelecekte serbestçe tayin etme demokratik kuralının ödünsüz şekilde uygulanacağı inancını yerleştirmek amacı ile tüm çabaları harcamak,

Türkiye İşçi Sınıfı Siyasal Hareketinin Görevidir

Gerçekten tam bağımsız, her türlü sömürünün son bulduğu, kalkınmış, mutlu bir Türkiyenin kurulması, onur kırıcı bölücü uygulamaların son bulması ancak Türkiye İşçi sınıfının iktidarı, sosyalist iktidarla gerçekleşecektir.

Yaşasın Doğu'lu ve Batı'lı emekçilerin birliği!

Yaşasın işçi sınıfının bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi!

BURJUVAZİ NASIL BİR PLAN İSTİYOR

GEÇTİGİMİZ HAFTA SONUNDA, DÖRDÜNCÜ BEŞ YILLIK PLAN TASLAĞININ ÇEŞİTLİ KESİMLERİN TEMSİLCİLERİNE SUNULDUĞU BİR DİZİ TOPLANTIDA, SERMAYE TEMSİLCİLERİ İŞÇİ VE EMEKÇİLER YARARINA OLABİLECEK HER ÖNLEME KARŞI ÇIKTILAR. TÜM ÇALIŞANLARA GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELİ SENDİKAL HAKLAR VERİLMESİNİN "SOSYAL ANARŞİ" YARATACAĞINI ÖNE SÜRDÜLER.

GALİP TEKİN

Türkiye'nin 1963'den bu yana ekonomik ve toplumsal kalkınmasını plâna bağladığı söylenir. Nitekim o günden bu güne üç plân dönemi yaşanmıştır. Ancak, ilginçtir ki, bu dönemlerin ortak özelliği ekonominin "plânsız" işleyişi olmuştur. Plân özel kesim için "yol gösterici", kamu kesimi için ise "emredici, bağlayıcı"dır. Oysa plân hedeflerinden en büyük sapmalar kamu kesiminde görülmüştür. Başka bir deyişle, plânlar özel kesim bir yana, kamu kesimini yönlendirmede bile başarısız kalmışlardır. Beş yıllık plânların ve yıllık programların varlığına karşın ekonomi kendiliğinden gelişmesini, kuşkusuz kapitalizmin gelişme yasalarına uygun bir biçimde, sürdüregelmiştir. Bu durum, kapitalizmin doğasını, niteliklerini ve anlamlı bir planlamanın önkoşullarını bilenler için şaşırtıcı bir sonuç değildir. Çünkü kapitalist bir ekonomide plânda yer alan amaç ve politikalar, egemen sınıfların çıkarları ve kapitalizmin oyun kuralları ile uyumlu oldukları ölçüde gerçekleşme ya da uygulama olanağı bulmaktadırlar. Açıktır ki, burada plânın piyasayı düzenlemesinden çok, piyasanın plâm belirlemesi sözkonusudur.

Geçtiğimiz hafta sonunda yapılan bir dizi toplantıda toplumun çeşitli kesimlerinin temsilcilerine sunulan Dördüncü Beş Yıllık Plân taslağı da bu açıdan kendinden öncekilerden çok farklı bir nitelik taşımıyor. Çünkü, etkili bir plânlama mekanizmasının kurulması için gerekli yapısal ve kurumsal düzenlemelerin bu taslakta yer aldığını söylemek çok güç. Üstelik, burada söz konusu olan siyasal iktidardan çok plâncıların tercih ve görüşlerini yansıtan bir taslak. Oysa, büyük ölçüde burjuvazinin ekonomi programını uyguladığı artık açık seçik ortaya çıkan bugünkü iktidarın, önümüzdeki plân dönemi uygulamaları konusunda asıl esin kaynağının, plânlamadan çok burjuvazinin ve özellikle sanayi burjuvazisinin çıkar ve istekleri olacağı söylenebilir. Bu nedenle, plân tanıtma toplantılarında ve başka yerlerde burjuvazinin temsilcileri tarafından açıklanan görüşler büyük bir önem taşımaktadır. Bu görüşler tüm emekçi kitleler açısından daha da bir önemlidir. Çünkü, burjuvazinin eylem programının başarısızlığa uğratılması, onun ne istediğinin bilinmesine ve bu konuda aktif ve etkili bir mücadele verilmesine bağlıdır.

Aşağıda ayrıntıları ile gösterileceği gibi, burjuvazinin önümüzdeki beş yıllık dönem için hazırladığı program, emekçileri bir "baskı ve zor dönemi"nin beklediğini göstermektedir. Örneğin, tekelci sermayenin örgütü TÜSİAD'ın 18 Ağustos 1978 tarihli Olaylara Bakış bülteninde aynen şöyle deniyor:

Dördüncü Beş Yıllık Plân "geçmiş üç plâna benzer biçimde 'rahat' bir ekonomik düzen vaad etmiyebilir. Tersine disiplin gerektirir. Ancak böyle bir disiplin 'Türk ekonomisine varlığını sürdürebilme' şansını verecektir."

12 Mart sonrasının Üçüncü Beş Yıllık Plân döneminin bile rahat olarak nitelenmesi, bu dönemdeki reel ücret gerilemeleri de gözönünde tutulduğunda, önümüzdeki dönemde disiplinin kimlerden isteneceğini açıkça ortaya koymaktadır. Üstelik bu disiplin, "Türk ekonomisinin varlığını sürdürebilmesi" adına istenmektedir. Bunun da Türkiye burjuvazisinin varlığını sürdürebilmesi anlamına geldiği açıktır. Bu konuya açıklık getirmek için burjuvazinin plâna ilişkin görüşlerini daha ayrıntılı düzeyde incelemekte yarar var.

TÜSİAD'A GÖRE DÖRDÜNCÜ BEŞ YILLIK PLAN "GEÇMİŞ ÜÇ PLANA BENZER BİÇİMDE RAHAT BİR EKONOMİK DÜZEN VAAD ETMEYEBİLİR. TERSİNE DİSİPLİN GEREKTİRİR." 12 MART SONRASININ 3. PLAN DÖNEMİNİN BİLE "RAHAT" OLARAK NİTELENMESİ SERMAYENİN HAZIRLADIĞI PROGRAMIN EMEKÇİLERİ BİR "BASKI VE ZOR DÖNEMİ"NE SÜRÜKLEMEK İSTEDİĞİNİ GÖSTERİYOR.

PLANLAMANIN VE BURJUVAZİNİN GELİŞME STRATEJİLERİ

Devlet Plânlama Teşkilâtının Dördüncü Beş Yıllık Plân taslağında yılda ortalama % 8'lik büyüme hızı öngörülüyor. Bu hıza ulaşmak için, esas olarak, ara ve yatırım mallarına ağırlık veren ve ihracata dönük bir sanayileşme stratejisi öneriliyor. Böyle bir stratejinin uygulanması beş yıllık dönemde 1,5 trilyonu aşan yatırımların gerçekleşmesini, bunun için de yurtiçi tasarrufların önemli ölçüde arttırılmasını gerektiriyor.

İlginç olan, TÜSİAD'ın yukarda anılan yayınında da hemen hemen aynı stratejinin önerilmiş olmasıdır. Yüzde 8'lik kalkınma hızından, ihracata yönelik sanayileşmeye kadar, DPT stratejisinin pek çok ögesini TÜSİAD önerisinde bulmak olanağı var. Oysa, sözü edilen toplantılarda konuşan burjuvazi temsilcilerinin hemen tümü bu stratejiye şu ya da bu biçimde karşı çıktılar. Hemen hepsi % 8'lik kalkınma hızını yüksek bulup, bunun için gerekli tasarruf oranına ulaşılamayacağını vurguladılar. Oysa, DPT taslağında, artan gelirin % 35'inin tasarrufa ayrılması öngörülürken, TÜSİAD önerisinde bu oran %50'yi aşmaktadır. Bu temsilciler, sanayi ürünleri ihracatı için öngörülen yıllık %35 artışın gerçekleşmeyeceğini ileri sürerken de, aynı öngörünün TÜSİAD önerisinde de yer aldığını unutmuş görünüyorlardı.

BURJUVAZİ NE İSTİYOR?

Bu çelişkili durumun altında yatan nedeni görmek için taslağın diğer ögelerine bakmak gerekir. Bu açıdan, DPT taslağında, izlenecek sanayileşme stratejisinde ağırlığın sınırlı ölçüler içinde de olsa, kamu kesimine kaydırılmasının öngörülmesi önem taşıyor. Bu amaçla gerek toplam, gerek imalât sanayii yatırımları içinde kamu kesimi payının arttırılması öngörülüyor. Oysa, TÜSİAD önerisinde kamu kesimi payının düşürülmesi öngörülüyor. Nitekim, bu durumun bir yansıması sanayi ürünleri ihracatının bileşiminde görülüyor. DPT, ihracatın bileşiminde kamu kesiminin ağırlıklı olduğu kesimlere de öncelik tanırken, TÜSİAD önerisinde bu öncelik özel kesimin ağırlıklı olduğu sektörlere tanınıyor. Örneğin, DPT taslağına göre 1983 yılında tekstil ürünlerinin sanayi ürünleri ihracatı içindeki payı % 14 dolayında iken, TÜSİAD önerisinde bu oran % 32'ye yükseliyor. Bu nedenledir ki, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) adına konuşan Refet İbrahimoğlu, "sanayi sektöründe Dördüncü Plân döneminde ara malı ve yatırım malı paylarının arttırılması faydalı olmakla beraber, bu tercihin ihracatı olumsuz yönde etkilemesinden endişe etmekteyiz," diyordu.

Gerçekten, burjuvazinin temsilcilerinin tümü taslakta kamuya verilen ağırlıktan yakınmışlar ve bunun "karma ekonomi sistemini zedeleyeceğini", giderek "siyasi rejimin tehlikeye düşeceğini" ileri sürmüşlerdir. Bu amaçla, kamu kesimininenerji ve ulaşım gibi alt yapı ile demir-çelik, alüminyum gibi temel girdi niteliğinde ara mal üretiminin dışındaki alanlara yatırım yapmamasını istemişlerdir. Ankara Sanayi Odası Başkanı bu istekleri çok açık seçik birbiçimde ortaya koymuştur:

"Biz kamunun özellikle genel gelişmeyi hızlandırıcı alt yapı yatırımlarını ve toplumun refahına yönelen eğitim, sağlık gibi sosyal yatırımları ve özel teşebbüsün giremediği bazı ara malı imalât yatırımlarını yapmasını savunuyoruz. Diğer taraftan, tüketim malı üreten KİT'lerin kâr garantisi verilerek yabancı ülkelerdeki işçilerimize satılmasını veya özel teşebbüse devredilmesini, buradan sağlanacak fonlarla ekonomide dar boğaz yaratan alt yapı tesislerinin yapılmasını öneriyoruz."

Bu karşı çıkmanın altında, ekonomideki yatırılabilir kaynakları kimin kullanacağı sorunu yatmaktadır. Çünkü, kamu yatırımlarının artması, vergiler yoluyla yeni finansman kaynakları bulunmasını zorunlu kılacaktır. Bu kaynakları sağlamak için gelir vergisi gibi dolaysız vergilere başvurulduğunda doğrudan, dolaylı vergilere başvurulduğunda ise, ücretler üzerindeki arttırıcı etkisi nedeniyle dolaylı yoldan sanayi burjuvazinin elinde bulunan ya da denetleyebileceği kaynaklar kamuya aktırılmış olacaktır. Kuşkusuz, bu kaynakların bir bölümünün özendirme uygulaması ya da KİT aracılığıyla yeniden sanayi burjuvazisine aktarılması sözkonusudur. Ancak, ne olursa olsun, sanayi burjuvazisi, özellikle içinde bulunduğu bunalım koşullarını gözönünde tutarak, denetimi altında tuttuğu kârlı iş alanlarının ve kaynakların göreli de olsa azalmasına karşıdır. Aksine bunların arttırılmasına çalışmaktadır.

SANAYİ BURJUVAZİSİ GÜDÜMÜNDE YAPISAL DEĞİŞİM

Açıktır ki, sanayi burjuvazisi, TÜSİAD önerisinde sözü edilen Türkiye ekonomisinde "ciddi bir yapısal değişimin" özel kesim eliyle gerçekleştirilmesinden yanadır. Böyle bir değişimi gerçekleştirmek için, bir yanda kamu kesiminin ağırlığının arttırılmasına, öte yanda da Türkiye'deki gelir dağılımını iyileştirici önlemlere, etkilerine kadar küçük olursa olsun, karşı çıkmaktadırlar. Çünkü, sermayenin sözcülerine göre, gelir dağılımının iyileştirilmesi gelirin tüketim eğilimi göreli olarak yüksek kesimlere aktarılması demektir. Onlara göre böyle bir politika tasarrufları azaltarak gelişmeyi olumsuz yönde etkileyecektir. Unutmakta oldukları nokta, 1968-73 döneminde Türkiye'de gelir dağılımının bozulmasına karşın tasarruf oranının düşmüş bulunmasıdır.

Bununla da yetinmeyen sanayi burjuvazisi, ihracata dönük sanayileşme stratejilerinin bir parçası olarak iç tüketimin kısılmasını öngörmektedir. Örneğin, TÜSİAD önerisine tarımsal üretim yılda % 4 dolayında artarken, tarımsal ürün ihracatının yılda % 20 artması öngörülmüştür. Nitekim, sözkonusu bölgede, "bazı hallerde ihraç olunabilir fazlalığın oluşması, iç piyasanın kısılması zorunluluğunu ortaya çıkaracaktır," denmektedir.

Kuşkusuz, bunu gerçekleştirmenin bir yolu çalışanların çalışma ve yaşam koşullarının iyileşmesini engellemek, giderek, emekçi kitlelerin bu alanda verdikleri mücadeleyi geriletmekten geçecektir. Bu nedenle, burjuvazinintemsilcileri tüm çalışanlara toplu sözleşmeli, grevli sendika hakkı tanınmasına karşı çıkarak, bunun "sosyal anarşi" yaratacağını ileri sürmektedirler. Yine aynı nedenle, taslakta yer alan ve istihdam güvencesi sağlamak amacıyla İş Kanunu'nun 13, 17 ve 24'üncü maddelerinin değiştirilmesi, referandumun yasallaşması gibi önerilere de karşı çıkmaktadırlar. Bununla da kalmayıp, sendika aidatlarının işveren tarafından kesilmesinin bir yasal zorunluk olmaktan çıkarılması, sendika üyeliğinin noterde kazanılması gibi, sendikaların gücünü kırmaya yönelik istekler ileri sürmüşlerdir.

Toplumsal Anlaşma'nın özel kesimi de kapsamına alması ve "fiyat-ücret konseyi" kurulması yolundaki istekleri de eklendiğinde, burjuvazinin amacı ortaya çıkmaktadır: Ara ve yatırım mallarıile teknoloji açısından dışa bağımlı Türkiye sanayiin ihracata yönelik bir sanayileşme stratejisi izleyebilmesi için, bir yanda yurtiçinden sağladığı girdileri daha ucuza maletmesi öte yanda da ücretleri düşük düzeyde tutması gerekmektedir. Dünya pazarlarında rekabet edebilmeleri buna bağlıdır. Sanayi burjuvazisininindestekleme alımları ile KİT konusundaki eleştirileri buradan kaynaklanmaktadır. Öte yanda, ücretleri düşük tutmanın yolu da sendikaların ekonomik ve politik açıdan zayıflatılmasından geçmektedir. Nitekim, çalışma ilişkin istek ve önerilerinin tümü bu ikinci amaca yöneliktir.

SOSYALİZME KARŞI GÜVENCE: AET ÜYELİĞİ

Kuşkusuz, burjuvazi bu konularda sadece kendi gücüne değil, bağımlı olduğu emperyalist güçlerin desteğine de güvenmektedir. Bu nedenledir ki, bir yanda ülkeye edaha fazla yabancı sermaye gelmesi için öneriler ileri sürerken, Türkiye'nin AET'ye karşı yükümlülüklerinin dondurulması yolundaki ılımlı Plânlama önerisine de şiddetle karşı çıkmışlardır. Bu açıdan ele alındığında, TİSK sözcüsünün öylediklerí, hiçbir açıklama ya da yorumu gerektirmeyecek kadar açıktır:

"Türkiye'nin AET üyeliği ekonomik olduğu kadar temel bir siyasi tercihtir. Türkiye'nin AET üyeliği ülkemizin batı dünyasından ve hür siyasi rejimden kopmamasının en büyük teminatlarından biridir. AET üyeliğimiz yeni ekonomik modeller arayışına girmemizin de en önemli güvencesidir. Türkiye'nin ekonomik geleceği AET ile tam bir sanayi ve teknoloji işbirliği kurmasına ve bu şekilde bütünleşmesine bağlıdır."

GÜNCEL GÖREV: TOPLUMUN DEMOKRATİKLEŞMESİ İÇİN MÜCADELE

Özetleyecek olursak, burjuvazi içinde bulunduğu bunalımın çözümünü, emperyalizmle ilişkilerini sıkılaştırmakta ve emekçi kitleler üzerindeki baskı ve sömürüsünü arttırmakta görmektedir. Burjuvazinin bu hesaplarını boşa çıkaracak tek güç, başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi kitlelerin işçi sınıfı partisinin bilinçli önderliğinde, toplumun demokratikleştirilmesi yolunda verecekleri mücadeledir. Böyle bir mücadelenin başarısızlığı, önümüzdeki dönemin emekçi kitleler açısından gerçekten bir "baskı ve zor dönemi" olması sonucunu doğurabilir.

SİYASAL TERÖR VE EKONOMİK BUNALIM

GENCAY ŞAYLAN

Şiddet olayları ya da bir başka deyişle terörizm günümüz dünyasının yaygın ve önde gelen sorunlarından biri haline gelmiştir. Terör, ülkeden ülkeye çeşitli biçimler göstermekte; örneğin, Latin Amerika ülkeleri ya da İran'da devlet eliyle, İtalya, Almanya gibi ülkelerde de daha çok küçük yer altı gruplarınca yürütülmektedir. Biçim farklılığı bir yana bırakılacak olursa terörist eylemlerin gelişmiş, gelişmemiş tüm kapitalist toplumlarda yaygınlaşmaya başladığı söylenebilmektedir. Türkiye'de terörün en fazla hüküm sürdüğü ülkeler arasında yer almakta, belki de siyasal cinayetlerin sıklığı açısından en önde gelen ülke olma durumunda bulunmaktadır. Türkiye'de 1970'lere doğru başlayan siyasal cinayetlerin, özellikle MC iktidarları ile birlikte artarak sürdüğü, gözleme dayanarak söylenebilmektedir. Bugünün Türkiyesini adeta bir iç savaş durumuna getirmiş bulunan terörün kaynağında faşist hareket bulunmakta; tahrip etme, bombalama, siyasal cinayet, kitle katliamı girişimi gibi eylemler büyük çoğunlukla faşist örgütler tarafından yürütülmektedir.

Son yıllarda ülkenin bir numaralı sorunu haline gelen terörizmin önlenmesi konusunda ortaya atılan en yaygın görüş, teröre karşı siyasal partiler arasında görüş birliğini sağlamayı kapsamakta ve kamu oyu bu yönde koşullandırılmaya çalışılmaktadır. Terörün "aşırı uçlardan" ve küçük bir partinin eylemlerinden kaynaklandığı varsayımına dayanan bu yaklaşımın gerçeklere uyduğunu söylemek olanaklı değildir. Ülkenin en büyük siyasal partilerinden biri olan AP gerek iktidarda gerek muhalefette sürekli olarak faşist harekete destek vermiş ve özellikle faşistlerin kamu kuruluşları içinde örgütlenmelerini sağlamıştır. Bu açıdan sayısal bakımdan bu büyük partinin sağdan kaynaklanan terör olaylarına karşı bir tavır alması söz konusu olmamaktadır. Nitekim AP'nin bugünkü yönetici kadrosu burjuva demokrasisini bile yadsımakta; gerek kuramda gerek eylemde, emekçi sınıfların siyasal olarak örgütlenip mevcut siyasal sistem içinde iktidar için mücadele edebildikleri bir sistem yerine faşizmi tercih ettiğini açıkça ortaya koymaktadır. Bugünkü hali ile AP, ancak, işçi sınıfının ideolojisine sahip olan ve onu savunan siyasi akımlara yer vermeyen bir çok partili siyasal sistemi savunmaktadır.

Böylece faşist terör eylemleri ve siyasal sistem konusu üzerinde AP, belirgin bir konum ortaya koyarken, Türkiye'nin sayısal bakımdan en büyük siyasal partisi olan CHP için durumun karmaşık bir görünüm aldığını söylemek gerekmektedir. Bu karmaşıklığın üzerinde durmak ve olguyu her yönü ile açık açık tartışmak zorunlu hale gelmiş sayılabilir.

Şiddet olaylarının ve ekonomik bunalımın çok büyük boyutlara varması sonucu 1977 yılı biterken bir hükümet değişikliği olmuş ve II. MC iktidardan uzaklaştırılarak CHP'nin öncülüğünde yeni bir hükümet kurulmuş. CHP Genel Başkanı da Başbakan olmuştur. Terörü ve ciddi bir olasılık haline gelen faşist darbeyi durdurmanın, MC'yi iktidardan düşürüp yeni bir hükümet kurulmasının temel amaç olduğu ifade edilmiş ve büyük halk yığınları yeni iktidarın ülkedeki dehşet ve terörü ortadan kaldıracağı umud edilmiştir. Buna karşılık sekizinci ayını dolduran yeni iktidar döneminde terörün ortadan kaldırılması mümkün olmamış, aksine faşist saldırı ve cinayetler dozunu artırarak devam etmiştir. Bu durum karşısında yapılan değerlendirmelerin büyük bir kısmında, faşist örgütlerin CHP'nin başarısını önlemek ve tekrar iktidara gelebilmek için yoğun bir saldırı kampanyasına girdiği, faşist terörü önleyemeyen CHP'nin ve hükümetin büyük ölçüde yıprandığı vurgulanmaktadır. Bu değerlendirmenin birinci kısmı, yani faşistlerin yoğun bir saldırı kampanyasına girdiği doğru olmakla beraber, bugünkü iktidarın terör nedeni ile çok kötü duruma düştüğü önermesi üzerinde durmak gerekir.

Bir toplumda ortaya çıkan siyasal süreç, bilindiği gibi, toplumsal yapının temel kategorileri arasındaki somut ilişkilerin türevi sayılabilir. Tüm siyasal olay ve olgular o anda toplumdaki somut sınıf ilişkilerinden kaynaklanmakta, ona bağımlı olarak ortaya çıkmaktadır. Buna göre günümüzün siyasal mücadeleleri biçimi, içeriği ve özü ile somut sınıf ilişkilerinden ve buna ek olarak ülkenin dışa bağımlılığından kaynaklanmış bulunmaktadır. Bu temel nokta göz önüne alınmadan siyasal olaylarla ilgili hiç bir gerçekçi çözümlemenin yapılamayacağı açıktır. Daha basit bir ifade ile belirtmek gerekirse belli bir siyasal iktidar kullanımı ile ilgili çözümlemelere girmek için önce o iktidar tarafından izlenen ekonomi politikalarını ele almak ve çözümlemeleri bu temel üzerine oturtmak gerekir. Bu nedenle günümüzün CHP iktidarı ile terör olayları arasındaki etkileşimi tartışabilmek için önce yeni iktidarın izlediği ekonomi politikasının özünü ortaya koymak, bunu tartışmak anlamlı olabilir.

Sekizinci ayını dolduran uygulamadan sonra yeni iktidarın izlediği ekonomi politikasının şu özellikleri taşıdığı ileri sürülebilir: (a) Mevcut toplum düzenini ve yapısını kökten değiştirici girişimlerden kaçılmakta, mevcut yapının işlerliğini artırıcı önlemler üzerinde durulmakta ve her fırsatta büyük iş çevrelerine güven vermeye çalışılmaktadır. (b) Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerinde değişme yerine ekonomik bunalımdan ve dar boğazdan çıkmanın yolu olarak batı ile mevcut ekonomik bütünleşmenin pekiştirilmesi seçilmiş bulunmaktadır. (c) Düzen değişikliği propagandası ile işçi ve emekçi kesimlerin çok büyük oranda oyunu almış bulunan ve bugün iktidarda bulunan CHP içinde bulunulan ekonomik bunalımın yükünü işçi ve emekçi kesimlere taşıtacak çözümlemeler üzerinde durmakta, onlara yönelmektedir. Türkiye kapitalizminin yapısal koşullarına ek olarak bu özellikleri taşıyan bir ekonomi politikasının izlenmesi sonucu bir taraftan enflasyon ve fiyat artışları ile mücadele etmeyi olanaksız kılmakta ve hayat pahalılığı giderek artmakta, diğer taraftan batıya daha fazla bağlanmanın sonucu olarak ekonomik durgunluk ve işsizlik giderek artan oranda kendini göstermektedir.

Bugünkü iktidar, ekonomik koşulların geniş emekçi yığınlarının yaşamı üzerindeki ağır baskısına karşın muhalefetsiz bir uygulama olanağına sahip sayılabilir. Batıyla ekonomik bütünleşmenin sağlamlaştırılmasının, ekonomik bunalımdan çıkmanın yükünün emekçi kesimlere taşıtılmasının, kapitalizmin koşulsuz desteklenmesinin Parlamentoda temsilcisi bulunan siyasal partilerce eleştirilecek yanı yoktur. Başka bir deyişle bugünün iktidarı, ekonomi politikası alanında sağından gelecek ciddi bir muhalefetle karşı karşıya bulunmamaktadır. Bu alanda etkin eleştiri ve muhalefet CHP'nin solundan gelebilecek; böyle bir muhalefet, şimdiye kadar düzen değişikliği sloganı ile işçi ve emekçilerin büyük ölçüde oyunu almış CHP üzerinde çok etkili olabilecektir. Bunun doğal sonucunun, işçi ve emekçilerin kendi siyasal örgütlerine yönelmeleri olacağı söylenebilir. İşte bu noktada siyasal terörün CHP iktidarı için bazı işlevsel yönleri ortaya çıkmaktadır. Bunlar kısaca şöyle özetlenebilir:

(a) Faşist saldırılar ve terör, kendisine tepki olarak özellikle gençlik içinde kimi grupları aynı metodlarla mücadeleye itmekte, ya da bu tür mücadeleye sokmakta ve bu eylemler demokratik güçlere karşı kullanılmaktadır. Diğer yandan kitlelerin CHP ya da MC ikilemi karşısında bırakılarak ister istemez CHP'nin peşine takılma zorunda kalacağı varsayılmaktadır. Böylece soldan gelecek muhalefetin etkinliğinin kırılabileceği hesaplanmaktadır. Nitekim sayın Başbakan partisinin Küçük Kurultayında, geçen hafta yaptığı bir konuşmada kendilerinin solundaki partilerin ancak yüzde biroyu olduğunu ileri sürerek sola değil, sağa açılacaklarını vurgulamıştır.

(b) Siyasal cinayetler ve çatışmalar sürekli olarak ön planda bulunmakta ve buna bağlı olarak ekonomik sorunların tartışılması ikinci planda kalmaktadır.

(c) Terör sağ içinde de çatlamalara neden olmakta, bugüne kadar AP içinde yer alan liberal kesimlerin partiden kopup CHP'ye yanaşma eğilimleri gösterdikleri söylenebilmektedir.

Görüldüğü gibi, kendisinin anti-faşist olmasına karşın faşist saldırılardan kaynaklanan terörün CHP için bazı işlevsel yönler taşıdığı ileri sürülebilmektedir. Bir bakıma bu işlevselliğin, CHP'nin faşist hareketin üzerine gitmesinde bir takım duraksamalara yol açtığı düşünülebilir. Ama unutulmaması gereken nokta bu işlevselliğin ancak kısa vade için geçerli olabileceğidir. Buna ek olarak terörle güçlenen ve güçlendikçe terörün dozunu artıran faşizmin iktidara geldikten sonra sosyal demokratlarla sosyalistler arasında bir ayırım yapmadığını tarih bize göstermektedir.

Yeni Yurtlar Yönetmeliği

İLERİCİ ÖĞRENCİLER CEZALANDIRILIYOR

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Kurulu geçen hafta toplandı. Toplantıda Yurt İdare ve İşletme Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapıldı. Yapılan yönetmelik değişikliğinin Resmi Gazetede yayınlanan yürürlüğe girmesinden hemen sonra yurtlarda "yaz tatilinin" başladığı ve belirtilen tarihe kadar yurtların kapalı kalacağı açıklandı. Böylelikle Yurt-Kur'a bağlı yurtlar geçen hafta boşaltıldı. Basında ise yurtların boşaltılması dışında yapılan yönetmelik değişikliği hakkında bir haber yayınlanmadı. "Anarşinin kaynağı olarak yurtları gören çevrelerde ise bu uygulama hoşnutluk yarattı. Hatta daha da ötesi faşistlere vurulan bir darbe olarak da nitelendi.

Yurt İdare ve İşletme Yönetmeliğinin değiştirilen 18. maddesi incelendiğinde yapılan işin faşist harekete bir darbe vurmak olmadığı ortaya çıkıyor. Daha önce birçok örneğine rastlandığı gibi son yönetmelik değişikliğinde "anarşinin önlenmesi" maskesi altında anti demokratik uygulamaları meşrulaştırmak olarak nitelenebilir.

18. maddede şu hükümler yer alıyor.

"- Her yeni dönem başında yeni başvuran öğrenciler ile eski dönem veya dönemlerde yurtta kalmış öğrencilerden yeni talepte bulunanlar, Kurum Yönetim Kurulunca saptanacak Kayıt-Kabul ve Değerlendirme Yönergesinde öngörülen esaslar içinde tek bir listede sıralanırlar ve bu listedeki sıraya göre yurtlara kabul edilirler.

"- Üniversite, Akademiler ve Yüksek Okullarda öğrenci olup ta sömestr ve sene kaybetmiş öğrenciler o dönem değerlendirme sırasına giremezler. Ancak devam ettikleri öğrenim kurumunda bir yıldan fazla süre kaybetmiş olanlar bir daha hiç bir şekilde yurda kabul edilmezler."

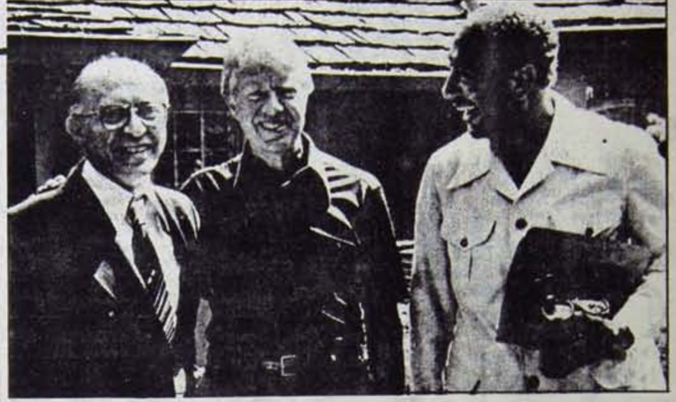
Zaten anti-demokratik bir çok hükümle dolu olan yurt yönetmeliği bu maddeyle iyice baskıcı bir nitelik kazanmış olmaktadır. Bu değişiklikle "anarşinin önlenmesi"nin amaçlandığı ileri sürülmektedir. Diğer bir deyişle "saldırı üsleri" durumunda bulunan yurtların temizlenmesi amaçlanmaktadır. Gerçekten de bu güne değin birçok yurdun faşistlerce birer saldırı üssü olarak kullanıldığı bilinmektedir. Ancak bu yurtlarda Yurt İdare ve İşletme yönetmeliğine uymayan, hatta öğrencilikle uzaktan yakından ilişkisi bulunmayan kişiler olduğu, fakat haklarında ciddi hiçbir işlem yapılmadığı da bilinmektedir. CHP hükümetinin faşist harekete karşı çekimser tutumunun en somut göstergesi saldırı üsleri olarak kullanılan yurtlar için tutarlı hiçbir girişimde bulunulmaması olmuştur. Sonuçta ise bir çok alanda olduğu gibi "anarşiyi önleme" adı altındaki anti-demokratik girişimler yurtlarla ilgili hükümet politikasına yansımıştır.

Anti-demokratik yönetmelik maddelerini uygulamaya sokarak "faşizme karşı mücadele"nin geri tepecek olan bir silah olduğu bilinmelidir. Aslına bakılırsa bu silah ilerici demokrat öğrencilere çevrilmiştir. Birçok ilerici öğrencinin faşist saldırılar yüzünden okula devam edemediği ve derslere giremediği bilinmektedir. Doğal olarak ta sınıfta kalma ve derslerde başarısızlık beraberinde gelmektedir. Bu şartlar altında uygulamaya sokulan Yurt yönetmeliği faşist saldırıların hedefi durumundaki öğrencileri cezalandıracaktır.

"Anarşiyi önleme" maskesi altında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yüksek okulların disiplin yönetmeliğinin MC döneminde bile görülmemiş düzeyde anti-demokratik hükümlerle doldurulmasıyla başlayan uygulamalara yurt yönetmeliğindeki bu son değişiklikle artan ölçülerde devam edeceği gözlenmektedir. Bu anlayışın sonuçta üniversite ve yüksek okulları birer kapalı cezaevine çevirmeye kadar varacağı açıktır. Ne adına yapılırsa yapılsın bu tür anti-demokratik uygulamalara karşı çıkmak anında sergilemek zorunlu olarak yerine getirilmesi gereken bir görev durumundadır. MC döneminde bile uygulamaya sokulmasına cesaret edilemeyen hükümlerin CHP hükümeti döneminde birer birer gerçekleşiyor olması demokrasi mücadelesinde boşluğa ve çekimserliğe yer olamayacağını gözler önüne sermektedir.

İhanet zirvesinde:

FİLİSTİN HALKINI BOĞMA PLANI

İZAK GALİMİDİ

"Camp David zirvesi beklenenin aksine zaferle sonuçlandı." 12 güne yakın çalışmalardan sonra dünya kamuoyuna büyük basın tarafından büyük puntolarla açıklanan buydu. Gerçekten de zirve, Orta-Doğu'da barışın sağlanması yolunda kalıcı bir adım mıdır? Varılan sonucun kapsamı ve hedeflediği nelerdir? Kısacası zirve kimlere hizmet etmiştir? Bunlar, sorulması gereken sorular. İlk önce şunu belirtmekte yarar vardır; Anlaşma diye öne sürülen nihai belgeler aslında "çerçeve anlaşmalardan" öteye gitmemekte, yani kısa ve uzun vadede, "bölgede barışı sağlama" adına Mısır ve İsrail arasında sürdürülmesi düşünülen görüşmelerin sınırlarını, üstelik çok muğlak bir biçimde ortaya koyan metinlerdir.

Zirvenin sonucunda iki çerçeve anlaşma ortaya çıktı. Biri "Mısır-İsrail Barış Antlaşması Çerçevesi", diğeri "Orta-Doğu Barış Çerçevesi". İlk çerçeveye göre Mısır'ın Sina yarımadası üzerindeki egemenlik hakkı İsrail tarafından tanındı, bunun koşulu olarak da iki ülke arasında "kalıcı bir barış"ın imzalanması ilke olarak kabul edildi. Yarımadanın "belirli yerlerinde" tarafların silahlı güçlerini bulunduracakları "güvenlik bölgeleri" kurulması kararlaştırıldı; taraflar arasında üç aya kadar nihai barış anlaşmasının imzalanması ve anlaşmadan 3-9 ay sonrasına kadar İsrail askerlerinin Sinadan çekilmeleri kabul edildi.

İkinci çerçeve, Orta-Doğu barışını amaçlar gibi görünse bile özünde Batı Şeria, Gazze ve Filistin sorunuyla ilgilidir. Sözü edilen bölgelerde beş yıllık geçici bir statü uygulanacak, bu süre içinde bölgede ki "Filistinliler" kendi kendilerini yönetecekler ve aynı zamanda süre sonunda bölgedeki İsrail askerleri geri çekileceklerdir. Diğer taraftan yine aynı süre içinde Ürdün'ünde katılmasıyla Batı Şeria ve Gazze'nin statüsü saptanacaktır. Diğer bir hedef de Ürdün'le İsrail arasında ayrı bir antlaşmanın imzalanabilmesi için gerekli ortamın yaratılmasıdır.

ÇIKARLARI BAĞDAŞTIRMA VE FİLİSTİN HALKINI TESLİM ALMA

Derinlemesine incelendiğinde iki çerçeve antlaşmanın da ABD' nin uzun zamandır kotarmağa çalıştığı Orta-Doğu'da "adım adım barış politika"sına uygun düştüğü görülmektedir. Bu politika, ABD'nin Orta Doğu'daki çıkarlarını korumayı ve pekiştirmeyi, İsrail yönetici çevreleriyle Arap ülkelerindeki gerici çevrelerin ekonomik ve politik çıkarlarını bağdaştırmayı amaçlıyor. Bunun yolu da bölgedeki ülkeler arasında ikili görüşmelerin sonuç olarak ikili anlaşmaların gerçekleştirilmesinden geçiyor. Mısır-İsrail çerçeve antlaşması bunu en açık biçimde kanıtlıyor.

İkinci çerçeve anlaşma ise, daha genel bir düzeyde, sözü edilen Amerikan politikasının diğer önemli bir yönüyle, Filistin sorunuyla yakından ilgilidir. Anlaşmada en başta karşı çıkılması gereken, Filistin halkının tek yasal ve gerçek temsilcisi olan FKÖ'nün dışlanarak filistinliler sorununa çözüm arama girişimidir. Diğer bir nokta da anlaşma metninde genel olarak "filistinliler" gibi bir deyimin kullanılması, ve "filistinlilere" verileceği iddia edilen özerkliğin anlam ve kapsamının belirtilmemesidir. Öncelikle şunu belirtmek gerekir: Gazze ve Şeria bölgesinde yaşayan Filistinlilerin başını çekenler yutturulmaya çalışıldığı gibi ilerici, Filistin davasının gerçek savunucuları değillerdir. Bu egemen unsurlar, çoğunluğu göçebe düzeninde feodal ilişkileri sürdüren, bölgedeki İsrail işgalinden ekonomik çıkarları olan zümreleri oluşturmaktadırlar. Sözü edilen özerk yönetimin kapsamına işte bunlar girmektedir.

İKİLİ BİR BASKI REJİMİNE DOĞRU

Fazla üzerinde durulmamış gibi gözükse de, iki anlaşma içiçe geçtiğinde, üçlü ihanet zirvesinin en çok üzerinde durduğu konunun Filistin sorunu olduğu ortaya çıkıyor. Şöyle ki; birinci anlaşmada iki ülkenin de Sina yarımadasında belirli silahlı güvenlik bölgeleri oluşturacakları karara bağlanıyor. Açıkçası askeri üsler deyiminin yerinde daha yumuşak olan güvenlik bölgeleri kelimeleri kullanılıyor. Bu anlaşma sağlansa bile, yarımada artık yalnızca İsrail'in yerine ikili bir baskı sisteminin kurulması anlamına geliyor.

FKÖ'nün maddi ve politik açıdan bir tecrit çemberi içine alınması doğrultusundaki adımlar zirve sonrasında da devam ediyor. İleri bir tarihte Ürdün'le İsrail'in benzer bir anlaşma imzalamaları gerektiği görüşü, "adım adım barış" politikasından da öte, Ürdün topraklarında, hâlâ yerleşik durumda bulunan Filistinlileri boğazlamak amacından kaynaklanıyor.

ÜRDÜN VE S.ARABİSTAN

Zirve sonrası ortaya çıkan gelişmeler, varılan anlaşmaların niteliğini göstermesi açısından ilginç. ABD emperyalizmi bir yılı aşkın bir süredir uygulamak için elinden geleni ardına koymadığı ve kendi açısından da bazı başarılar sağladığı "adım adım barış" politikasının bir devamı olarak, diğer Arap ülkelerini de ikili görüşmeler biçiminde İsrail ile aynı masaya oturtmak için, zirvenin hemen ertesinde ABD Dışişleri Bakanı Vance'ı S.Arabistan ve Ürdün'e yolluyor. İlk aşamada bu iki ülkenin düşünülmesi anlamlıdır. Ürdün ve S.Arabistan Arap ülkeleri içinde en gerici yönetimlere sahip ülkeler; bunun yanında S.Arabistan'ın Mısır ile önemli ekonomik ilişkileri var. Bu ülkelerin ABD'nin çevirdiği bu türden bir anafora kapılmaları kısa vadede daha olanaklıdır. Eğer bu hedefe ulaşılırsa, diğer Arap ülkelerinin de emperyalizmin oltasına takılacakları hesaplanmaktadır.

YENİ GÜÇ ŞIRINGALARI

Varılan anlaşmalar, üçlü zirveye taraf olan ülkelerde liderlerin yıpranan kişiliklerini ve bir ölçüde bugüne kadarki uygulamalarında sarsılan prestijlerini yeniden kazanmak için kullanılıyor. Dünya emperyalizminin bir numaralı adamı ve üçlü zirvenin orta hakemi Carter, emperyalizmin Avrupa temsilcisi W. Brandt'dan sonra dünya barışına yaptığı "katkıdan" (!) dolayı Nobel ödülüne aday gösterildi.

İsrail ve Mısır, varılan anlaşmanın erdemini kendi ülkelerinde anlatabilmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Begin'in anlaşmanın hemen ertesinde Camp David zirvesinin sonucunun İsrail'in güvenliğini sağlamlaştırıcı nitelikte olduğunu açıklaması bunun en açık kanıtı. Begin'in işgal altındaki topraklarda yerleşim merkezlerinin kurulmasının süreceği yolundaki açıklaması muhalefeti yumuşatmak amacıyla beraber, işgalini anlaşma sayesinde yasallaştırması anlamına geliyor. Mısır'da ise durum daha farklı. Gittikçe kitlelerden soyutlanarak köşeye sıkısan ve Mısır büyük burjuvazisinin resmi iktidarı durumuna gelen Sedat gözlerden uzak tutabilmek ve muhalefeti yumuşatmak amacıyla, geçen yıla kadar sürdürdüğü görüntüde de olsa emperyalizme ve siyonizme karşı durma politikası yerine, Arap halklarının ortak düşmanı olan bu güçlerle uzlaşma ve kaynaşma yoluna gitmektedir. Bunun kılıfı çok önceden hazırlanmıştır. Gerginlik ve savaş ortamında uygulanan savaş ekonomisinin,ülkenin içinde bulunduğu bunalımın tek nedeni olarak gösterilmesi gerçekte Mısır'da halk kitlelerinin yoksulluğa itilmesinin ve ülkenin bunalıma sürüklenmesinin tek sorumlusu olan büyük burjuvazinin rolünün saklanmasına yöneliktir.

YENİ CAMP DAVİD'LER GÜNDEMDE Mİ?

Camp David zirvesiyle Orta-Doğu sorunu yeni bir aşamaya giriyor. Emperyalizm Arap halkları arasında var olan dayanışmayı parçalamak, ekonomik ve politik açıdan bölgedeki çıkarlarını sağlamlaştırmak yolunda önemli bir adım atmış durumda. Zirve, planlanan senaryonun yalnızca bir perdesidir. Amacına ulaştığı takdirde yeni oyunların geleceği kuşkusuzdur. Bu açıdan dünya sosyalist sistemi ve ilerici Arap ülkeleri tarafından bir komplo olarak değerlendiriliyor. Orta-Doğu sorununa barış yolunda kalıcı bir çözüm getirmek, bu komplonun boşa çıkarılmasından ve bölgede barışın Cenevre konferansları çerçevesinde sağlanmasından geçiyor.

Camp David ihanetin somutlandığı bir zirve oldu. Bu açıdan değerlendirildiğinde, dünyanın diğer bölgelerindeki anlaşmazlıkların çözümlesi için yeni Camp David'ler tasarlanıyor mu, sorusu üzerinde düşünmek gerekiyor.

Sıra Danimarka'da

SOSYAL DEMOKRASİ YİNE GERİCİ PARTİLERLE KOLKOLA

Sosyal demokrasi Danimarka'da da tıkandı. Ülkenin, uzun yıllar süren sosyal demokrat iktidarın ekonomik ve politik uygulamaları sonucu bu bunalıma itildiği görülüyor. Çalışabilecek nüfusun yüzde onunu oluşturan ikiyüz bin kadar insan işsiz durumda, Tekellerin kârları giderek çok yüksek oranlara varırken, halkın satınalma gücü sürekli düşüyor. Yıllık ödemeler dengesi açığı yaklaşık 10 milyara ulaşıyor. Bunun yanında, bir NATO ülkesi olan Danimarka'nın askeri harcamaları ekonomik sorunları bir kaç kez daha ağırlaştırıyor.Sosyal demokrasinin cenneti diye tanıtılan bir ülkede bu noktaya gelinmesi uluslararası büyük sermayenin anti-komünizmi körüklemek yolunda tezgahladığı oyunların gerçek yüzünü ortaya çıkarıyor.

Sosyal demokrasi, "özrü kabahatinden büyük" misali, bu bunalımın çözümü yolu olarak, sağ güçlerle her düzeyde işbirliğini görüyor. Aslında bu eğilim sosyal demokrasinin evrensel karakterinden kaynaklanıyor. Danimarka sosyal demokrat partisi bunalımdan çıkışın çözümü olarak burjuva Venstre partileriyle koalisyon yapmayı tercih etti. Koalisyonun programının açıklanması ülkede geniş tepkilere neden oldu. Tepkiler özellikle işçi sınıfından ve ilerici güçlerden geldi. Sendikaların çağrısı üzerine tüm ülkeyi kaplayan grevler başgösterdi.Danimarka Komünist Partisi'nin açıklamasında bu koalisyonun politik özünün büyük sermayeyle açık bir işbirliği olduğu belirtildi. Sol Partilerin ortak basın toplantısında,kurulan yeni hükümetin ülkenin en temel sorunlarına bile çözüm getiremeyeceği ve ülke içinde gerici güçlerin etkisini artıracağı vurgulandı.

İsveç'ten sonra, "sosyalizme bir alternatif"olarak ortaya sürülen sosyal-demokrasinin böyle bir bunalıma sürüklenmesi sosyal demokrasinin şansının çok daha az olduğu Türkiye için ilginç bir örnek oluşturuyor.

Geceyarısı ekspresi

BİR ULUSUN HALKINA KÜFREDİLMESİNİ HİÇ KİMSE HOŞ GÖREMEZ. NE VAR Kİ, ŞU YA DA BU KİŞİNİN, BİR ULUSUN HALKINA KÜFRETMESİNİ HAKLI GÖSTERECEK MALZEMELERİ NASIL BULDUĞUNU, BU MALZEMELERİN KİMLER TARAFINDAN NASIL SAĞLANDIĞINI DA DÜŞÜNMEK GEREKİR. TÜRKİYE'NİN HAPİSHANELERİNDEKİ İNSANLIK DIŞI KOŞULLARI SÜRDÜREN YA DA BU KOŞULLARA GÖZ YUMANLAR, BU KOŞULLARIN ŞOVENİZM MALZEMESİ YAPILMASINI, KENDİ SORUMLULUKLARINI ÖRTBAS ETMEK İÇİN KULLANAMAZLAR. KULLANIYORLARSA, KENDİLERİ DE KARŞIT BİR ŞOVENİZMİN TAM İÇİNDEDİRLER.

ORHAN KURMUŞ

YA FİLMİ GÖRMEDİNİZ YA DA HAPSE GİRMEDİNİZ

Sinemayla ilgisi arasıra film seyretmekten ve çocuklarının filmini çekmekten ileri geçmeyen bir kişinin gerek Türkiye'de gerekse bazı Avrupa ülkelerinde üzerinde çok şey söylenen ve yazılan bir film hakkında yazı yazmaya kalkması "çizmeyi aşmak" diye nitelendirilebilir. Bu yazıdaki amacım "Geceyarısı Ekspresi" adlı filmin kapsamlı bir eleştirisini yapmaya çalışmak olsaydı bu nitelendirme doğru olabilirdi. Ama günlük gazetelerde bu filmle ilgili olarak yazılanlar filmin sanat yönünden bir eleştirisi değil. Üzerinde ısrarla durulan konu, filmin sanat değeri, mesajı, görüntü ustalığı, seyredende uyandırdığı duygular vs. vs. değil de filmin Türkiye ve Türklük düşmanlığı olduğu noktası. Gariptir ki film hakkında bu yargıya varan sinema eleştiricilerimiz filmi görmediklerini rahatlıkla söyleyebiliyorlar. Film hakkında bildikleri tek şey filmi gören dostlarının onlara anlattıkları ve yabancı basın organlarında film hakkında yazılan yazılar. Bu eleştiriciler filme temel olan kitabı okuyup okumadıklarını belirtmiyorlar. Filmi görmeden, kitabı okumadan böylesine kesin bir yargıya nasıl varıldığını anlamak benim gibi sinema eleştiriciliğine uzaktan yakından bulaşmamış birisi için olanaksız. Ama belki de böyle şeyler olabiliyor.

Hem kitabı okumuş hem de filmi görmüş bir kişi olarak "çizmeyi aşmak" pahasına da olsa birşeyler söylemek istiyorum. Önce şunu bilmek gerekir ki kitap ile film birbirlerinden çok farklı. Kitapta anlatılanların küçük bir bölümü filmde yer almış. Hapisane koşulları, pislik, gaddarlık, eşcinsellik konuları kitapta yazıldığı gibi filme aktarılabilseydi filmi bu durumuyla Türkiye ve Türklük düşmanı diye nitelendiren eleştiriciler korkarım ki o zaman filmi yapan ve gösteren ülkelere savaş açmayı ya da en azından bu ülkelerle diplomatik ilişkileri kesmeyi önerebilirlerdi.

Kitaptaki bazı şeyler filmde değiştirilmiş. Örneğin,hapisaneden kaçış bölümü filmde belki de filmin genel gidişine uygun olsun diye tümüyle değişik. Eşcinsellik konusu ise filmin sonundaki ırza geçme girişimi dışında hamamda bir öpüşme sahnesine indirgenmiş. Kitap ve film arasındaki farklılıklar uzun uzun anlatılabilir ve yetkili bir kişi tarafından gerektiği gibi eleştirilebilir. Benim böyle bir amacım yok, yapabileceğimi de sanmıyorum.

DAYANABİLİRSENİZ SEYREDİN

Filmi Londra'da gördüm. Başlama saatından epey önce sinemaya gittiğim halde ancak en ön sırada yer bulabildim. Başka bir gün gördüğüm ve tam yedi tane Oskar ödülü almış olan "Yıldız Savaşları" adlı filmin gösterildiği salonun yarıdan çoğu ise boştu. "Geceyarısı Ekspresi"'nin bir kaç sinemada birden oynamasına karşın, bu çok Oskarlı filmden daha çok ilgi görmesi, üzerinde düşünülmesi gereken bir nokta. İki filmi karşılaştırdığım zaman şu sonuca vardım: "Yıldız Savaşları" filmi, güzel prensesi ve ülkesini zalim düşmanlardan kurtaran yakışıklı ve yoksul bir prensin kahramanlıkları üzerine kurulmuş bilim-kurgusal bir çocuk öyküsü. O denli ustaca (ve masraflı) bir biçimde görüntülenmiş ki izleyici filmi başından sonuna dek nerdeyse nefes bile almadan yutarcasına izliyor. Görüntü aldatmacaları, ses düzeni, inanılmaz bir teknolojinin ürünleri insanı sarıp sarmalıyor. Ama film bitip de sinemadan çıktığımız zaman belleğinizde pek bir şey kalmıyor, filmin etkisinden çabucak kurtulabiliyorsunuz.

"Geceyarısı Ekspresi" öyle değil. Eğer dayanıp sonuna dek salonda kalabilirseniz (ki bir çok kişi bunu başaramadı) sinemadan çıktığınız zaman sinirlerinizin kopma derecesine kadar gerilmiş çelik bir tel gibi olduğunu sanıyorsunuz. Bazı sahneler bir türlü gözünüzün önünden gitmiyor. Türkiye hapishanelerindeki koşulları ilk elden olmasa bile biraz bilen bir kişi olan beni böylesine etkileyen bu sahneler kimbilir "centilmen" İngilizleri nasıl etkilemiştir? Örneğin, filmde iki falaka sahnesi var. Birincisinde filmin kahramanı Hayes, ikincisinde hapisane müdürü Hamido çocukların ayakkabılarını çaldıkları gerekçesiyle sübyan koğuşundan üç çocuk falakaya yatırılıyorlar. Böyle bir olayın Türkiye'de hapisanelerde, karakollarda olağan olduğunu bildiğim halde çıplak tabanlara inen her sopada irkildim, yerimden sıçradım. Görüntü açısı, dayak yiyenlerin ve dayak atanların yüzlerindeki acı, nefret, sadistlik anlatımı çok ustacaydı. Böyle bir sahneyi Türkiye ve Türklük düşmanlığı diye niteleyebilmek için bunun gerçek olmadığını kanıtlamak gerek, ama bunu yapacak sinema eleştiricisi bulunabileceğini sanmıyorum. Falaka sahnelerinde izleyiciler tepkilerini çığlık atarak, küfrederek,daha yufka yürekliler de fenalık geçirerek belirttiler.

Bir başka sahnede Hayes, arkadaşına iftira atan Rıfkı adlı mahkumun, uzun ve vahşice bir döğüşten sonra, gözünü çıkardı ve ısırarak dilini kopardı. İzleyiciler arasında kusanlar, bayılanlar oldu. Kana bulanmış ağzından Rıfkı'nın dili sarkan Hayes'in görünümü gerçekten tüyler ürperticiydi.

BİR ULUSUN HALKINA KÜFREDİLMESİ HOŞ GÖRÜLEMEZ AMA

Sinema eleştiricilerimizin en çok tepki gösterdiği şey Hayes'in Türklere küfretmesi. Filmde Hayes kelimesi kelimesine şunları söylüyor. "Öyle domuz bir ulussunuz ki domuz yemediğinize şaşmamak gerekir" ve "sizden de, ülkenizden de, halkınızdan da nefret ediyorum." Her ikisi de arka arkaya söylenmiş şeyler. Birincisi açıkça küfür. Ama hangi koşullarda söylendiğine de bakmak gerek. Avukatı tarafından aldatılan ve sahte umutlarla avutulan Hayes, hapisten çıkmasına bir ay kala hakkındaki hüküm Yargıtay tarafından bozulup yeni yargılama sonucunda otuz yıl hüküm giyince söylüyor bu sözleri. Kuşkusuz halkına küfredilmesi kimsenin hoşgöreceği bir şey değildir; Ama, diğer taraftan, çok yabancısı olduğu insanlık dışı koşullar altında dört yılı aşkın bir süre yaşayan ve bu koşullardan kurtulmasına yalnız bir aykaldığını sanan bir kişinin daha 26 yıl aynı şeyleri göğüslemek zorunda kalacağını öğrenince gösterebileceği tepkiyi de düşünmek gerekir. Hayes'in tepkisi yanlış yönlendirilmiş bir tepkidir. Otuz yıl hapis cezası yemesinde ulusumuzun suçu yoktur. Hayes'in böyle bir cezayı kuzu kuzu, sessizce kabul etmesi düşünülemeyeceğine göre kime veya neye karşı tepki göstermelidir? Bu sorunun yanıtlanması sinema eleştiricilerimize bırakıyorum.

Filmin sonunda Hayes kendisini hastaneye göndermesi için hapisane müdürü Hamido'ya rüşvet verir. Hastaneden kaçmayı tasarlamaktadır. Hamido parayı alır fakat Hayes'i aldatır ve hastaneye göndereceğine Hayes'e tecavüz etmeye kalkışır. Hayes de Hamido'yu öldürür ve üniformasını giyerek elini kolunu sallaya sallaya hapisaneden çıkar gider. Böyle bir sahneyi de Türkiye ve Türklük düşmanı diye niteleyebilmek için Türkiye hapisanelerinden eşcinsel ilişkilerin olmadığını kanıtlamak gerekir.

Üzerinde durulan bir başka nokta filmde "Rum ve Ermeği parmağı" olduğu. Filmin yapımında Rum veya Ermenilerin herhangi bir katkısı olup olmadığını bilmiyorum.Filmde Türk rolü oynayan ve Türkçe konuşanların tümünün ise Rum ve Ermeni oldukları oyuncular listesine bakınca anlaşılıyor. Bu oyunculların bazıları, örneğin savcı, son derece güzel Türkçe konuşabiliyor ama bazılarının ne söylediklerini anlamak olanağı yok. Örneğin Hayes'i yargılayan yargıç kelepçe yerine "manakl" diyecek kadar Türkçe'den habersiz.

YA ÖTEKİ FİLMLER?

Yanımda oturan bir İngiliz genci Türkçe diyaloglara gösterdiğim tepkiden dolayı film bitince Türk olup olmadığımı sordu ve konuşmaya başladık. Film hakkında ne düşündüğünü sordum. "Türk hapisanelerindeki koşulların bundan daha kötü olduğunu biliyorum" dedi. Bu yargıya nasıl ulaştığını sorduğumda da 1973 yılında ITV-Granada televizyonunun yaptığı "Türkiye'de İşkence" adlı filmi gördüğünü söyledi ve aynı yıl bir İngiliz tarafından yazılan aynı konulu bir kitabı okuduğunu da ekledi.

Gavin Macfadyen'in yaptığı bu filmde 12 Mart faşizminin zindanlarında işkence gören işçiler, öğrenciler ve aydınlar baslarından geçenleri anlatıyordu. Bu film ve Jane Cousims'in yazdığı kitap İngiltere'de öylesine yankı uyandırmıştı ki Avam Kamarası'nda Dışişleri Bakanına bu konuda sözlü bir soru yöneltilmiş ve işkence konusu bazı İngiliz, Hollanda ve Norveçli milletvekilleri tarafından Avrupa Konseyi'ne kadar götürülmüştü.

"Geceyarısı Ekspresi"'nde anlatılan olaylar 1970-1974 yılları arasında geçiyor. Yani, büyük bir bölümü 12 Mart faşizmi sırasında geçiyor olayların. Filmin yapımcısının hapisane koşullarını bu denli ustalıkla incelemesinin 12 Mart faşizmini teşhiretme amacına yönelik olduğunu sanmıyorum. Hatta yapımcının Türkiye'nin böyle karanlık bir dönem geçirdiğini bildiğini de sanmıyorum. (Ne gariptir ki Londra'daki Türkiye Büyükelçiliği bir bildiri yayınlayarak 12 Mart faşizmi sırasında bir Türkiye hapisanesinde olup bitenleri anlatan "Geceyarısı Ekspresi" filmini faşistlikle suçluyor.) Kanımca. filmin yapılış amacı ne Türkiye'yi ne de infaz sistemini eleştirmek. Yönetmen. Billy Hayes'in kitabında anlatılan olaylardan bazılarının usta bir yönetim ve görüntüleme sonucu çok para getirecek bir filme dönüştürülebileceğini anlamış ve bu amaca yönelmiş. Görüldüğü kadarıyla da amacına fazlasıyla ulaşmış.

Elimden geldiğince film hakkındaki düşüncelerimi belirttim. Ama ortada yanıtlanmayan bir soru var hala: Neden böyle bir tepki gösteriyor bazı sinema eleştiricilerimiz?Bence bunun iki açıklaması var. Birincisi, filmi görmedikleri için. Sanırım filmi görürlerse bu tepkilerinin haksız olduğunu anlayacaklar. İkincisi ise Türk aydınlarının içini kemiren bir kurt. Hepimiz Avrupa'dan. Amerika'dan dönen dostlarımızın "Efendim, bizi oralarda hiç tanımıyorlar. Bana kaç kadın ile evli olduğumu, kadınlarımızın peçeli gezip gezmediklerini sordular" dediklerine tanık olmuşuzdur. Aydınlarımız herşeylerine hayran oldukları kapitalist ülkelerde böyle durumlarla karşılaşınca çok üzülürler, hatta aşağılık duygusuna kapılırlar. Kendilerinin o ülkeler hakkında ne bildiklerini sorsanız alacağınız yanıtlara şaşar kalırsınız. İşte bu rahatsızlık yüzünden Türkiye'yi olduğu gibi gösteren, anlatan filmler ve kitaplar ülkemizde çok tepki görür. ("Geceyarısı Ekspresi"'nin Türkiye'yesokulması yasaklanırsa hiç şaşmamak gerek) Bu aydınlarımıza, hayran oldukları batı ülkelerini yeren, yerin dibine batıran filmleri ve kitapları gene o ülkelerin insanlarının yarattığına ve hiç bir yasaklamayla karşılaşmadıklarına inandıramazsınız. Gene bu aydınlarımız, Türkiye'den güzel manzaralar gösteren beş para etmez bir filmi kötü ama gerçek yanlarımızı göstermemesi nedeniyle öve öve göklere çıkarırlar.

"Geceyarısı Ekspresi"'ni Türkiye düşmanlığı ile suçlayanlara söylenecek son bir söz var: Ya filmi görmemişsiniz ya da Türkiye'de hapse düşmemişsiniz.

SANATÇILAR TDK ÖDÜLLERİNİ TARTIŞIYOR

Geçen sayı başlattığınız Türk Dil Kurumu ödüllerine ilişkin soruşturmamız, bu sayıdaki yanıtlarla sona ermektedir. Sorularımıza yanıt veren edebiyatçılarımıza tekrar teşekkür ederken, zaman darlığı, yaz tatili gibi nedenlerle diğer bazı sanatçılarımızın bu konudaki yanıtlarını alamadığımızı belirtmek isteriz.

Soruşturmamızın sonuçlarını, gelen yanıtları bir araya getirerek değerlendirmeyi yararlı görmedik. İsteyen herkes soruşturmanın yeraldığı iki sayı dergiyi bir araya getirerek ödüllendirmeye en çok layık görülen eserleri ve sanatçıları ortaya çıkarabilir.

Bu konuda bizim çıkardığımız somut sonuçlardan birisi gerçekten de ödüllendirmeye aday pek çok eser ve sanatçının olduğudur. Sanatçılarımızın yaptığı bu değerlendirmeye katılmamak olanaklı değil. Ne var ki, bu tür edebiyat ürünlerini kitlelere tanıtmak ve sanatçıların mesajlarını kitlelere ulaştırabilmek için önemli etkilere sahip olan ödüller, özellikle TDK ödülleri konusunda çok ciddi eleştiriler ve kaygular vardır. Ülkemizdeki sanat ve edebiyat yaşamının sağlıklı gelişimi için bu eleştirileri dikkate almak ve önlemler geliştirmek kanımızca önemli sorunlardan birisi olmaktadır.

Ne var ki bu adımın atılabilmesi, somut sonuçların elde edilebilmesi için kimi demokratik güçlerin yanında, sanatçılarımızın da somut talepler geliştirmelerinden ve bu önerilerini ısrarla savunmalarından başka bir çıkış yolu yoktur.

Sınıf mücadelesinde yerleri ve işlevleri her geçe gün biraz daha iyi anlaşılan sanatın ve sanatçının işlevlerinin yerine getirilmesi bu alandaki demokratikleşme mücadelesinin de başarıyla sürdürülmesine bağlıdır.

YÜRÜYÜŞ

"TDK, BELLİ BİR DÜNYA GÖRÜŞÜNÜ YANSITAN KİŞİLERCE YÖNETİLİR"

Hayati Asılyazıcı

Seçmek görevi oldum olası güç bir yükümlülük gerektirir. Burada bir yapıtı okuyor, yargılıyor ve değerlendiriyorsunuz. Yani dünyanın en güç işini yapıyorsunuz demektir bu. Bir yargıcın yargı kararı denli, nesnel olma davranışı işine girdiğinizi varsayarak, okuduğunuz yapıtı değerlendireceksiniz. Rafa kaldırmadan değerlendireceksiniz. Konuyu iyi anlatan, dili arı olan, kompozisyonu ve buluşları, betimlemeleri yetkinleşen, görkemli bir yaratıya giden yazar, yaraştığı türde ödüllendirilmelidir.

Bu soy genellemeden bireysel bir değerlendirmeye gidiyor seçen kişi. Bütünsellikten bireyselliğe uzanıyor. Kollektif ürün değildir çoğunlukla değerlendirilen yapıt. Kimi şür çevirilerinin iki kişi tarafından yapılması dışında, söz konusu olan Türk Dil Kurumu'nun düzenlediği yarışmalarda kişisel çaba ürünleri değerlendirilir. Seçiciler Kurulu'nun yöntemi ne olursa olsun, eleştirmenliği yeğleyen çoğu kişinin, seçme görevini daha bir nesnel yaklaşımla gerçekleştirdiğini görüyoruz. Kuşkusuz burada tanımlamaya çalıştığım seçmecilikle eklektizm arasında en küçük bir yaklaşım yoktur. Diyalektik ve kesin bir zıtlık söz konusudur seçmeciliğin böylesinde; yani eklektizmde. Ama böyleleri yok mudur? Vardır elbet kişisel biçimde derleyip değerlendiren kişinin seçmecilikten kaçınması o denli güçtür. Ne ki, maddeci diyalektike dayalı yöntemle hareket eden seçici kurul üyesi seçme işinde üst düzeyi tutturacaktır. Çelişki diyalektiğinin farkına varan, ayırımını yapan kişinin bu çelişki diyalektiğinin öznel biçiminde eleştiri ve özeleştiriden payını alacağı için davranışları nesnel olacaktır. Öznel yaklaşımlar, seçici kurul üyesini aradığı doğrulardan uzaklaştırır elbet.

Yıllardır bu soy seçiciler kurulunu izlemişimdir. Yanılgıları, yan tutmaları gözlemleme olanağını bulmuşumdur. Çünkü, yazarları, eleştirmenleri, çokluk tanıma olanağını bulduğum için, yaptıklarını bilmem denli doğal bir şey olamaz. Kaldı ki bu bir ilke sorunudur, kişinin ilke sorunu. Yaklaşımlarda tarafsız olacaksınız ama değerlendirmede nesnel bir davranışın içine gireceksiniz. Kaç kişi vardır bu denli soylu ve nesnel davranan? Nihilist (hiççi) ve kuşkucu tavırlarla seçiciler kuruluna katılan kişi, başarısızlığı simgeler.

Yurdumuzda edebiyat ilginç gelişmeler gösteriyor. Önemli ürünlerin boy vermesi her yıl aynı düzeyde olmuyor kuşkusuz. Okur oranında artma, Türk yazarlarına karşın gösterilen ilgi umut verici. Ödüller, ilgiyi daha bir arttırıyor. Örneğin Türk Dil Kurumu'nun verdiği ödüller, Orhan Kemal için, Sait Faik için konulan roman ve öykü ödülleri daha çok önem kazandırıyar yapıtlara. Bu arada, Yunus Nadi Armağanı, Ali Naci Karacan gibi değişik nitelikle armağanlar da önemli katkılar getiriyor sanat dünyamıza.

Roman dalına baktığımda, Fakir Baykurt'un kendini aşmaya çalışan, yeni arayışlara iten bir çalışmanın ürünü olan Yayla adlı yapıtı ile Erol Toy'un Iğrıp'ı üzerinde durdum. Baykurt bu yıl Orhan Kemal Roman Ödülü kazandı. Kara Ahmet Destanı ile. Giderek kendini aşan, yeni bir denemeyle ilginç bir roman ortaya koyan Erol Toy'un Iğrıp'ını yeğlerdim. Bu yıl ödüllendirme açısından deneme kavramıyla ilgili yeni bir roman yazan Erol Toy'u seçerdim. İki kişi ödüllenmiş oluyor değerlendirme ölçütlerime göre. İçerik ve kurgu bakımından Türk Dil Kurumu'nun Roman Armağanına en uygun yapıttır kanımca Iğrıp.

Öyküler içinde beş yapıt arasından bir seçme yapardım. Örneğin, Leyla Erbil - Eski Sevgili, Oktay Akbal - İlkyaz Devrimi, Adnan Özyalçıner - Gözleri Bağlı Adam ve Selçuk Baran - Anaların Hakkı. Son ikisi Sait Faik ödülünü paylaştı.. Leyla Erbil; Eski Sevgili'de öz ve biçim yönünden hem kendini aşıyor, hem de yeni bir şeyler söylemede başarıya ulaşıyor. Bu yönleriyle yapıtı ödüllendirilmede ağır basıyor.

Şiir dalında iki ozanı seçerdim ilk değerlendirmemde. Edip Cansever'in Sevda ile Sevgi'si ile Atilla İlhan'dan Böyle Bir Sevmek'i. Kuşkusuz Egemen Berköz'ün "Yalnızlıklar... Yalnızlıklar"ı, Enver Gökçe'nin "Panzerler Üstümüze Kalkar"ı ve Ece Ayhan'ın "Yort Savul"u geçen yılın ilginç şiir yapıtlarını oluşturuyor. Cansever, Ben Ruhi Bey Nasılım adlı yapıtıyla geçen yıl T.D.K. ödülünü kazanmıştı. Bu nedenle özgün şiir anlayışıyla Atilla İlhan'ın Böyle Bir Sevmek adlı yapıtı, yüreğimde ağır basıyor. Türk Dil Kurumu'nun ödülleri arasına girerse Ece Ayhan ile Egemen Berköz'ün yapıtlarını olağan karşılarım yine de. Ancak, Enver Gökçe'ye bu ödülü verseler, sürprizle doldursalar bizleri. Ece Ayhan - Egemen Berköz bölüşebilir bu ödülü. Şükran Kurdakul'un Acılar Dönemi'ni de 1977 yılının başarılı şiir yapıtları arasında yer aldığını belirtmeliyim.

Bütünü olmasa bile, deneme yazılarını da içeren Haldun Taner'in Devekuşuna Mektupları'nı yine de bu türde seçmek isterdim.

İzleyebildiğim denli, gezi, çeviri ve oyunla ilgili yapıtlar arasında ödül gerektiren yapıtları anımsayamadım.

Türk Dil Kurumu'nun ödül verme politikası, kuşkusuz kendi iç sorunu olarak ortaya çıkarılmalıdır. Ödülü daha doğrusu ödülleri koyan kurum, kendi yönetmeliğine göre bir değerlendirme yapacak demektir. Önemli olan seçiciler kurulu ve onun tutumudur. Diyelim ki, yukarda adlarını saydığım sanatçılar ödüllendirilmedi? Ne olacak bu durum karşısında? Elime kalemi alıp Türk Dil Kurumu gibi bir kurumu eleştirmekle sonuç değişecek midir? Burada seçiciler kurulu eleştiriye açıktır. Bir bakı söz konusuysa, dilediği yapıtı seçemeyen kurul üyesi çekilmelidir öncelikle. Bu bir davranıştır; giderek eleştirel bir yaklaşımla olayları değerlendirme zorunluğu vardır. Ancak, şunu da bilmekte yarar var: Türk Dil Kurumu, belli bir dünya görüşünü yansıtan kişilerce yönetilir. Kurumu yöneten kişilerden dünya görüşlerinin dışında bir yaklaşımı beklemek biraz safdillik olur.

Doğal olarak sorularınızı yanıtlarken, kuruma pek öyle önemli bir eleştiri getiremiyorum. Ne ki, olasılıklar üzerinde durarak eleştiri yapıyorum. Çünkü, her ödül kendi kuralını getiriyor. Bu kurallara göre değerlendirme yapıldığını bilmekte yarar vardır.

"SANATÇI TOPLUMUN KONUŞTUĞU DİLLE KİTLEYE YÖNELMELİ"

Tanju Cılızoğlu

İzin verirseniz anketinizin sorularına tek bir cevap vermek istiyorum.

Ülkemizde tüm üst yapı kurumları artık tükenmiştir. Burjuvazi kendi öz kurumlarına artık kan verememektedir. Herşey insana insan emeğine aykırıdır. Türkiye bu çelişkinin depreminde yaşamaktadır.

Türk Dil Kurumu da temel amacı burjuva jargonu yaratmağa dönük bir üst yapı kurumudur. Dilin arınması için yola çıkılmış ama amaç saptırılmıştır. Bilimsel kökenli ve halka dönük bir araştırma yapılmamakta bu kurumun olanaklarından pay sağlanmak için çalışmalar saptırılmış bir yörüngede sürdürülmektedir. Türk Dil Kurumu'nun bugün belirttiği yöntem bir sanatçının yazarın halkından kopmasıdır. Halkın benimsemediği kelimelerle halka yaklaşmanın gerçeği ortadadır.

Dün Osmanlı sarayının yörüngesine oturmuş ulufe ile yaşayan sanatçı ile halkın organik ilişkisi nasıl koparılmış ve halk kendi kültürünü kendisi üretmişse bugün aynı çelişkiyi Türk Dil Kurumu yürütmektedir.

Sanatçı taraflıdır. Sanatçı seçimini yapmıştır. Bunun arası, ortası yoktur. Ya emeğe karşı, tüm üst yapı kurumlarına karşı olmak ya da bu üst yapı kurumlarının yörüngesine girmek. Seçim budur.

Sınıfsal seçimini yapmış sanatçının ödevi bu çirkin sömürüyü yapıtlarıyla halka aktarmak bir sınıfın çelikleşmesini sağlamaktır. Bunu yüklenen sanatçı toplumun konuştuğu dille kitleye yönelmek zorundadır.

Türk Dil Kurumu ödüllerinin bir sapmanın, bir saptırmanın bedelini ödemekten öte işlevi yoktur.

"TDK, YAPITLARI RESMİ İDEOLOJİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİYOR"

Aziz Çalışlar

Bugün için, TDK yerine ödül vermek istemezdim.

TDK'nun ödül verme politikası, TDK'nun kendi genel politikasından soyutlanamaz. Bu bakımdan, TDK'nun ödül verme politikasını onun kendi genel politikası ve siyasal-ideolojik konumu içinde görmek gerekir. Dolayısıyla, TDK ödülleri, kendi özel yönetmeliğinin dar sınırları dışında, TDK'nun "politikası" içinde ele alınmalıdır. TDK'nun politikası ise, kısaca özetlendiğinde, sanat yapıtlarının temelde "resmi ideoloji" uyarınca değerlendirilmesidir. Nitekim, şimdiye kadar, "resmi ideoloji" dışında kaldığı görülen hiç bir yapıtın TDK ödülü almamış olması bir rastlantı değildir. Buysa, "tarafsızlık", "salt dil" açısından değerlendirmenin altında aslında güçlü bir "taraflılık" yattığının özlü bir yansımasıdır. Bu da, TDK'nun dili "biçimci" bir anlayışla ele alarak, dili düşünce'den (resmi-ideoloji dışındaki düşünce'den) soyutlamasıyla birleşmektedir. Sonuçta, sanat yapıtları bir "kurgu-dil"e göre ödüllendirilmekte, genellikle, hangi yapıt daha çok "öztürkçe" ise, yani, resmi-ideolojik düşünce'ye karşıtlıktan uzaksa, ödüle daha çok yaklaşmaktadır. Özümlersek, TDK'nun ödül verme politikası, genelinde ve özünde, TDK'nun dili "biçimci", "soyut" olarak almasının; sanatı "resmi-ideoloji" doğrultusunda değerlendirme politikasının; "tarafsızlık" örtüsü altında, burjuva-idealist sınıfsal sanat ve dünya görüşünün, burjuva ideolojisinin somut bir yansısı ve anlatımıdır.

"TÜRKİYE'DE EDEBİYAT ÖDÜLLERİ TOPLUMSAL ETKİNLİĞİNİ HIZLA YİTİRİYOR"

Demir Özlü

İzin verirseniz bütün sorularınızı birarada yanıtlıyayım.

TDK ödüllerini bilmem ama, ben herhangi bir roman ödülü jürisinde olsaydım, bu yıl oyumu Necati Tosuner'in "Sancı.. Sancı.." adlı romanına verirdim. Romanda tarihsel perspektif arayanları belki tam anlamıyla doyurmaz ama, bir başına, batılı anlamıyla yeni bir roman olarak, bu kadar iyi yazılmış bir roman az bulunur bir başarıdır. Böylesi bir roman, günümüz Almanya'sında, Fransa'sında ya da roman gelenekleri eski olan bu çeşitten bir ülkede yayınlansaydı göklere çıkarılırdı. 1977'de yayınlanan romanlar içinde, bu değin iyi yazılmışı yoktur (Ayrıca bkz: Nedim Gürsel, 'Sancılı Kambur ya da Türkiyeli Sizifos, Türk Dili, s: 323, Ağustos 1978). "Sancı.. Sancı.." sosyolojik olma savında bir roman değildir. Ama gene de, bir sınıf Alman ve Türk insanının (işçi sınıfına yakın kişilerdir bunlar) yaşantılarından görünümler sunar. Asıl da en önemlisi bütün bu çağdaş uğultu arasında romanın başkişisi Osman'ın bireysel mitosu, Petra'yla ilişkisinde oluşan diyalektik şiir, bir senfoninin ana-teması gibi ortaya çıkar; hem romanın ince çizgili biçimini tamamlar, hem de günümüz dünyasına bir aşk çığlığı yerleştirir.

Edebiyat ödüllerine gelince: bu konudaki düşüncelerimi Milliyet Sanat Dergisi'nin 281. sayısında açıkladım. (12 Haziran 1978). Bizde, edebiyat ödülleri, hemen hemen bütünüyle, yozlaşmışlardır.

İki türlü edebiyat ödülü verme politikası olabilirdi: Birincisi, genç yazarlara ya da ilk yapıtlarını yayınlayan yazarlara verilecek 'özendirme' ödülleri; ikincisi de, belli bir kültürel etkinlik birikimi, edebiyat anlayışlarının belli bir alanında kararlı başarı, herhangi bir ahlaksal ya da toplumsal değere gösterilen sadakat, ulusal ya da evrensel kültüre katkı, örneğin işçi sınıfının idealine gösterilen bağlılık.. vb. gibi ödülle kararlaştırılmış bir tutumda varlık göstermiş, olgunluk çağı yazarlarına verilecek armağanlar... Olgunluk çağına varmış ve edebiyata katkıda bulunmuş bir yazarın ödüllendirilmesi zaten toplumsal bir borçtur. Ama bu iki çeşit ödül iki ayrı yapıta ödüldürler ve sürekli olarak aynı çizgide götürülecek bir tutarlılığın izlenilmesini gerektirirler.

Bizdeki edebiyat ödülleri, ikisini birbirine karıştıran, tuhaf yapıda bazı ödüllerdir; zaten, bu yüzden ve başka özel nedenlerle de, toplumsal önemlerini hızla yitirmişlerdir.

Asıl çarpıklık da, edebiyat ödüllerine yazarın yapıtlarıyla katılmasının, ödül tüzüklerinde şart koşulmasından doğmaktadır. Böylece, edebiyat ödülleri, ödül olmaktan çıkmakta, anlamsız birer yarışma halini almaktadır. Öyle sanıyorum ki, yazarların ikide bir, yarışmayı andıran ödüllere katılmalarla kendilerini öne sürmeleri, ağırbaşlı bir uğraş olan edebiyat etkinliğiyle, büyük ölçüde de bireysel, siyasal ve toplumsal anlamda onurlu bir tutum olması gereken yazarlık tutumuyla bağdaşmaz, düşüncesindeyim.

"TDK BİZİM İÇİN KAPALI BİR KUTUDUR"

Ömer Polat

Sorularınızın üçün. ayrı ayrı cevap vermek oldukça güç. Bu, sizin sorularınızın kapalılığından değil, Türk Dil Kurumu'nun bize kapalı olduğundan. Kapalı bir kutu olduğundan.

Bu kurumun ödül verme ölçüsü nedir? Başvuru nasıl yapılır? TDK seçiciler kurulu nasıl oluşur? Kimlerden oluşur? Bütün bu sorular benim için kapalı ve berraklığa ulaşmamıştır. Bir yapıtta ilk göz önünde tutulan en önemli ilke yapıtın özü müdür, yoksa biçimi mi? Yoksa yapıt TDK sözlüğüne en çok uyan olduğu için midir ödüle layık görülmesi? Bilmiyorum. Hangi yapıtların da başvurduğunu bilmiyorum. Bildiğim tek şey YÜRÜYÜŞ'ün bir önceki sayıda yaptığı soruşturmada arkadaşlarımın verdiği yanıtlardan öğrendiğim bir kaç ad. Sonra? Bizim için bilinmeyen, Kaf dağının ardında saklı gibi.

TDK önce açık olmalıdır. En azından başvuruculara açık olmalıdır. Ödül için başvurulan yapıtların duyurulması. Seçicilerin açıklanması. Her şeyin kamuoyunun gözü önünde ayan beyan yapılması. Bir de başvurma koşulunun kaldırılması. TDK'nun gücü mü yetmiyor o yıl yayınlanan bütün yapıtları alıp ödüllendirmeye sokmaya? Batar mı? Sanatçıyı onurlandırmaktan niye korkuyor bu kadar? Yoksa bu korku kapalı kutunun işine gelmesinden midir, nedir?

Hele verdiği ödül bugünün şartlarında çok az bir şeydir. Hiç değilse bu konuda göz önünde tutularak artırılması yapılmalı.

Ödüle layık çok yapıt çıktı. Bir sıralama gözetlemeden söylersem: Hilmi Yavuz'un "Doğu Şiirleri", Adnan Özyalçıner'in "Gözleri Bağlı Adam"ı, Leyla Erbil'in, "Eski Sevgili"si, Fahri Erdinç'in "Acı Lokma"sı, Necati Güngör'ün "Sevgi Ekmektir"i, Sennur Sezer' in "Direnç"i, Aziz Çalışlar'ın "Gerçekçi Tiyatro Sözlüğü" ve Füsun Tayanç-Tunç Tayanç'ın "Türkiye'de ve Dünyada Tarih Boyunca Kadın" adlı incelemeleri ödüle layık, Hem çok ödüle. Bunlar okuduklarım. Bu ödüle layık yapıtların daha da çok olduğuna inancım sonsuz. Ama bizim sonsuz inancımızla TDK'nun sonsuz inancı arasında bir fark var mıdır, yok mudur yakında göreceğiz.

"TDK ÖDÜL YÖNETMELİĞİ YENİDEN DÜZENLENMELİ"

Ülkü Tamer

Türk Dil Kurumu ödüllerine bu yıl aday gösterilen kitapların tümünü okumadım; onun için, ilk sorunuzu karşılıksız bırakacağım.

Türk Dil Kurumu'nun ödül verme politikasına ilişkin görüşlerime gelince..

Bu konuda, Kurum'un belirli bir politika saptaması ve ödül yönetmeliğini yeniden düzenlemesi gerekir kanısındayım. Sadece "güzel Türkçe" kullanmak, Türk Dil Kurumu ödülü almaya yetmemeli. (Kaldı ki, geçmişte "Kötü Türkçe"'nin ödüllendirildiğini de gördük.) Yapıtların içerikleri, sanat değerleri de göz önünde bulundurulmalı. "Zaten bulunduruluyor," denilecek. Bilmiyorum, "zaten bulunduruluyor" mu?

Bir dalda ödül alan sanatçı, daha sonra hiç bir yapıtıyla başka dallarda aday gösterilemiyor. Söz gelimi, Melih Cevdet Anday, Turgut Uyar, Tomris Uyar çeviri dalında ödül aldılar. Demek ki, şiir ve öykü dallarında öd'ül alma olanakları kalmadı.

Ödüller daha çok genç sanatçılara verilmeli. Belki bir "Büyük Ödül" konularak, o yıl yapıt verilmemiş olsa bile, kendini kanıtlamış bir sanatçının tüm yaşamı, emeği değerlendirilmeli.

"TDK YÖNETİMİNİN ANTİ DEMOKRATİK TUTUMU AÇIĞA ÇIKTI"

Hilmi Yavuz

Bu yıl şiir ve deneme-eleştiri dalında ödüle katıldığım için bu iki soruya yanıt veremeyeceğim.

TDK'nun etkinliklerine ilişkin olarak söyleyebileceğim şudur. TDK demokratik ilkelerle kendini bağımlı saymayan, dil sorunlarını sözcük üretimi düzeyinde dar ve sınırlı bir biçimde algılayan kapalı ve kemikleşmiş bir grubun elindedir. Son TDK kurultayı sırasında gerek yar kurul çalışmalarında gerekse Genel Kurul'da yöneticilerinin anti-demokratik tavırları kesinlikle açığa çıkmıştır. Kurul yönetiminin demokrat, ilerici ve dil sorunlarını Türkiye'nin genel sorunlarından soyutlamayan bir yönetime geçmesi gerekir. Önümüzdeki kurultaylarda Marksist aydınlar olarak bu doğrultudaki savaşımımızı sürdüreceğiz.

"TDK AZINLIĞA AÇIK BİR KURULUŞTUR"

Seçkin Cılızoğlu

T.D.K., kuruluş biçimi, ekonomisi ve işleyişi ile yerleşik düzenin, azınlığa açık bir kuruluşudur. Bu oluşumu ile çağdaş dünya görüşünden ve kitlelerden uzaklaşan kurumun ödülleri de aynı niteliği taşır. Bu nedenle kurumun doğruları ile benim doğrularımın ödüllendirilecek yapıtlar konusunda kurumun seçecekleri ile benim seçeceklerimin hiçbir zaman çakışmayacağına ve aramızda bir sınıfsal çelişki olduğuna inanıyorum. Bilimsel sosyalizm doğrultusunda, sınıfsal yaklaşım içindeki sanatçıların bu ödüllendirmeye başvurmasını da gereksiz ve anlamsız buluyorum.

Bir kitap

"Ekim Devrimi sonrası Türkiye tarihi"

Bilim Yayınları Türkiye'de ilk kez marksist bir çağdaş Türkiye tarihi yayımlamış bulunuyor. Bugüne değin Türkçe ve yabancı dillerde Ulusal Kurtuluş Savaşımız ve Cumburiyet Türkiyesi tarihi üzerine sayısız kitap basılmış; ancak bu yapıtların büyük çoğunluğunda Türkiye gerçeği ya çağın gerçeklerindenarıtılarak ele alınmak istenmiş, ya da tarihe "pedagojik" bir işlev yükletilerek bilimsellikten ırak, "ulusal bilinç" aşılanması amaçlanmıştı. Nitekim Anadolu' daki Milli Mücadele irdelenirken dünya tarihinde yeni bir dönem açan Ekim Devrimi görmezlikten gelinmiş, III. Enternasyonal'in ulusal bağımsızlığa yönelik girişimlere katkısı hasır altı edilmiş, kapitalist ülkeler işçi sınıfının sermayeye karşı savaşımı gündem dışı tutulmuştu. Ya da uluslaşma sürecinde tarih salt "ideoloji" olarak görülmüş, Etilerden Sümerlere değin tüm Anadolu ve çevresinin ilkçağ uygarlıkları Türkleştirilmek istenerek ulusçuluğa gerici bir kisve verilmişti.

Resmi tarihçiliğin başka bir kısır döngüsü tarihin Osmanlı vak'anüvis geleneği doğrultusunda salt siyasal tarih olarak ele alınışı ve tarihi yapan halk kitleleri önemsenmiyerek karizmatik kişiliklerle yetinilmesi olmuştu. Büyük adam öğretisi ışığında "milli şef"ler yaratılmış, "fert yok cemiyet var" sloganlarıyla "milli birlik" adına sınıfsal egemenlikler gizlenmek istenmişti.

1960'lara değin etkin olan bu tür tarih anlayışı giderek eleştirel bir boyut kazanmaya başlamışsa da henüz yakın dönem Türkiye tarihinin bilimsel bir dökümü gerçekleştirilememiştir. Bilim Yayınlarının yayımladığı iki ciltlik Ekim Devrimi Sonrası Türkiye Tarihi bu tür çarpıklıkları gidermeye yönelik bir çaba. SSCB Bilimler Akademisi Asya Halkları Enstitüsü, Azarbeycan SSCBilimler Akademisi Yakın ve Orta Doğu Enstitüsü ve Ermenistan SSC Bilimler Akademisi Doğu Araştırmalar Bölümü bilim emekçilerinin ortak bir ürünü olan ve Moskova'da Bilim Yayınevi tarafından Rusça yayımlanan bu yapıt Ekim Devrimi sonrası elli yıllık bir dönemi kapsıyor. İlk cildi İkinci Dünya Savaşı ertesine kadar uzanıyor. 1918-1923 Ulusal Kurtuluş Savaşı, 1923-1929 bağımsızlığın pekiştirilmesi dönemi, 1929-1933 Dünya Ekonomik Buhranı yılları, 1933-1939 dünya savaşı öncesi ve 1939-1945 savaş yılları temel bölümlerini oluşturuyor. İkinci cilt ise 1945-1950 savaş ertesi Türkiyesini, 1950-1960 Demokrat Parti dönemini ve 1960 Devrimi ertesini kapsıyor.

Sovyetler Birliği'nde dil, tarih ve ekonomi alanlarındaki Türkoloji çalışmaları 1920' lerin ilk yıllarında başladı. Ulusal Kurtuluş Savaşının sıcak günlerinde Türk-Sovyet dostluğunu pekiştirilmesinde önemli katkıları oldu. Ankara'nın Rus Sovyet Federatif Cumhuriyeti'yle ve Kafkas sosyalist cumhuriyetleriyle diplomatik ilişki kurması ve 16 Mart 1921 Dostluk ve Kardeşlik Andlaşmasının imzalanması ertesi Anadolu'ya geçen Sovyet yetkilileri ilerki yıllarda anılarını yayımlamışlar. Nitekim Frunze ve Araloff'un yapıtları bugün dilimize kazandırılmış bulunmakta. Aynı yıllarda Sovyet bilim adamları Türkiye üzerine çalışmalarını yoğunlaştırmışlar, Milli Mücadele'nin önemini vurgulayan yapıtlar ortaya koymuşlar. Örneğin M.P.Pavloviç'in Devrimci Türkiye adlı yapıtı 1921 yılında yayımlanmış, kısmen Türkçeye de çevrilmiş; 1923'te V.A.Gurko-Kryajin'in Türkiye'de Devrim Tarihi basılmış. Milli Mücadele dönemini ele alan diğer bir yapıt N.Sokolski'nin Çağdaş Türkiye Üstüne Yazılar'ı (1923).

Bir dizi dönüşümün gerçekleştirildiği Cumhuriyetin ilk yılları G.Astahov'un Sultanlıktan Demokratik Türkiye'ye (1926), A.Melnik'in Cumhuriyetçi Türkiye (1928) ve Türkiye: Tarihsel Geçmiş ve Bugünü (1929), Irandust'un Kemalist Devrimin İtici Gücü (1928) adlı kitaplarında işlendi.

Ayrıca Türkiye ile ilgili birçok inceleme Yeni Doğu, Devrimci Doğu, Uluslararası Hayat, Dünya Ekonomisi ve Dünya Politikası, Dünya Ekonomisi ve Uluslararası İlişkiler, Ulusal ve Sömürge Sorunları Üstüne Malzeme, Sovyet Doğu Çalışmaları, ve 1955' ten beri SSCB Bilimler Akademisi Asya Halkları Enstitüsü'nce yayımlanan Asya ve Afrika Halkları gibi dergilerde yer aldı.

Bu arada Sovyetler Birliği'nde genel nitelikte bir dizi Türk tarihi yayımlandı. Miller'in Kısa Türkiye Tarihi (1948) ve Çağdaş Türk Tarihi Üstüne Yazılar'ı (1948), Noviçev'in Türkiye: Kısa Tarih'i (1965) bunlar arasında yeralan yapıtlardan.

Ancak 1960'lar Sovyet Türkolojisine yeni boyutlar getirdi: Çağdaş Türkiye'nin siyasal ve sosyo-ekonomik sorunlarına yönelik geniş bir araştırma dizini bu yıllarda yayımlandı. D.I.Vdoviçenko'nun Türkiye'de Ulusal Burjuvazi (1962), Yu N.Rosaliyev'in Türkiye'de Kapitalist Gelişmenin Özellikleri (1962) ve Türkiye'de Sınıflar ve Sınıf Savaşımı (1966), R.P.Kornienko'nun Türkiye'de İşçi Hareketi (1965), I.V. Alibekov'un Türkiye'de Devlet Kapitalizmi, N.G.Kiryeyev'in Türk Dış Ticaretinde Ulusal ve Yabancı Sermaye (1968), Danilev'in Çağdaş Türkiye'de Orta Sınıflar ve Politik Hayat (1968) başlıklı yapıtları bu dönemde basılan kitaplardan birkaçı. İşte böyle bir birikimin ürünü olarak ortaya çıkan Ekim Devrimi Sonrası Türkiye Tarihi Sovyet Türkolojisinin bir bireşim (sentez) denemesi olsa gerek.

Doğal olarak bu denli kapsamlı bir uğraş Türkiye tarihinin değerlendirilişinde önemli bir boşluğu dolduruyor. Resmi tarihin çarpıttığı bir dizi gerçek yapıtta yörüngesine oturuyor, yarım yüzyıllık olaylar dizininin sınıfsal bir değerlendirmesi yapılıyor.

Ancak büyük ölçüde ikincil kaynaklarla yetinmek zorunda kalan Sovyet Türkolojisi, sorunları Marksist bir açıdan ele alsa da, kullandığı Türkçe ve Batı dillerindeki kaynakların nitelikçe yetersizliğinin belirtilerini taşıyor. Türkiye'deve Batı dillerinde yayınlanan kaynaklarda, sınıfsal nitelikleri nedeniyle, çağdaş Türkiye tarihinde Türkiye işçi sınıfının ağırlığı ve sosyalist hareketin önemi görmezlikten gelinmiş, hatta Türkiye toplumunun toplumsal sınıflardan oluştuğu gerçeği yadsınmıştır. Sovyet Türkolojisi bu gerçeği sürekli gündeminde tutmuşsa da birincil, ana kaynaklara ulaşamaması nedeniyle çıkarsamalarla yetinmiştir. Bu tür çıkarsamalar önemli bir boşluğu doldurmuştur. Ancak Türkiye işçi sınıfı hareketinin Türkiye tarihinin oluşumundaki etkinliği yeterince vurgulanamamıştır. Kanımızca eksikliklerin sorumluluğu Sovyet Türkologlarından çok ülkemizin araştırmacılarına düşmektedir. Bugüne değin 1908-1925 dönemi dışında Türkiye işçi sınıfının siyasal ve sendikal mücadelesi kaynaklara inilerek, ayrıntılı bir biçimde irdelenememiştir. Çağdaş Türkiye tarihinin sınıfsal çözümlemesi birincil kaynaklara başvurularak yapılmadıkça yetersizlikler bireşimci nitelikte araştırmalara da yansıyacak, salt kuramsal çıkarsamalarla yetinilmek zorunda kalınacaktır.

Dilimize böyle bir değerli tarih yapıtı kazandırdıkları için Bilim Yayınlarını ve çevirmeni A. Hasanoğlu'nu kutlamak gerek.

Depremden üç yıl sonra

LİCE HALKI DÖRDÜNCÜ KIŞI ÇADIRDA BEKLİYOR

9 Eylül 1976'da Diyarbakır'ın Lice ilçesi büyük bir depremle sarsıldı. Çağın en kötü yerleşim koşullarında yaşayan onbini aşkın emekçi ve çocukları yaşamını yitirdi, bir o kadarı evsiz kaldı. Bu doğal afetin emekçi halka getirdiği yıkım,gerçekte–burjuvazinin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya yönelik ırkçı, şoven milliyetçi politikasının bir ürünüydü. Onbinlerce Doğu'lu emekçiye yönelen deprem ve benzeri doğal felaketler tehdidi, onları en geri yaşam ve çalışma koşullarına mahkum eden ekonomik ve toplumsal politikanın sonucuydu.

Lice depreminden sonra işbaşına gelen burjuva iktidarları Lice halkına pekçok vaatte bulundular. Seçimlerde birbiriyle yarışan burjuva partileri de bölgede umut dağıttılar. Fakat üç yılı aşkın süredir Lice halkanının sorunlarını hafifletecek tek bir önlem alınmadı. Yabancı ülkelerden gönderilen yardımlardan ve ithal edilen barakalardan başka somut birşey görülmedi. İklim, yaşama ve ekonomik koşullara uygun olmayan bu barakalar da Lice'lilerin sorunlarını çözmek bir yana, daha da ağırlaştırdı. Bu arada pekçok müteahhit milyonlarına milyon kattı.

Lice'nin Muradiye ve Cammikebir mahalleleri bugün deprem anındaki durumunu olduğu gibi koruyor. Bu mahallelerin emekçileri depremin yerle bir ettiği mahallelerde mağara biçiminde oyuklar açarak yaşamlarını sürdürüyorlar. Donarak, hastalanarak geçece dördüncü bir kış mevsimi bu yörenin halkını bekliyor. Bu dördüncü kışa girerken de yöre halkına yönelik hiçbir önlem alınmamıştır.

Lice'liler burjuva politikacılarının aldatma ve göz boyama yöntemlerine karşı büyük bir tepki gösteriyorlar. 1976'daki depremden sonra zamanın Başbakanı Demirel' in yöreye gelerek halkın evlerinin yapılacağını vaat ettiğini, bu nedenle Lice'lilerin çoğunun 1977'de AP' ye oy verdiğini anlatıyorlar. Ecevit' in de deprem sırasında Lice'ye gelip pek çok söz verdiğini anlattıktan sonra, yeni hükümetin kurulmasından sonra Ankara'ya, kendi ekmeklerinden keserek en az on kez gittiklerini belirtiyorlar. Buna karşılık yine hiçbir sonuç alamadıklarını ve dördüncü kışa da aynı eski koşullarda girdiklerini söylüyorlar.

Türkiye İşçi Partisi Lice İlçe başkanı, Lice'de depremden bu yana olup bitenleri ve Lice halkının en güncel sorunlarını dile getiriyor.

Lice TİP İlçe Başkanı, büyük depremden sonra dördüncü kışı bekleyen Lice halkının sorunları hakkında Yürüyüş' ün sorularını yanıtladı.

★ Lice deprem çizgisi üzerindedir. Bu bilindiği halde ne tür önlem alındı.

☆ Bir konuyu açıklamak isterim. Türkiye deprem bölgesi üzerinde. Deprem çizgisi üzerinde. Erzincan, Varto, Gediz, Lice ve Van depremleriyle bu olgu yaşandı. Onbinleri aşan insanların ölümüyle depremin acı sonuçları yaşandı. Mevcut yapıyla daha yaşanacak.

Aynı deprem çizgisi üzerinde olan başka ülkeler de var. Bu ülkelerde de deprem ve benzeri doğal afetler olmaktadır. Bu ülkelerde de deprem sonucu insanlar ölmektedir. Ama depremin yarattığı sonuçlar, Türkiye ile o ülkeler için farklılık gösteriyor. Aynı çizgi üzerinde bulunan ülkeler bizim gibi aynı acı sonuçları yaşamıyor. Depremin yarattığı sonuçlar farklı. Farklılık ülkelerin ekonomilerinin gelişkinlik düzeylerine bağlı. Farklılık mevcut sisteme bağlı, mevcut iktidarların hangi sınıfa hizmet ettiklerine bağlı.

Deprem ve benzeri doğal afetler, ekonomik bakımdan azgelişmiş ülkelerde ençok kayıplara yol açıyor. Açmaktadır. Sanayisi gelişmiş ülkelerde bu doğal afetlerin etkisi daha az olmaktadır. Bu ülkelerin insanları için deprem korkulacak bir olgu olma niteliğini yitirmiştir. Ama emperyalizmin sömürü ağı içinde olan, burjuvazinin ve onun ortağı büyük toprak sahiplerinin iktidarda olduğu ülkelerde depremin sonuçları daha acıdır. Bu ülkelerde, nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturan geniş emekçi yığınlarının deprem ve benzeri afetlerden korunması tesadüflere kalmıştır. Tesadüflere bırakılmıştır.

İşte Türkiye bu olgudan kendisini kurtaramamıştır. Erzincan, Gediz, Varto, Lice ve arkasında Van depreminin sonuçları, Türkiye'nin bir "tesadüfler ülkesi" olduğunun bir kanıtıdır. Bu bölgelerdeki depremlerin acı sonuçlarından sonra gelmiş geçmiş iktidarlar vaadlerden öte bir önlem almamışlardır. Lice' nin başka bir yöreye tahliyesi kararının 1966'da alınmış olmasına rağmen o güne kadar herhangi bir girişimde bulunulmaması, burjuvazi ve burjuva iktidarlarının geniş emekçi yığınlarını gelecekleriyle başbaşa bırakmanın bir kanıtıdır. Lice depreminde, dönemin başbakanı Demirel depremin acı sonuçlarını "kader" olarak nitelemiştir. Ve böylelikle burjuva iktidarlarının geniş emekçi yığınlarının yaşamlarına olan ilgisini dile getirmiştir. Deprem ve benzeri doğal afetler bu olayda da geniş emekçi yığınlarının yaşamlarının bir parçası olarak sunulmaya çalışılmıştır. Ama nedense deprem ve depremin acı sonuçları burjuvazi için kader olmuyor.

Varto, Lice ve Van depremlerinin açtığı acı kayıplar gerekli önlemlerinin alınmayışından öte daha geniş bir anlamı öne çıkarmaktadır. Lice depreminin arkasından Van depremi oldu. Lice depremi önlem alınması için bir olaydı. Ama bu yapılmadı. Her iki depremin sonucu korkunç oldu. Her iki deprem de Doğu bölgesinde oldu. Bu iki deprem bir olguyu açığa çıkarıyor. Olgu şurada: Doğu ve güneydoğu bölgeleri diğer bölgelere göre geri bırakılmıştır. Her iki depremin de yol açtığı kayıplar daha büyüktür.

Doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesinin diğer bölgelere göre daha geri bırakılmış olmasının, kayıpların büyüklüğünde önemli payı var. Kayıpların büyüklüğü, Türkiye'nin emperyalizmin sömürü ağı içinde oluşunda;kayıpların büyüklüğü, emperyalizme bağımlı Türkiye kapitalizminin işleyişinde. Kayıpların büyüklüğü Türkiye kapitalizmi ve iktidarlarının ayırım gözeten politikalarında. Lice ve Van depreminde yeterince can ve mal güvenliğinin sağlanılması için önlemlerin alınmamış olması, burjuva iktidarlarının ayırım gözeten politikalarının açık bir kanıtıdır.

Doğu'nun geri kalmışlığı sadece kapitalizmin eşitsiz gelişme kanununun sonucu değildir. Sorun politiktir ve burjuvazinin ve iktidarlarının bilinçli olarak uygulayageldikleri sosyal ve politik tutumda ortaya çıkmaktadır. Politik çıkarları için burjuvazinin uygulayageldiği şöven,ayırım gözeten politika bölge halkının, dilinden, dininden,mezhebinden dolayı sorumlu tutularak maddi ve manevi baskının yapılmasıdır.

Ama Lice depremiyle geniş emekçi yığınlarının acıyla başbaşa bırakılması elbette sadece bu bölgenin kaderi değil, ülkenin tümünde emekçi yığınlarının yaşamlarının bir parçasıdır. Depremin ve doğal afetlerin ve sistemin yarattığı acı yaşamdan kurtuluş, emperyalizmden kurtuluşla mümkündür. İnsanların yaşama hakkının gerçekleşmesi kapitalizmden, burjuvazinin ve onun ortağı büyük toprak sahiplerinin iktidarlarından kurtuluşla, sosyalizme varmakla olanaklıdır.

★ Deprem sonrası ne önlemler alındı?

☆ Depremden sonra yapılan yardımlar ve yardımların nerelerde kullanıldığı sık sık basında çıktı. O zamanda çok şeyler söylendi. Yapılan yardımların gerçek felaketzedelerin dışında kimlerin cebine girdiği konusunda çok somut şeyler yazıldı. Hangi burjuva partilerinin liderlerinin yapılan yardımları kullandığı o zaman yazıldı. Bu konunun bir yanı. Bizim yaşamımızı yakından ilgilendiren bir başka sorun daha var. O da şu: Depremden sonra yapılan evler, barakalar. Adına baraka dediğimiz bu evler iklim koşullarına elverişsizdir. Kullanılmayan, kullanılmaya elverişli olmayan evler, sosyal gereksinmelere uygun olmayan evlerdir. Bu evler ayrıca ekonomik de değildir. Sert iklimli yöremizde bu barakalar sonucu kışın yüzlerce çocuk yaşamını yitirmektedir. İki odalı olan bu barakalarda geçinme ve yaşama şartları çok ağırdır. Birkaç hayvanı olan emekçilerin yaşamı gözönüne alındığında barakaların konut ihtiyacını karşılamadığı daha iyi ortaya çıkar. Yabancı tekellerin daha çok zengin olması için yaşamımız bu barakalara uydurulmuştur. Van'da da aynı barakalar kullanılıyor. Barakaların elverişsizliği konusunda çok şey söylenilmesine rağmen aynı yöntemin uygulanması, yabancı tekellerin çıkarını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Depremden bu yana üç yılı aşkın bir süredir ciddi bir önlem alınmamıştır.

★ Konut sorunu bir yanıyla belediyeyi de ilgilendirir. Bu konuda belediyenin hizmetleri ne olmuştur.

☆ Sorun sadece konut değil. Su sorunumuz, yol sorunumuz var. Halen Muradiye ve Cammi kebir mahalleleri barakalara bile kavuşmuş değil. Depremin yıktığı evlerde oyuklar açılarak İnsanlarımız yaşamaktadır. Üç yıl geçmesine rağmen bu İnsanların oyuklardan kurtulması için hiçbir önlem alınmış değildir. Sözde yöre halkına iş olanakları yaratılacaktı. Ama her zamanki gibi vaatten öteye gitmedi. Gitmiyorda. O zaman bugünkü Başbakan Ecevit birçok vaatte bulunmuştu. O günden bu güne hiçbir şey yapılmadı. Sorunun bir yanı bu. Belediyeye gelince. Belediye olanakları oldukça kısıtlı. Belediye'ye bugüne değin mali konuda en ufak bir yardım yapılmış değil. Yapılacağını da sanmıyorum. Belediye meclisinde üyelerimiz var. Mali olanaklar için birçok bakanlığa başvurulmasına rağmen Lice'li emekçilerin yaşamı tesadüflere bırakılmıştır. Belediye başkanı bağımsız seçildiği için belediye mali yardım görmüyor. Konuyla ilgili İmar-İskan bakanlığının,ona bağlı afet işlerinin ve yerel yönetim bakanlığının ve diğer kuruluşların normal olarak yapacakları işler bile yapılmıyor. Yapılmak istenenler de engelleniyor. "İnsanca ve hakça bir düzenin" vaadini yapanlar bu kuruluşların normal olarak yapabilcekleri işleri bile engelliyorlar. Bu kış da açlık, sefalet ve soğukla karşı karşıya kalacağız.

İşte bu durumda olan bir Belediye kendisine düşen görevi elbette yerine getiremez. Getirmesi de beklenilmez.

Bu durum burjuvazinin yüzünü bir daha açığa çıkarmaktadır. Devletin, burjuvazinin elinde kalmasının sonuçlarını bir daha ortaya koymaktadır. Sonuç olarak şunu söylemek isterim. Güncel görev, ülkenin politik demokratikleşmesidir; demokratik hak ve özgürlüklerin geliştirilip korunmasıdır. İvedi sorun budur. Deprem ve benzeri doğal afetlerin korku olmaktan çıkması, insanların yaşam hakkının gerçekleşmesi sosyalizmle olur.